

6. Komunitní plán

sociálních služeb a souvisejících aktivit
ve městě Ostrava na období 2023–2026

OSTRAVA!!!

VIZE 2026

„Vytváříme podmínky pro poskytování sociálních služeb a souvisejících aktivit, finančně a personálně udržitelných tak, aby lidé mohli žít důstojně.“

Nové cesty, inovace, udržitelnost, přirozené prostředí.

Na přípravě dokumentu se podíleli členové komunitního plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit v Ostravě v období leden 2020 – srpen 2022.

Závěrečný dokument zpracovali zaměstnanci statutárního města Ostravy, odboru sociálních věcí a zdravotnictví, oddělení sociálních služeb.

Poděkování za spolupráci při přípravě dokumentu patří Institutu komunitního rozvoje a Ostravské univerzitě v Ostravě.

Dokument byl schválen zastupitelstvem města Ostravy dne 14. 9. 2022 usnesením č. 2238/ZM1418/36.

OBSAH:

ÚVOD	5
MANAŽERSKÉ SHRUTÍ	6
1. TEORETICKÁ ČÁST	8
PLÁNOVÁNÍ ROZVOJE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A AKTIVIT V OSTRAVĚ	8
Právní rámec a související strategické dokumenty	8
Historie komunitního plánování v Ostravě	9
Základní zásady, principy a přínosy procesu plánování	9
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ V OSTRAVĚ	11
Garant procesu	11
Koordinační proces komunitního plánování	11
Manažerský tým komunitního plánování	11
Pracovní skupiny komunitního plánování	11
Vazba na další strategické dokumenty v gesci sociálních věcí	12
ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DOKUMENTU	15
Zpracovatelský tým	15
Způsob zpracování dokumentu	15
Podkladová analýza pro tvorbu komunitního plánu sociálních služeb	16
Hlavní výstupy z analýzy – potřeby občanů – uživatelů a poskytovatelů sociálních služeb, hybné síly a důsledky hybných sil	18
Harmonogram zpracování dokumentu	20
Proces projednávání návrhu dokumentu 6. KP a připomínkový řízení	21
ZDROJE NEZBYTNÉ K PLÁNOVÁNÍ A ZPRACOVÁNÍ DOKUMENTU	22
Zdroje na úrovni EU	22
Zdroje na úrovni národní legislativy	22
Zdroje na úrovni ministerstev	22
Zdroje na úrovni Moravskoslezského kraje	22
Zdroje na úrovni statutárního města Ostravy	22
Další zdroje informací	23
POPIS SOUČASNÉ SITUACE NA ÚZEMÍ MĚSTA, HLAVNÍ SOCIODEMOGRAFICKÉ TRENDY A PROGNOZY VÝVOJE	24
Základní informace	24

Prognóza vývoje počtu a věkové struktury obyvatel v Ostravě	25
Hlavní sociodemografické trendy a prognózy vývoje.....	27
POPIS STÁVAJÍCÍ SÍŤE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A SOUVISEJÍCÍCH AKTIVIT V OSTRAVĚ	33
Popis stávající sítě sociálních služeb.....	33
Popis souvisejících aktivit	35
FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A SOUVISEJÍCÍCH AKTIVIT	37
Sociální služby – služby v obecném hospodářském zájmu.....	37
Síť sociálních služeb v Moravskoslezském kraji.....	37
Kritéria pro vstup do sítě služeb v podmínkách statutárního města Ostravy	38
Obecné podmínky pro poskytování finanční podpory z veřejných rozpočtů.....	39
Základní principy financování sociálních služeb z rozpočtu statutárního města Ostravy	39
Dotační systém statutárního města Ostravy – financování sociálních služeb a souvisejících aktivit na území SMO	40
Hodnocení projektů v rámci dotačního řízení	41
Víceleté financování vybraných druhů sociálních služeb	41
Monitorování projektů podpořených z rozpočtu města	41
VYHODNOCOVÁNÍ A MONITORING PLÁNU	43
Vyhodnocování plánu.....	43
Rizika a příležitosti při implementaci plánu	43
Realizace změn v dokumentu.....	44
2. NÁVRHOVÁ ČÁST	45
PRIORITY STATUTÁRNÍHO MĚSTA OSTRAVY	45
SPOLEČNÉ (PRŮŘEZOVÉ) CÍLE.....	46
SENIOŘI.....	69
OBČANÉ S DUŠEVNÍM ONEMOCNĚNÍM A PSYCHOSOCIÁLNÍMI OBTÍŽEMI	81
OBČANÉ SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM.....	94
OBČANÉ SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM	102
OBČANÉ S MENTÁLNÍM, TĚLESNÝM A KOMBINOVANÝM POSTIŽENÍM	110
DĚTI A RODINA	126
OBČANÉ OHROŽENÍ SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM A SOCIÁLNĚ VYLOUČENÍ.....	134
ROMSKÉ ETNIKUM	143
PROTIDROGOVÁ PREVENCE	153
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	164
SEZNAM SCHÉM, GRAFŮ, OBRÁZKŮ A TABULEK	166

ÚVOD

Statutární město Ostrava plánuje sociální služby a související aktivity metodou komunitního plánování již od roku 2003. Komunitní plán v podmínkách města Ostrava představuje nejvýznamnější strategický dokument v sociální oblasti. Navazuje svými vizemi a cíli na předchozí dokument 5. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2019-2022, jehož realizaci a komplexní zachování procesu plánování schválilo zastupitelstvo města v roce 2018. Dokument dále navazuje na významné a zásadní materiály na národní i krajské úrovni v sociální oblasti a je zpracován v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Smyslem komunitního plánování je vytvořit systém, který vychází v co největší míře vstříc uživatelům služeb a zajišťuje občanům města síť služeb, které jsou potřebné, kvalitní, efektivní a místně dostupné. Prioritou je také hospodárné vynakládání veřejných finančních prostředků na zabezpečení sítě služeb. Zpracování komunitního plánu je pro město nezbytným předpokladem nejen pro zajištění sociálních služeb na svém území, ale také pro čerpání finančních prostředků z národních i evropských fondů a rozpočtů.

Proces komunitního plánování je založen na principu partnerství a spolupráce mezi politickou reprezentací města, odborníky, uživateli a veřejností, proto jsou k plánování přizvány vždy organizace působící v dané oblasti a uživatelé služeb a souvisejících aktivit. V současné době je to nejrozšířenější metoda pro plánování sociálních služeb, která má své postupy, principy, fáze, zásady, cíle a organizační strukturu.

Dokument je členěn na dvě části - teoretickou a návrhovou. V teoretické části je popsán způsob jeho zpracování, organizační struktura komunitního plánování, zdroje nezbytné k plánování a zpracování dokumentu, popis současné situace na území města a prognózy vývoje, včetně aktuální sítě sociálních služeb a souvisejících aktivit a jejího financování. Návrhová část stanovuje priority města, rozvojové cíle, opatření a aktivity jednotlivých pracovních skupin komunitního plánování. Dále obsahuje ukazatele naplňování rozvoje, realizátory, zdroje, náklady i termíny realizace.

Garantem komunitního plánování sociálních služeb v Ostravě je odbor sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Ostrava, který aktivně a partnersky spolupracuje s poskytovateli sociálních služeb a souvisejících aktivit.

MANAŽERSKÉ SHRNUÍ

Komunitní plánování ve městě Ostrava

Obec dle zákona pečuje o **potřeby občanů** a chrání veřejný zájem. Vedení města Ostravy **již v roce 2003** rozhodlo, že pro zjišťování potřeb a plánování sociálních služeb bude **využívat metodu komunitního plánování**. Jde o nejrozšířenější metodu, která má své postupy, principy, fáze, zásady, cíle a organizační strukturu. Taktéž samotné MPSV v zákoně o sociálních službách doporučuje obcím vytvořit **střednědobý plán rozvoje sociálních služeb**.

V Ostravě je **186 sociálních služeb** (146 je zajišťováno neziskovými organizacemi, 15 městskými obvody a jejich příspěvkovými organizacemi a 25 příspěvkovými organizacemi města Ostravy). Celkové **provozní náklady** byly v roce 2021 ve výši **2 104 mil. Kč**, přičemž finanční **podíl města Ostravy** byl **19,55 %**. Sociálních služeb využívá každoročně asi **30 000 uživatelů**. Počet souvisejících **aktivit je 99**. Náklady na ně byly v roce 2021 ve výši **180 mil. Kč**, přičemž dotace SMO pokrývaly 16 % nákladů.

Identifikace potřeb občanů

Ve spolupráci s Ostravskou univerzitou byly v roce 2021 provedeny **klíčové analýzy**, kterými byly zjišťovány **potřeby** a sociální **problémy** občanů města. Analýzy byly využity jako podklad při hledání řešení a nastavení adekvátních kapacit sociálních služeb a definování aktivit, které nemohou být součástí sociálních služeb, nicméně jsou pro občany města stejně potřebné jako sociální služby.

Nejnáléhavější je problematika **stárnutí obyvatel** a v té souvislosti vysoká míra potřeby zajistit seniory jak v jejich domácím prostředí, tak navýšit kapacity pobytových zařízení, podporovat domácí pečovatele případně dobrovolníky. V důsledku **reformy psychiatrické péče** je nezbytné vytvořit síť služeb pro lidi s duševním onemocněním, aby svůj zdravotní stav mohli zvládat mimo psychiatrické nemocnice s podporou rodiny a přátel, měli vhodné zaměstnání a bydlení. Dlouhodobě nedostatečné jsou kapacity **služeb pro lidi s mentálním či kombinovaným postižením**, které jim umožňují fungovat v domácnostech či běžném životě. Pro **lidi s autismem** jsou nedostupné služby jak pobytové, tak terénní, které jim pomáhají v jejich přirozeném prostředí. V oblasti **pomoci dětem** je potřebné navýšit kapacitu terapeutické práce a krizové pomoci. Další velkou problematikou jsou potřeby lidí sociálně vyloučených, jiných etnik či drogově závislých, kdy jsou především potřebné aktivity zajišťující bydlení, základní zdravotní péči nebo přístup k ní, oddlužení nebo pomoc při komunikaci s úřady.

Cílem předkládaného strategického dokumentu je zajistit síť sociálních služeb a doprovodných aktivit, které reagují na potřeby občanů města Ostravy a které jsou finančně a personálně udržitelné tak, aby lidé mohli žít důstojně. Kromě udržení stávající sítě je definován také rozvoj sociálních služeb, který je nezbytný pro zajištění identifikovaných potřeb občanů města.

Priority

Z klíčových analýz potřeb a problémů, z údajů o stávající síti služeb, dostupnosti, kapacit a ze zásadních sociodemografických trendů vyplývají následující dlouhodobé priority – průřezové cíle:

DOSTUPNÉ SLUŽBY PRO TY, KDO JE POTŘEBUJÍ

1. Plánovat síť sociálních služeb a souvisejících aktivit.

2. Udržet stávající síť sociálních služeb a souvisejících aktivit včetně efektivního financování

PODPORA PÉČE V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ A DOSTATEČNÁ KAPACITA PRO PÉČI 24/7

3. Podporovat rozvoj terénních, respitních a ambulantních služeb včetně sdílené péče a péče komunitní.
4. Navýšit kapacity pobytových služeb pro specifické skupiny klientů a osoby, jejichž zdravotní stav neumožňuje domácí péči s podporou terénních služeb.

DŮSTOJNÝ ŽIVOT A UPLATNĚNÍ

5. Podporovat deinstitucionalizaci, transformaci a humanizaci pobytových sociálních služeb v kontextu sociodemografických změn.
6. Podporovat individuální bydlení (chráněné, podporované, sdílené, samostatné, komunitní) a přispívat k naplňování Konceptce sociálního bydlení.
7. Podporovat zaměstnávání osob se sníženým pracovním uplatněním a sociální podnikání

SOUNÁLEŽITOST A KOMUNITA

8. Podporovat dobrovolnictví.
9. Podporovat komunitní a terénní práci.
10. Zajistit informovanost laické i odborné veřejnosti včetně mezioborové spolupráce a spolupráce s městskými obvody.

V návaznosti na **cíle** (ať už průřezové či jednotlivých skupin) jsou popsány a nastaveny **ukazatele (indikátory)** vyjadřující současný, resp. cílový stav. Obsahují taktéž **vyčíslení podílu finančních nákladů města Ostravy**, včetně nákladů celkových za kalendářní rok.

Financování

Obecně platí, že z rozpočtu města jsou a budou financovány sociální služby, které jsou poskytovány na základě zjištěných potřeb občanů města a v souladu s prioritami komunitního plánu. **Rozvoj sociálních služeb bude realizován s ohledem na aktuální finanční možnosti města.** V případě poklesu objemu finančních prostředků z rozpočtu města budou **přednostně podporovány služby** pro cílové skupiny osob, které jsou **odkázány na pomoc druhé osoby** a svou situaci nemohou nebo nedokáží řešit vlastními silami. Dále takové služby, kdy by omezení nebo zrušení provozu znamenalo pro cílové skupiny osob **ohrožení zdraví či jejich života.**

Prvotní alokace finančních prostředků pro rok 2023 bude vycházet ze schváleného rozpočtu roku 2022, kdy pro oblast sociálních služeb a souvisejících aktivit (dotační oblasti sociální péče, protidrogové prevence, podpory osob s handicapem, zdravotnictví) bylo schváleno 153 947 000 Kč (rozpočet bude sestavován vždy v návaznosti na metodiku pro sestavování rozpočtu). Uvedená alokace umožní udržení stávajících sociálních služeb a aktivit ve zmiňovaných oblastech. V optimálním případě bude do rozpočtu města nárokováno navýšení o 20 350 000 Kč na zajištění rozvoje dle návrhu 6. Komunitního plánu sociálních služeb a souvisejících ve městě Ostrava na období 2023–2026. **Celkem předpokládaný nárok na rozpočet by tak byl ve výši 174 297 000 Kč/rok.**

1. TEORETICKÁ ČÁST

PLÁNOVÁNÍ ROZVOJE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A AKTIVIT V OSTRAVĚ

Právní rámec a související strategické dokumenty

Plánování sociálních služeb probíhá v současné době ve všech krajských městech v ČR, město Ostrava není výjimkou.

Sociální služby a související aktivity jsou ve městě Ostrava plánovány metodou komunitního plánování již od roku 2003. Statutární město Ostrava (dále také SMO) úzce spolupracuje s Moravskoslezským krajem (dále také MSK) na přípravě a realizaci rozvoje sociálních služeb na svém území, informuje o potřebách obyvatel a možnostech uspokojování těchto potřeb a také o jejich dostupných zdrojích. Současně spolupracuje s Krajským úřadem Moravskoslezského kraje (dále také KÚ MSK) při určování sítě sociálních služeb na svém území a poskytuje informace o její kapacitě.

Plánování sociálních služeb je přímo ukotveno v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, který mimo jiné ukládá krajům a umožňuje obcím vytvářet střednědobý plán rozvoje sociálních služeb (§§ 94 a 95), v němž se odrážejí potřeby obyvatel daného území v určitém čase.

Další legislativní normou, která definuje povinnosti obce ve vztahu k sociálním potřebám, je zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon obcím nařizuje mimo jiné povinnost pečovat o potřeby občanů a chránit veřejný zájem. Statutární město Ostrava plní tyto zákonné povinnosti i prostřednictvím podpory procesu plánování sociálních služeb, ve kterém dochází k pravidelnému zjišťování a ověřování sociálních potřeb u občanů na území města a v rámci plánování dochází k optimalizaci sítě služeb.

Provázanost plánu rozvoje sociálních služeb v Ostravě se strategickými materiály vyšších územních celků jako je kraj a stát je zřejmá. Vyplývá nejen z povinnosti dané zákonem, ale také z pravidelných setkání v rámci platformy Moravskoslezského kraje, který přenáší potřebu rozvoje daného území na úroveň ministerstva. Komunitní plán rozvoje sociálních služeb v Ostravě navazuje a je v souladu se Střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb v Moravskoslezském kraji na léta 2021–2023 a Národní strategií rozvoje sociálních služeb na období 2016–2025 včetně dalších doplňujících dílčích koncepcí, strategií a metodik.

Statutární město Ostrava přistupuje zodpovědně k řídicím procesům rozvoje svého území včetně služeb pro obyvatele. Významným dokumentem, který následně rozvíjí další koncepce, dílčí strategie a specifické plány, je Strategický plán rozvoje statutárního města Ostravy 2017–2023, kde jedním z typových opatření strategického cíle 6 - Kultivovat prostředí pro život všech generací je „Zajištění udržitelné sítě kvalitních sociálních služeb pro lidi se specifickými potřebami a pro lidi pečující o své blízké“. V dalších cílech je uvedena podpora dobrovolnictví, rozvoj sociálního podnikání, sociální začleňování a realizace aktivit na podporu zvyšování bezpečnosti včetně pocitu bezpečí.

Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit je úzce propojen s dalšími strategickými a koncepčními dokumenty města: Strategií prevence kriminality statutárního města Ostravy na období 2023–2027, Plánem sociálního začleňování Ostrava 2022–2027, Koncepcí sociálního

bydlení statutárního města Ostravy a Konceptí rodinné politiky a jejich akčními plány. Tyto dokumenty samostatně řeší rozsáhlé problematiky a současně představují pro dané oblasti zásadní materiály definující základní východiska, okruhy a postupy řešení problémových situací. Strategie i koncepce rozpracovávají podrobně oblasti, které navazují na sociální služby a rozvíjejí zaměření souvisejících aktivit pro všechny cílové skupiny občanů na území města Ostravy.

Historie komunitního plánování v Ostravě

Počátky procesu komunitního plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava jsou datovány rokem 2003. Na úrovni vedení města bylo rozhodnuto o jeho realizaci metodou komunitního plánování (dále také KP) a bude docházet nejen k rozvoji oblasti sociálních služeb, ale také navazujících aktivit, které jsou mnohdy pro uživatele služeb zásadnější zejména jako způsob trávení volného času, podpora pečujících či využití dobrovolníků. Na základě usnesení rady města ze dne 4. 11. 2003 byly ustaveny první pracovní skupiny, do kterých byly přizvány organizace zajišťující sociální služby a aktivity a uživatelé či jejich blízcí. Společným výstupem zaměstnanců odboru sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Ostravy (dále také OSVZ MMO), expertů a odborné veřejnosti, poskytovatelů a uživatelů služeb byly tyto strategické dokumenty v sociální oblasti:

- 1. Komunitní plán rozvoje sociálních služeb ve městě Ostrava do roku 2006 na období 2005–2006
- 2. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava do roku 2010 na období let 2007–2010
- 3. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2011–2014
- 4. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2015–2018
- 5. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2019–2022

Základní zásady, principy a přínosy procesu plánování

Komunitní plánování nabízí všem zúčastněným aktérům možnost vytvářet v území takové podmínky poskytování služeb a aktivit, které budou zachovávat základní zásady a principy, v nichž se odrážejí potřeby individuálního přístupu k uživatelům a jejich potřebám. Při transformaci služeb či systému je potřeba uvažovat o maximálním respektu k humanizaci a poskytování co nejširšího spektra služeb v přirozeném prostředí klienta, dodržovat nejvyšší společenské hodnoty, jimiž jsou lidská práva, možnost volby a respekt k soukromí. Pro úspěšnou realizaci celého procesu plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit je důležité dodržování vymezených zásad a principů. Tyto byly dodržovány při tvorbě dokumentu.

Zásady

- Potřeby a priority rozvoje sociálních služeb a aktivit byly stanoveny lidmi, kteří v obci žijí.
- Veškeré činnosti jsou provázány.
- Zkvalitňování sociálních služeb a aktivit je považováno za důležitou součást politiky města.
- Priority a směry rozvoje sociálních služeb a aktivit vycházejí z přesvědčení o jedinečnosti, hodnotě, vrozené důstojnosti a právu na sebeurčení každého uživatele sociálních služeb a aktivit.

Principy

- Partnerství mezi účastníky – potřeby a cíle všech účastníků mají stejnou váhu, stejná pozornost musí být věnována všem zúčastněným stranám.
- Zapojování místního společenství – je nutné hledat různé formy a způsoby zapojení veřejnosti ke spolupráci, která musí být srozumitelná, nikdo nesmí být vylučován a diskriminován.
- Hledání nových lidských a finančních zdrojů – např. spolupráce s dobrovolníky, svépomocnými skupinami, s podnikateli, s neformálními pečovateli aj.
- Práce s informacemi – zajištění rovného přístupu k informacím prostřednictvím otevřených jednání (informace jsou předávány uvnitř skupiny i veřejnosti).
- Průběh zpracování komunitního plánu je stejně důležitý jako výsledný dokument.
- Zohlednění již vytvořené a osvědčené spolupráce jako inspirace pro ostatní účastníky.
- Kompromis přání a možností – výsledek je vždy kompromisem mezi přáním a možnostmi.

Přínosy komunitního plánování pro Ostravu

Statutární město Ostrava je odpovědné za zajištění sociálních služeb a souvisejících aktivit pro občany města, pro které je zásadní dostupnost těchto služeb. Systémové nastavení dělí kompetence veřejné správy do několika úrovní, přičemž každá platforma disponuje vlastním rozpočtem a jeho správcem. Využití metody komunitního plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit v Ostravě přináší zejména tyto klady a výhody:

- síťování sociálních služeb odpovídá zjištěným potřebám a průběžně reaguje na změny,
- finanční prostředky jsou vynakládány efektivně, hospodárně a účelně,
- stabilita při spolufinancování provozu služeb a možnost víceletého financování,
- jsou zajišťovány služby dostupné – místně, časově i finančně,
- veřejnost může ovlivňovat dění v obci,
- služby jsou poskytovány s respektem k individualitě jedince, humanizaci služeb a obecně, deinstitucionalizaci ústavní péče,
- cílové skupiny spolupracují při zpracování plánu a jeho realizaci,
- přenos informací mezi samosprávou, poskytovateli a uživateli služeb,
- dlouhodobá spolupráce a partnerský přístup zlepšuje efektivnost při řešení problémů,
- odborné zázemí pro řízení sociálních služeb a souvisejících aktivit na území města.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA KOMUNITNÍHO PLÁNOVÁNÍ V OSTRAVĚ

Organizační struktura procesu plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit v Ostravě zahrnuje složku výkonnou – realizační (garant procesu, koordinátor procesu komunitního plánování, manažerský tým a pracovní skupiny komunitního plánování) a politickou (Rada a Zastupitelstvo města Ostravy – orgány schvalující jednotlivé kroky naplňující komunitní plán pro dané období a legitimizující celý proces plánování včetně schvalování rozpočtu).

Doporučující stanoviska k řešení sociální problematiky předkládá orgánům města poradní orgán Rady města Komise sociální, zdravotní a pro rovné příležitosti, která sdružuje odborníky a politiky v sociální oblasti.

Garant procesu

Garantem procesu plánování sociálních služeb je Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Ostravy, který zodpovídá za zpracování strategie v oblasti rozvoje sociálních služeb (komunitní plán), její následnou implementaci, tvorbu akčních plánů v jednotlivých letech a jejich vyhodnocování.

Koordinátor procesu komunitního plánování

Koordinátor procesu komunitního plánování je plně zodpovědný za koordinaci procesu komunitního plánování a je zaměstnancem odboru sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Ostravy. Jeho hlavními pracovními činnostmi jsou:

- svolává a řídí jednání manažerského týmu;
- účastní se jednání jednotlivých pracovních skupin;
- zodpovídá za komunikaci se všemi relevantními subjekty včetně veřejné správy;
- zpracovává plán rozvoje sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava;
- zpracovává podklady pracovních skupin pro potřeby plánování a realizace cílů a opatření;
- připravuje podklady pro vedení města a jednotlivé komise Rady města Ostravy;
- spolupracuje na přípravě aktivit prezentujících sociální služby a související aktivity na veřejnosti.

Manažerský tým komunitního plánování

Manažerský tým je základním řídicím článkem struktury KP. Členy manažerského týmu ve struktuře komunitního plánování v Ostravě jsou manažeři jednotlivých pracovních skupin, kontaktní osoby pracovních skupin, zaměstnanci oddělení sociálních služeb OSVZ MMO, zaměstnanci oddělení ekonomického OSVZ MMO a koordinátor KP. Manažerský tým připomínkuje znění konkrétních cílů a opatření, schvaluje organizační změny ve struktuře komunitního plánování, vypořádává připomínkové řízení, navrhuje finální podobu znění komunitního plánu. Jeho 21 členů včetně stálých hostů (vedoucí jednotlivých oddělení OSVZ MMO) se schází dle potřeby, zpravidla jednou za měsíc, s výjimkou období letních prázdnin.

Pracovní skupiny komunitního plánování

Pracovní skupiny byly ustanoveny rozhodnutím rady města a ze své činnosti jsou odpovědné manažerskému týmu KP. Svým zaměřením jsou orientovány na cílové skupiny osob, které potřebují

pomoc a podporu při uspokojování svých specifických potřeb nebo řešení náročné životní situace prostřednictvím sociálních služeb či souvisejících aktivit. Pracovní skupiny tvoří:

- zástupci zadavatele (kontaktní osoby – zaměstnanci OSVZ MMO, další zaměstnanci městských obvodů),
- zástupci poskytovatelů (organizace, které zajišťují sociální služby nebo související aktivity v dané cílové skupině),
- zástupci uživatelů (popř. jejich zákonní zástupci, blízcí, veřejnost).

Každá pracovní skupina si volí manažera pracovní skupiny. Manažer pracovní skupiny svolává a vede jednání pracovní skupiny, která jsou veřejná. V rámci 6. Komunitního plánu sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2023–2026 (dále také 6. KP) bude pracovat 9 pracovních skupin a do činností spojených s komunitním plánováním se aktivně zapojí asi 230 osob. Četnost jednání pracovních skupin je závislá na potřebě řešení problémů, obvykle jedenkrát měsíčně s výjimkou letních prázdnin, minimálně však čtyřikrát za rok.

Vazba na další strategické dokumenty v gesci sociálních věcí

V průběhu přípravy 6. KP byly odborem sociálních věcí a zdravotnictví paralelně zpracovávány další strategické dokumenty. Jednalo se o Plán sociálního začleňování Ostrava 2022–2027 a Strategie prevence kriminality statutárního města Ostravy na období 2023–2027. **Oba strategické materiály synergicky rozvíjejí či doplňují cíle a opatření 6. KP.**

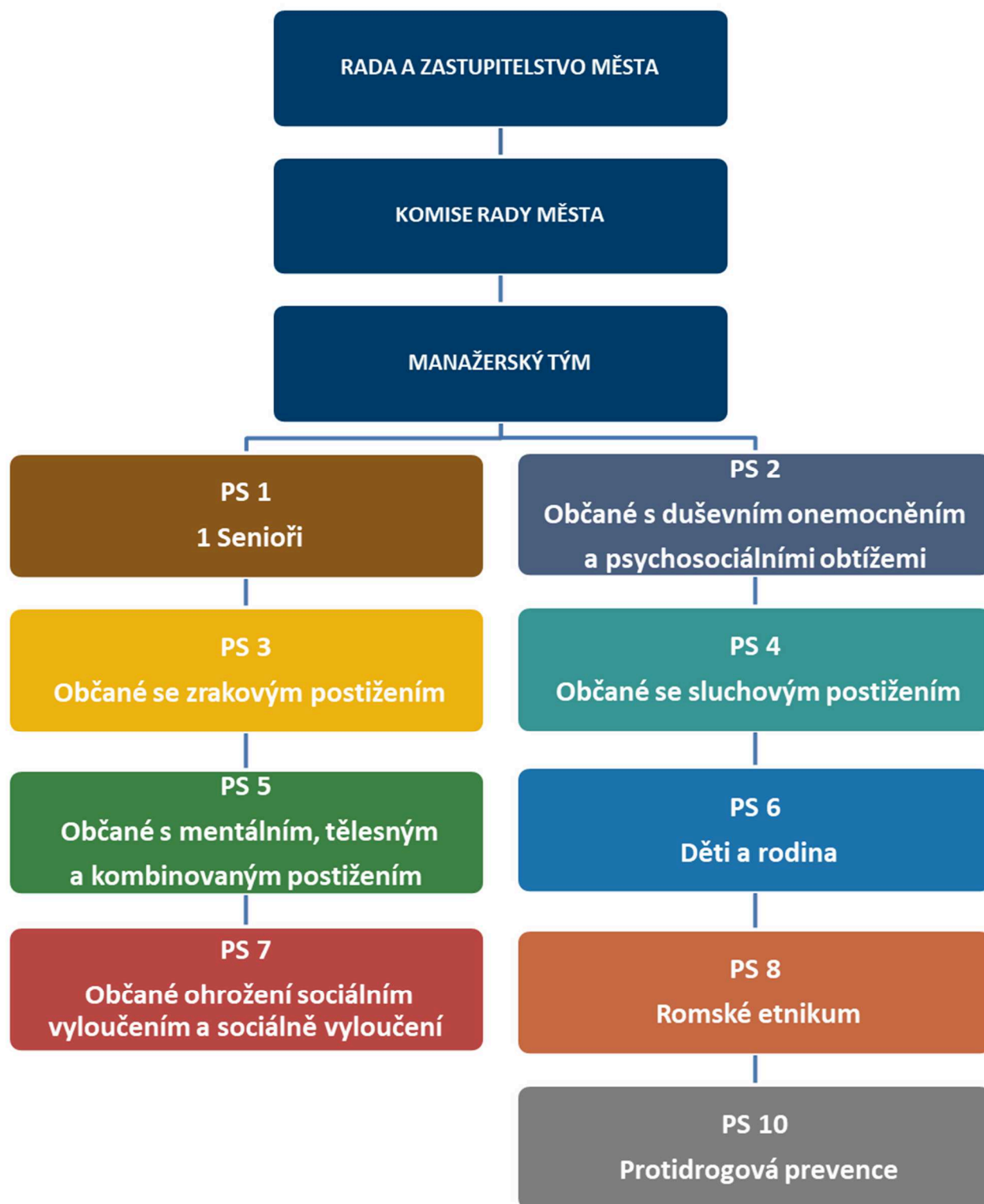
Plán sociálního začleňování je zastřešujícím strategicko-koncepčním dokumentem v oblasti sociálního začleňování a je vypracován na základě vzájemné spolupráce statutárního města Ostrava a Agentury pro sociální začleňování v rámci tzv. Koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021+ (dále také KPSV21+). Společné memorandum opravňuje město Ostrava a další zapojené aktéry (nestátní neziskové organizace apod.) přednostně, resp. za výhodnějších podmínek, čerpat ze zdrojů Evropských strukturálních fondů 2021+. Plán je po vzájemné dohodě mezi městem a Agenturou zaměřen na šest tematických oblastí: bydlení, prevence kriminality, zaměstnanost a dluhová problematika, rodina, participace a zdraví. Plán mapuje současnou situaci ve městě a vytyčuje vize a cíle, které je třeba splnit ke zlepšení stávající situace. Součástí tohoto Plánu je prováděcí dokument (Akční plán) uvádějící konkrétní opatření a aktivity, odpovědnosti aktérů a alokační zdroje.

Strategie prevence kriminality statutárního města Ostravy je zpracována na období 2023–2027. Vychází zejména ze státní Strategie prevence kriminality ČR na období 2022–2027 a navazuje na předchozí strategické dokumenty v oblasti prevence kriminality v Ostravě, a také na další související platné strategické dokumenty na úrovni města, především na Plán sociálního začleňování 2023–2027 a 6. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit na období 2023–2026. Zpracování Strategie je jednou z podmínek pro zapojení města do Programu prevence kriminality na místní úrovni Ministerstva vnitra ČR. Strategie představuje zásadní materiál určující okruhy a postupy preventivních opatření. Vytváří obsahový a organizační rámec pro prevenci kriminality na dané období. Určuje priority, ke kterým bude město směřovat, a rovněž opatření a aktivity, které budou přispívat k řešení identifikovaných problémů – navrhuje způsob jejich řešení, včetně zabezpečení všech potřebných zdrojů (organizačních, personálních, finančních). Nově (oproti předchozí strategii) definuje také principy, na kterých bude město v oblasti prevence kriminality stavět. Využívá a kombinuje aktivity z oblasti sociální a situační prevence, informování občanů a klade důraz na posilování systému prevence kriminality ve městě. Na základě přípravy nového

strategického dokumentu v oblasti prevence kriminality došlo k vyčlenění pracovní skupiny prevence kriminality z organizační struktury procesu komunitního plánování. Členové pracovní skupiny zastupující sociální služby z oblasti prevence kriminality byli včleněni do pracovních skupin komunitního plánování Děti a rodina, Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení a Romské etnikum, případně do nově vznikajících struktur Strategie prevence kriminality.

Dalším významným strategickým dokumentem města je „Strategie protidrogové politiky statutárního města Ostravy na období 2016–2022“, která naplňuje záměry a vize uvedené ve schválených strategických dokumentech na národní a krajské úrovni v oblasti protidrogové politiky. **Protidrogová prevence a politika** je řešena již od počátku realizačního období 5. Komunitního plánu v rámci dobře fungující Pracovní skupiny protidrogové prevence. Z těchto důvodů nebude samostatná strategie protidrogové politiky města pro následující období nově zpracovávána a všechny cíle a opatření protidrogové prevence jsou nyní sjednoceny v rámci 6. Komunitního plánu. Tento se tak stal prostředkem realizace protidrogové politiky města.

Schéma č. 1: Organizační struktura zajištění procesu komunitního plánování v Ostravě na období 2023–2026

Zdroj: vlastní zpracování

ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DOKUMENTU

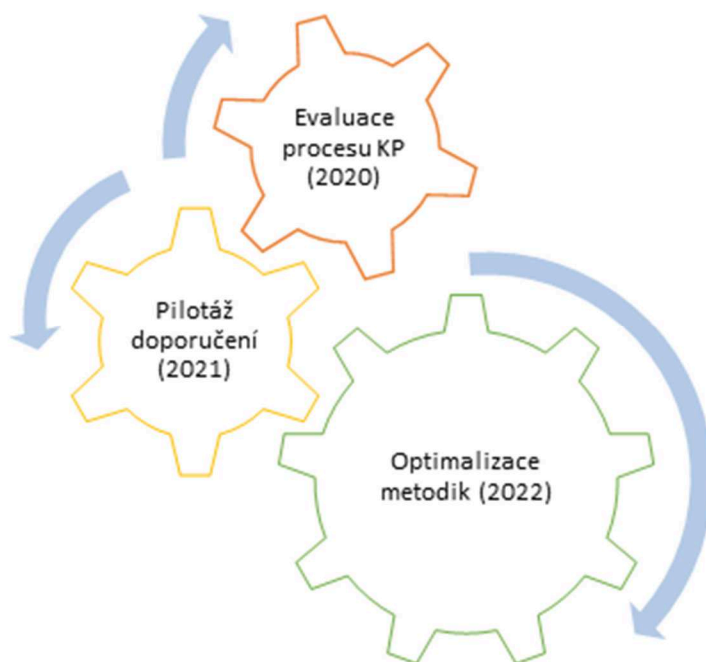
Zpracovatelský tým

Na přípravě a zpracování dokumentu se aktivně podílelo 9 pracovních skupin (dále také PS), respektive jejich členové (225 členů PS), členové manažerského týmu (23 členů – manažeři PS a zástupci Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Ostravy), koordinátor komunitního plánování, v pozici metodika a facilitátora jednání pracovních skupin zástupce Institutu komunitního rozvoje, při zpracování analytických podkladů zástupci Ostravské univerzity v Ostravě. V průběhu zpracování probíhaly konzultace s vedením odboru a resortním náměstkem primátora. Průběžné výstupy byly prezentovány na jednáních manažerského týmu a souhrnně byla se závěry a doporučeními obeznámena Komise sociální, zdravotní a pro rovné příležitosti Rady města Ostravy, jednotlivé politické kluby a zástupci městských obvodů.

Způsob zpracování dokumentu

Dokument byl vytvářen na základě dvou zdrojů informací – Podkladové analýzy pro tvorbu komunitního plánu sociálních služeb a Prognózy pro tvorbu komunitního plánu sociálních služeb. Oba podkladové materiály byly vytvořeny jako součást projektu Optimalizace komunitního plánování sociálních služeb na úrovni obcí (s registračním číslem TL03000005) podpořeného Technologickou agenturou České republiky, jehož hlavním řešitelem byla Fakulta sociálních studií Ostravské univerzity, SMO pak aplikačním garantem. Tvorba podkladových dokumentů probíhala od ledna do prosince roku 2021.

Harmonogram výzkumu:

Pro tvorbu dokumentu byla využita také data z informačního systému PorteX, která posloužila pro podrobnou finanční a personální analýzu včetně definování dlouhodobých nedostatečných kapacit sociálních služeb, veřejná data Českého statistického úřadu, databáze OvRon a další interní materiály odboru sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Ostravy. Na jednáních pracovních skupin byli zapojeni specialisté na problematiku cílových skupin a jejich odborný názor spoluutvářel celkový profil navrhovaných východisek. Zkušenosti poskytovatelů sociálních služeb jsou jedním z vysoce cenných zdrojů informací pro nalézání řešení při obtížných životních situacích.

Podkladová analýza pro tvorbu komunitního plánu sociálních služeb

Tvorba podkladové analýzy sestávala ze tří základních os:

- Realizace participativní techniky Scénáře budoucnosti se členy pracovních skupin komunitního plánování sociálních služeb ve městě Ostrava.
- Realizace polostrukturovaných rozhovorů s klienty a potenciálními klienty sociálních služeb ve městě Ostrava.
- Realizace participativních aktivit s veřejností ve městě Ostrava.

V rámci realizace Scénářů budoucnosti se 181 aktéry komunitního plánování sociálních služeb ve městě Ostrava, 130 rozhovorů s klienty sociálních služeb ve městě Ostrava a zisku 106 dotazníků z řad veřejnosti byla zjištěna řada potřeb specifických pro jednotlivé cílové skupiny. Celkem proběhla spolupráce se 417 informanty.

Scénáře budoucnosti se členy pracovních skupin komunitního plánování sociálních služeb ve městě Ostrava

Metoda vytváření scénářů budoucnosti je založena na vyprávění, popisu možných stavů budoucnosti. Nejde tedy o odhad, plán budoucnosti, ale o popis možného vývoje, který je určen klíčovými trendy nebo událostmi. Více než o přesné plány jde o inspiraci o vytvoření alternativ, které mohou inspirovat ke strategickým rozhodnutím a strategickému plánování. Scénáře popisují, co se může stát, za jakých předpokladů se to může stát a jaké to bude mít důsledky. Členům jednotlivých pracovních skupin komunitního plánování sociálních služeb ve městě Ostrava byly kladeny otázky: Jaká bude budoucnost naplňování potřeb uživatelů sociálních služeb ve městě Ostrava? Pro rozšíření myšlenkového rámce byla diskuse zaměřena na tvorbu katastrofického scénáře, kdy poskytované sociální služby nejsou efektivní ani dostupné a neodpovídají potřebám svých uživatelů.

V rámci tvorby scénářů budoucnosti byla pozornost zaměřena na popis hybných sil (tj. klíčových faktorů, trendů nebo procesů, které ovlivňují situaci a pohání systém a jeho výslednou podobu), které účastníci diskuse posuzovali na základě jejich pravděpodobnosti a důležitosti. Na závěr popisovali důsledky těchto hybných sil, které byly opět hodnoceny na škálách pravděpodobnosti a důležitosti. Celá skupinová diskuse byla realizována buď formou osobní diskuse nebo online skrze aplikaci Teams a Mural, které umožnily grafické zaznamenání výsledků diskuse a následné hlasování. Délka trvání aktivity činila přibližně dvě hodiny a byla zpravidla součástí programu setkání dané pracovní skupiny. Členové pracovní skupiny měli následně možnost analytický výstup ze scénářů budoucnosti dále připomínkovat.

Realizace polostrukturovaných rozhovorů s klienty a potenciálními klienty sociálních služeb ve městě Ostrava

V rámci realizace výzkumu se vycházelo z dělení dle jednotlivých cílových skupin klientů, které bylo uplatněno i pro tvorbu pracovních skupin komunitního plánování města Ostrava. Výběr informantů

pro výzkum následně probíhal formou záměrného výběru přes instituci, tedy konkrétní sociální službu, a formou sněhové koule do nasycení dat. Otázky polostrukturovaného rozhovoru byly zaměřeny na konkrétní potřeby (potenciálních) uživatelů sociálních služeb.

Realizace participativních aktivit s veřejností ve městě Ostrava

Participativní aktivity s veřejností byly realizovány pomocí dotazníkového šetření s kombinací otevřených a uzavřených otázek, které poskytly informace o spokojenosti a potřebách veřejnosti se sociálními službami ve městě. Výběr respondentů proběhl na základě účelového výběru, kdy byl dotazník šířen zejména skrze sociální sítě, webové stránky města a e-maily. Výběr informantů tedy není reprezentativní a data nemohou být generalizována, i tak ale tvoří zajímavý náhled do názorů obyvatel města na sociální služby. Dotazník byl distribuován pomocí portálu Survio. Data byla analyzována pomocí deskriptivních statistik a tematické analýzy (viz dále).

Na dotazníkové šetření navazovaly online individuální rozhovory realizované pomocí techniky Scénáře budoucnosti. K rozhovorům byli přizváni informanti, kteří zanechali (za tímto účelem) svůj kontakt a pozvánka na akce byla dále šířena pomocí výše popsaných postupů. Diskusí se zúčastnilo celkem 5 informantů a data byla zpracována opět pomocí tematické analýzy.

Analýza získaných dat a etické ukotvení výzkumu

Data byla analyzována pomocí tematické analýzy, kdy proběhlo otevřené kódování dat a následně jejich seskupení do konkrétních témat (tj. obsahově-významových jednotek v datech) na základě jejich podobnosti nebo rozdílnosti.

Pro zpracování dat byly využity následující postupy:

- Data o jednotlivých projektech a sociálních službách jsou exportována z informačního systému PorteX pracovníky Magistrátu statutárního města Ostravy a v této podobě zpracována.
- Na zpracovaných datech z informačního systému PorteX byly provedeny všechny deskriptivní statistiky dat, tj. zejména grafy ročního vývoje počtu projektů, klientů a dalších indikátorů. Tyto grafy zobrazují sumy údajů v datech pro danou službu za daný rok. Sledované ukazatele vycházejí z Manuálu pro vykazování ukazatelů v sociálních službách a souvisejících aktivitách. Propojením dat z informačního systému PorteX s daty z Prognózy vývoje počtu a věkové struktury obyvatelstva statutárního města Ostravy na období 2017–2040 obohacenými o data z roku 2011, která byla získána od Českého statistického úřadu, byla získána podrobná demografická data historického vývoje a prognózy počtu obyvatel podle věku.
- Pomocí metody autoregresního integrovaného klouzavého průměru (ARIMA), tedy matematické metody pro predikci budoucího vývoje na základě chování dat v minulosti, byla provedena prognóza vývoje počtu klientů.
- Na základě expertního odhadu intervalu nejčastějšího věkového složení klientů specifických sociálních služeb vytvářeného ve spolupráci s manažerským týmem komunitního plánování sociálních služeb ve městě Ostrava byl vypočítán předpokládaný vývoj počtu obyvatel v této věkové kategorii, který může sloužit jako orientační pomůcka pro stanovení předpokládaného vývoje potřebnosti dané služby.
- Data o vybraných sociálních službách, u nichž docházelo k obzvláště vysokým výkyvům v datech, byla dále konzultována e-mailem formou připomínkovacího formuláře s experty

na dané oblasti služeb doporučenými Magistrátem města Ostrava. Touto metodou bylo celkem získáno 67 komentářů od 48 expertů, které byly zapracovány do analýzy.

- Předfinální text analýzy byl zaslán manažerskému týmu komunitního plánování sociálních služeb ve městě Ostrava ke komentářům formou připomínkovacího formuláře.

V rámci shrnutí metodologického postupu tvorby prognózy lze uvést, že vzhledem k limitům dat bylo obtížné využít metody predikce. Také je nezbytné uvést, že pro platnou a spolehlivou predikci trendů vývoje u konkrétních služeb by bylo potřeba využít další specifická data a vytváření datových modelů specifických vztahů mezi intervenujícími proměnnými ve vývoji počtu klientů v daných službách. V neposlední řadě je nezbytné konstatovat, že predikce založená na evidenci početních ukazatelů nezohledňuje potřebu individuálního přístupu ke specifickým potřebám konkrétních klientů.

Hlavní výstupy z analýzy – potřeby občanů – uživatelů a poskytovatelů sociálních služeb, hybné síly a důsledky hybných sil

Průřezové potřeby napříč všemi pracovními skupinami KP:

- informovanost a antidiskriminace,
- zkvalitnění zaměstnávání v sociálních službách,
- komplexita potřeb klientů,
- zdravotně-sociální pomoc,
- vyloučení z bydlení,
- oddlužení a finanční situace,
- zaměstnávání osob se znevýhodněním,
- komunitní princip pomoci a podpora samostatnosti,
- začlenění,
- vyloučení ze vzdělávání,
- veřejný prostor.

Identifikované hybné síly:

- skryté potřeby občanů,
- izolace a ztráta osobních kontaktů,
- pokles sounáležitosti a solidarity ve společnosti,
- zánikání neformální péče v situaci její nezbytnosti,
- rasismus, xenofobie a extremismus,
- hoax a fake news,
- zhoršování zdravotního stavu obyvatel,
- nezaměstnanost, zadluženost a rozevírání nůžek ve společnosti,
- krize na trhu s byty a sociální vyloučení,
- finance pro sociální služby,
- zrušení preventivních služeb v důsledku přesměrování finanční podpory,
- politická reprezentace,
- změny v legislativě,
- počet a kvalita pracovníků v sociálních službách v kontextu nízké prestiže profese,
- nedostatek specialistů v oblasti zdraví.

Z hlediska velikosti dopadů a pravděpodobnosti jejich výskytu bylo definováno pět hybných sil:

- zhoršující se přístup k bydlení pro cílové skupiny sociální práce,
- nedostatek (kvalitních) pracovníků v sociálních službách, a to zejména v přímé práci s klienty,
- zvyšování zadluženosti obyvatel,
- úsporná opatření politické reprezentace vedoucí ke zhoršení kvality poskytování sociálních služeb ve vztahu k potřebám občanů nebo dokonce k zániku sociálních služeb,
- snižující se úroveň znalostí a dovedností absolventů oboru sociální práce směřujících do odborných pracovních pozic.

Důsledky hybných sil:

- exkluze,
- tabuizace potřeb občanů,
- rozpad rodin a zánik neformální péče,
- zhoršení zdravotního stavu a snižování věku dožití,
- rostoucí zadlužení a nezaměstnanost,
- rozrůstání problému bezdomovectví,
- nárůst rizikových jevů ve společnosti,
- snižování kvality sociálních služeb,
- nárůst tlaku na odpovědnost města a sociální oblasti (zejména sociálních služeb),
- přesun problémů k neřešení,
- změny strategií k závislosti nebo úniku,
- aktivizace a nárůst solidarity.

Kompletní analýza je dostupná na stránkách města Ostravy (www.ostrava.cz) a Komunitního plánování Ostrava (www.kpostrava.cz).

Harmonogram zpracování dokumentu

Duben 2020–září 2022	Spolupráce s Ostravskou univerzitou v Ostravě, role aplikačního garanta v projektu „Optimalizace komunitního plánování sociálních služeb na úrovni obcí“
Květen–prosinec 2020	Vstupní evaluace nastavení procesu komunitního plánování
Leden–listopad 2021	Pilotáž doporučení z evaluace pro proces komunitního plánování sociálních služeb: Tvorba podkladové analýzy a prognózy pro tvorbu komunitního plánu sociálních služeb
Listopad–prosinec 2021	Zpracování získaných informací, analýza financování sítě soc. služeb a souvisejících aktivit
Prosinec 2021	Oslovení neziskových organizací k zapojení do příprav dokumentu, oslovení městských obvodů k vyjádření potřebnosti služeb na území městského obvodu
Leden 2022	Sestavení struktury dokumentu
Leden–duben 2022	Jednání PS (popis problémových oblastí, navržení cílů, opatření a aktivit dokumentu), finanční analýza sítě sociálních služeb a aktivit, statistické zjišťování, studium koncepčních a souvisejících strategických materiálů
Červen 2022	Kompletace dokumentu Představení dokumentu na poradě s městskými obvody a v Komisi sociální, zdravotní a pro rovné příležitosti
Červenec 2022	Připomínkový řízení dokumentu
Srpen 2022	Zpracování připomínek v rámci manažerského týmu, předložení dokumentu Komisi sociální, zdravotní a pro rovné příležitosti, následně Radě města Ostravy
Září 2022	Projednání dokumentu v Zastupitelstvu města Ostravy

Proces projednávání návrhu dokumentu 6. KP a připomínkový řízení

Přípravy návrhu dokumentu byly zahájeny v lednu 2022 v pracovních skupinách komunitního plánování. Zapojení co nejširšího okruhu všech zainteresovaných subjektů do přípravy i samotné tvorby dokumentu 6. KP a jejich průběžné informování je jedním ze základních principů komunitního plánování. V procesu přípravy dokumentu bylo diskutováno mnoho témat a při tvorbě opatření a aktivit byly zapracovány do návrhové části dokumentu k realizaci v průběhu platnosti dokumentu.

Odborná i ostatní veřejnost měla možnost vyjádřit se k navrhovanému dokumentu na webovém rozhraní v rámci připomínkovacího řízení, které probíhalo od 7. 7. do 15. 7. 2022 v elektronické formě. Občané byli o konzultačním řízení informováni na webových stránkách www.kpostrava.cz a www.ostrava.cz, zaměstnanci OSVZ MMO a městských obvodů také v rámci pracovních skupin komunitního plánování.

Vypořádání připomínek

V rámci připomínkovacího řízení bylo zaevidováno a vypořádáno celkem 36 připomínek.

Obecně lze připomínky dělit na podněty:

- Zásadní – 12 z celkového počtu (zásadní změny navrhuující doplnění opatření či jeho principiální úpravu);
- Doporučující – 5 z celkového počtu (navrhující doplnění, dotazující se na konkrétní informace v dokumentu);
- Formální – 19 z celkového počtu (nevztahující se k cílům dokumentu, drobné a nezásadní změny, textová úprava, dílčí úpravy, nepřesnosti).

Všechny připomínky byly vypořádány na jednání manažerského týmu, které se konalo dne 5. 8. 2022. Z celkového počtu 36 připomínek bylo 28 akceptováno plně nebo částečně a zapracováno do finální verze dokumentu, který byl předložen orgánům statutárního města Ostravy ke schválení.

ZDROJE NEZBYTNÉ K PLÁNOVÁNÍ A ZPRACOVÁNÍ DOKUMENTU

Kapitola zahrnuje základní zdroje, materiály, strategie, koncepce a další informace potřebné pro tvorbu a realizaci dokumentu.

Zdroje na úrovni EU

- Evropská sociální charta
- Úmluva o právech osob se zdravotním postižením
- Úmluva o právech dítěte

Zdroje na úrovni národní legislativy

- Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů
- Usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva ČNR o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení o sociálních službách
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zdroje na úrovni ministerstev

- Národní strategie ochrany práv dětí na období 2021–2029
- Strategie sociálního začleňování 2021–2030
- Strategický rámec přípravy na stárnutí společnosti 2021–2025
- Koncepce podpory transformace pobytových sociálních služeb v jiné typy sociálních služeb, poskytovaných v přirozené komunitě uživatele a podporující sociální začlenění uživatele do společnosti
- Koncepce sociálního bydlení ČR 2015–2025
- Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016–2025
- Metodiky pro plánování sociálních služeb
- Bílá kniha v sociálních službách
- Strategie reformy psychiatrické péče 2013–2023

Zdroje na úrovni Moravskoslezského kraje

- Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2019–2027
- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Moravskoslezském kraji na léta 2021–2023
- Moravskoslezský krajský plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením na léta 2021–2026
- Strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním v Moravskoslezském kraji na období 2021–2027
- Strategie podpory rozvoje romských komunit Moravskoslezského kraje na období 2021–2027

Zdroje na úrovni statutárního města Ostravy

- Strategický plán rozvoje města Ostravy na období 2017–2023 (FajnOva)

- Statut města Ostravy
- Plán sociálního začleňování Ostrava, 2022–2027
- Strategie prevence kriminality statutárního města Ostravy na období 2017–2021 (platnost prodloužena do roku 2022)
- Strategie protidrogové politiky statutárního města Ostravy na období 2016–2020 (platnost prodloužena do roku 2022)
- Koncepce rodinné politiky statutárního města Ostravy
- Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy
- Prognóza vývoje počtu a věkové struktury obyvatelstva statutárního města Ostravy v období 2017–2040

Další zdroje informací

- 5. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2019–2022
- Bezpečnější Ostrava!!!
- Český statistický úřad
- Data z informačního systému OvRon
- Data z informačního systému PorteX
- Informace z Úřadu práce ČR – krajská pobočka v Ostravě
- Koncepce transformace sociálních služeb zajišťovaných příspěvkovými organizacemi
- Sociální služby Ostrava
- Sociální věci Ostrava

POPIS SOUČASNÉ SITUACE NA ÚZEMÍ MĚSTA, HLAVNÍ SOCIODEMOGRAFICKÉ TRENDY A PROGNÓZY VÝVOJE

Základní informace

Název:	Statutární město Ostrava
Kraj:	Moravskoslezský
Okres:	Ostrava-město
Správní obvod:	Ostrava
GPS souřadnice:	49.820923N, 18.262524E
Nadmořská výška:	334 m n. m.
První pís. zmínka:	rok 1267 (755 let)
Katastrální výměra:	21 423 ha
Počet obyvatel:	291 819
PSČ:	729 30
Adresa URL:	www.ostrava.cz

OSTRAVA!!!

Statutární město Ostrava je svou rozlohou (214 km²) i počtem obyvatel (291 819 obyvatel – údaj k 1. 1. 2022) třetím největším městem České republiky. Územně i správně je členěno do 23 městských obvodů, které jsou autonomními samosprávnými celky.

Obrázek 1: Územní členění SMO na jednotlivé městské obvody

Zdroj dat: SMO

Mezi nejlidnatější městské obvody patří Ostrava-Jih (100 841 obyvatel), Poruba (62 396 obyvatel) a Moravská Ostrava a Přívoz (38 832 obyvatel). Občané mají nejčastěji národnost českou, moravskou a slovenskou. Počet cizinců se vykazuje pouze jednou ročně a údaje dodává Ministerstvo vnitra ČR. K 1. 1. 2022 bylo na území města Ostravy evidováno 11 740 cizinců. Více podrobností o počtech obyvatel v jednotlivých obvodech se nachází v tabulce 1.

Tabulka 1: Počet obyvatel na území SMO v jednotlivých městských obvodech ke dni 1. 1. 2022

Městský obvod	Obyvatelé města Ostravy					Obyvatel celkem
	Muži	z toho muži 15+	Ženy	z toho ženy 15+	Cizinci	
Hošťálkovice	867	729	901	782	27	1 795
Hrabová	1 880	1 590	1 970	1 718	83	3 933
Krásné Pole	1 337	1 122	1 427	1 231	25	2 789
Lhotka	660	543	728	621	13	1 401
Mariánské Hory a Hulváky	5 489	4 698	5 831	5 062	734	12 054
Martinov	570	499	594	524	46	1 210
Michálkovice	1 745	1 441	1 688	1 448	74	3 507
Moravská Ostrava a Přívoz	17 642	14 796	18 604	15 951	2 586	38 832
Nová Bělá	1 118	922	1 157	953	55	2 330
Nová Ves	369	318	329	282	18	716
Ostrava-Jih	46 984	40 549	50 242	44 061	3 615	100 841
Petřkovice	1 554	1 304	1 691	1 444	44	3 289
Plesná	767	652	770	653	26	1 563
Polanka nad Odrou	2 494	2 128	2 545	2 175	85	5 124
Poruba	28 390	24 504	32 230	28 565	1 776	62 396
Proskovice	602	514	624	551	35	1 261
Pustkovec	656	563	700	615	18	1 374
Radvanice a Bartovice	3 130	2 702	3 191	2 726	219	6 540
Slezská Ostrava	10 133	8 400	10 431	8 767	1 129	21 693
Stará Bělá	2 023	1 667	2 116	1 824	55	4 194
Svinov	2 115	1 837	2 185	1 894	145	4 445
Třebovice	917	794	984	849	31	1 932
Vítkovice	3 935	3 175	3 764	3 049	901	8 600
CELKEM OSTRAVA	135 377	115 447	144 702	125 745	11 740	291 819

Vysvětlivky 15+... počet osob starších 15 let

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor vnitřních věcí, stav k 1. 1. 2022

Prognóza vývoje počtu a věkové struktury obyvatel v Ostravě

Město Ostrava si nechalo v roce 2018 zpracovat Prognózu vývoje počtu a věkové struktury obyvatelstva statutárního města Ostravy na období 2017–2040 výzkumníky Univerzity Karlovy, Přírodovědecké fakulty, Katedry demografie a geodemografie. Kompletní materiál je zveřejněn na webových stránkách města Ostravy www.ostrava.cz.

Nejvýraznější změny lze očekávat ve věkových kategoriích: ženy v reprodukčním věku (15–49 let), jejichž počet poklesne, čímž se sníží reprodukční potenciál, na který má dopad rovněž postupné stárnutí žen; obyvatelé v produktivním věku (20–64 let), jejichž počet bude klesat v důsledku

migrace, ale také přechodu početné skupiny obyvatel do vyšší věkové kategorie, a to 65+, výchozí stav zastoupení v populaci je 180,4 tis. (61,9 % podílu na celé populaci), poklesne na očekávaných 155,8 tis. (57,0 %); obyvatelé v poproduktivním věku (65 a více let), jejichž počet poroste, počet obyvatel v této skupině vzroste s vysokou pravděpodobností téměř o deset tisíc, z 55,7 tis. (19,1 %) na 65,3 tis. (23,9 %) osob.

Stárnutí obyvatelstva města Ostravy neodvratné. Celkový počet seniorů by sice měl vzrůst o méně než o jednu pětinu (17,4 %), ale nesrovnatelně rychle poroste počet starších seniorů. Například počet seniorů ve věku 75 a více let se mezi lety 2016 a 2040 pravděpodobně zvýší o celou polovinu z 21,8 tis. na 33,3 tis. osob. Nejdynamičtěji však poroste skupina nejstarších občanů, osob ve věku 85 a více let, kterých by v roce 2040 mělo být více než 11 tis. osob, což je více než dvojnásobek roku 2016, kdy bylo registrováno asi 5,3 tis. osob. Lidé ve věku 65+ mají nízkou migrační aktivitu, což vede k vysoké spolehlivosti v závěrech prognózy.

Největší pozornost odpovědných samospráv by měla být věnována zajištění sociálních služeb. Role samospráv však bude důležitější také z důvodu, že do vyššího seniorského věku se budou posouvat nové generace, v nichž podíl členů jednočlenných domácností bez širšího rodinného zázemí poroste. Socioekonomický profil obyvatel se bude opět významně proměňovat a bude nezbytné na novou skutečnost adekvátně reagovat. Jsou to generace, které byly vystaveny vysoké intenzitě rozvodovosti, mají menší počet dětí a často ve velkých vzdálenostech.

Hlavní zdroje:

- Výběrové šetření osob se zdravotním postižením – 2018; Český statistický úřad, <https://www.czso.cz/csu/czso/vyberove-setreni-osob-se-zdravotnim-postizenim-2018>
- Děti se zdravotním postižením a osoby se zdravotním postižením žijící mimo soukromé domácnosti – 2017, 2018; Český statistický úřad, <https://www.czso.cz/csu/czso/deti-se-zdravotnim-postizenim-a-osoby-se-zdravotnim-postizenim-zijici-mimo-soukrome-domacnosti-2017-2018>
- ÚZIS; <https://psychiatrie.uzis.cz/cs/psychiatrie-v-datech/oborove-statistiky/dusevni-onemocneni-regiony/>
- Indikátory psychiatrické péče, projekt Datová a analytická základna moderního systému péče o duševní zdraví v ČR (Data pro psychiatrii); Hana Melicharová, Jitka Soukupová, Lucie Klímová, Ondřej Šanča; <https://psychiatrie.uzis.cz/cs/psychiatrie-v-datech/psychiatricka-pece-v-cr/indikatory/>
- „Aktuální situace a nový koncept zpráv o závislostech v ČR; Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti; Mgr. Pavla Chomynová, doc. MUDr. Viktor Mravčík, Ph.D., Mgr. Kateřina Grohmannová, Mgr. Barbara Janíková, Mgr. Zdeněk Rous, Mgr. Tereza Černíková, Mgr. Jan Cibulka“; <https://www.drogy-info.cz/zprava-o-zavislostech/aktualni-situace-a-novy-koncept-zprav-o-zavislostech-v-cr-prezentace/>
- Počet příjemců příspěvku na péči v obcích 2014 až 2018; <https://socialnipolitika.eu/2018/08/pocet-lidi-s-prispevkem-na-peci-v-obcich-2014-2017/>

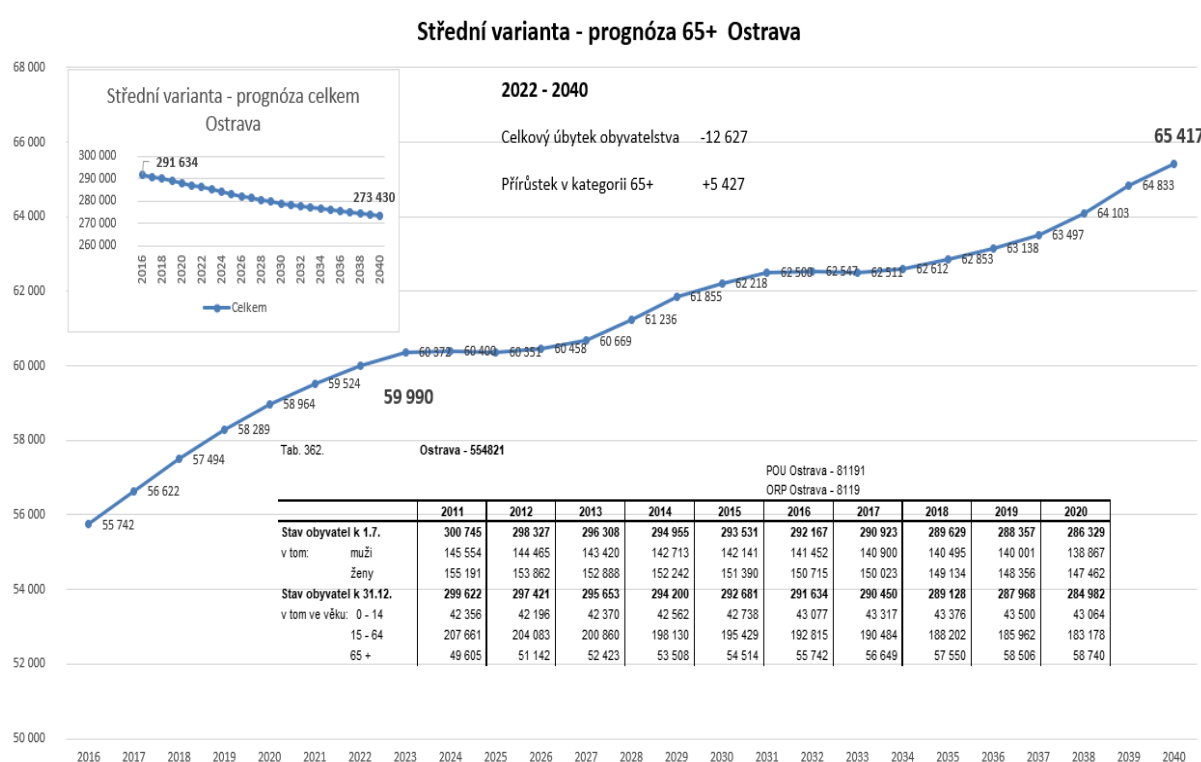
- NOVÁ PROJEKCE VÝVOJE POČTU PŘÍJEMCŮ PŘÍSPĚVKU NA PÉČI V ČR DO ROKU 2030; Ladislav Průša; https://www.vupsv.cz/wp-content/uploads/2021/03/Prusa-Ladislav-Projekce-potreby-sluzeb-socialni-pece-do-roku-2025.-FSP_c.-5-2009.pdf
- Osoby ohrožené příjmovou chudobou v letech 2016–2021; Český statistický úřad; <https://www.czso.cz/csu/czso/prijmy-a-zivotni-podminky-domacnosti-r4hlvpcwox>

Hlavní sociodemografické trendy a prognózy vývoje

- Počet obyvatel bude patrně nadále klesat.
- Migrace bude pravděpodobně jen korigovat úbytek přirozenou změnou.
- Počet i podíl dětí a adolescentů ještě do roku 2025 poroste, poté však poklesne.
- Počet osob v produktivním věku bude trvale klesat.
- Počet i podíl seniorů významně vzroste.
- Obyvatelstvo města bude stárnout.
- Nejrychleji poroste počet seniorů a mezi nimi pak zejména počet těch nejstarších.

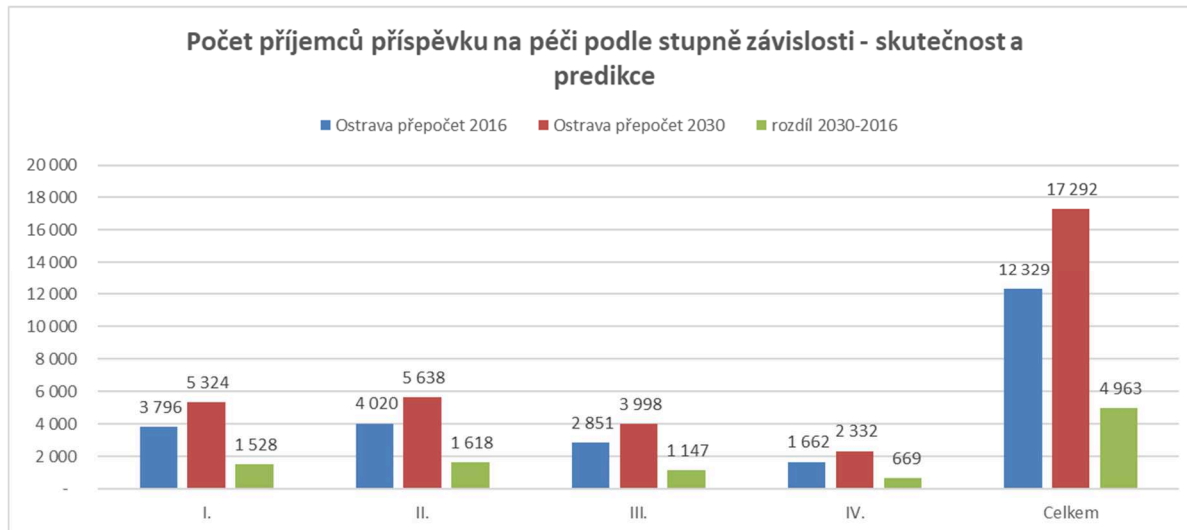
Ačkoli prognóza předpokládá celkový úbytek obyvatel v letech 2022–2040 minus 12 627 osob, ve věkové kategorii 65+ očekáváme za stejné období ve střední variantě přírůstek 5 427 seniorů!

Graf 1: Prognóza vývoje počtu obyvatel v Ostravě 65+

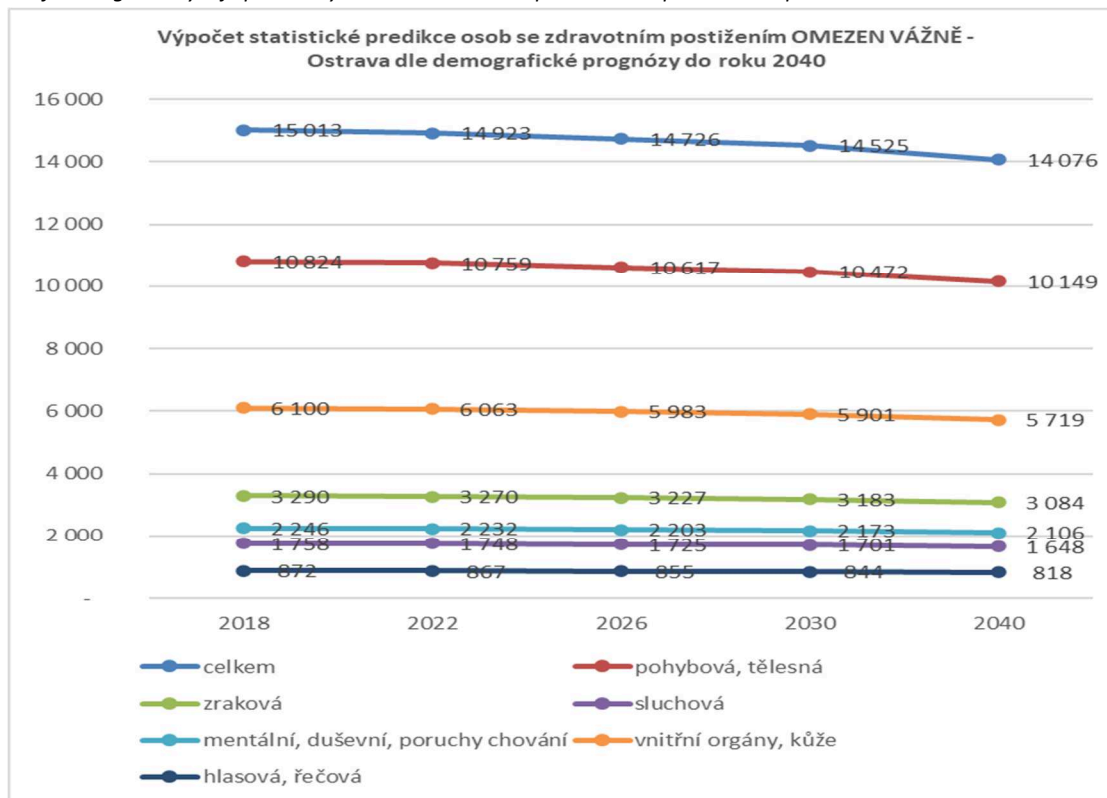
Predikujeme nárůst příjemců příspěvků na péči ve městě Ostrava. V roce 2030 bude na území města o téměř 5 tisíc příjemců více než v roce 2016. Nejvyšší nárůsty příjemců se promítnou ve věkových kategoriích 70+.

Graf 2: Prognóza vývoje počtu příjemců příspěvků na péči v Ostravě

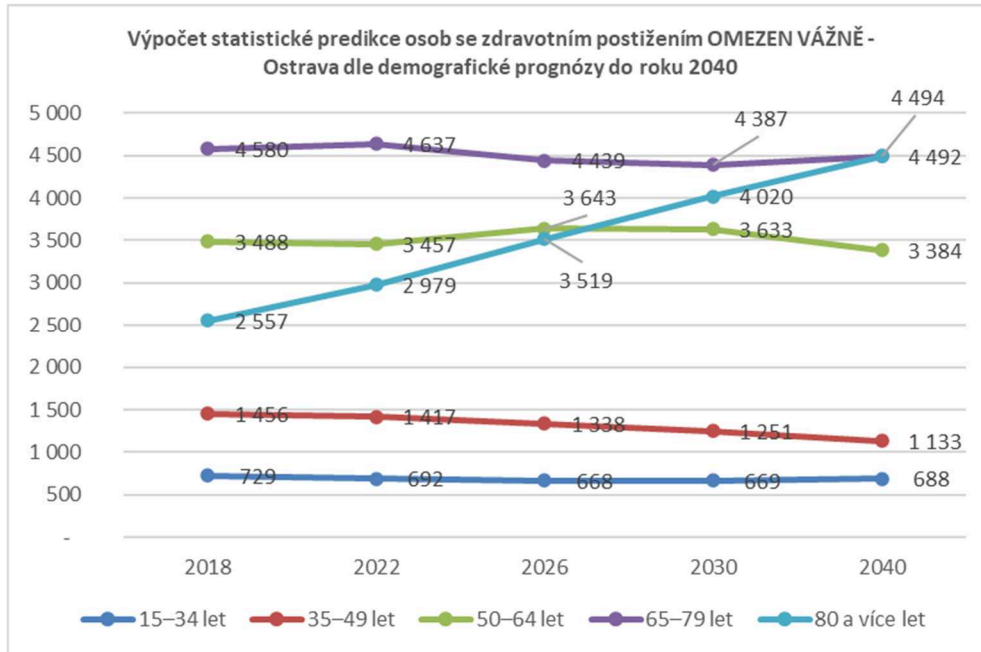

V roce 2030 předpokládáme nižší celkový počet osob s vážným zdravotním omezením proti roku 2022 (minus 847 osob). Klesající trend však neplatí pro věkovou kategorii 80+. Zde naopak očekáváme nárůst plus 1 500 obyvatel.

Graf 3: Prognóza vývoje počtu obyvatel se zdravotním postižením – podle druhu postižení

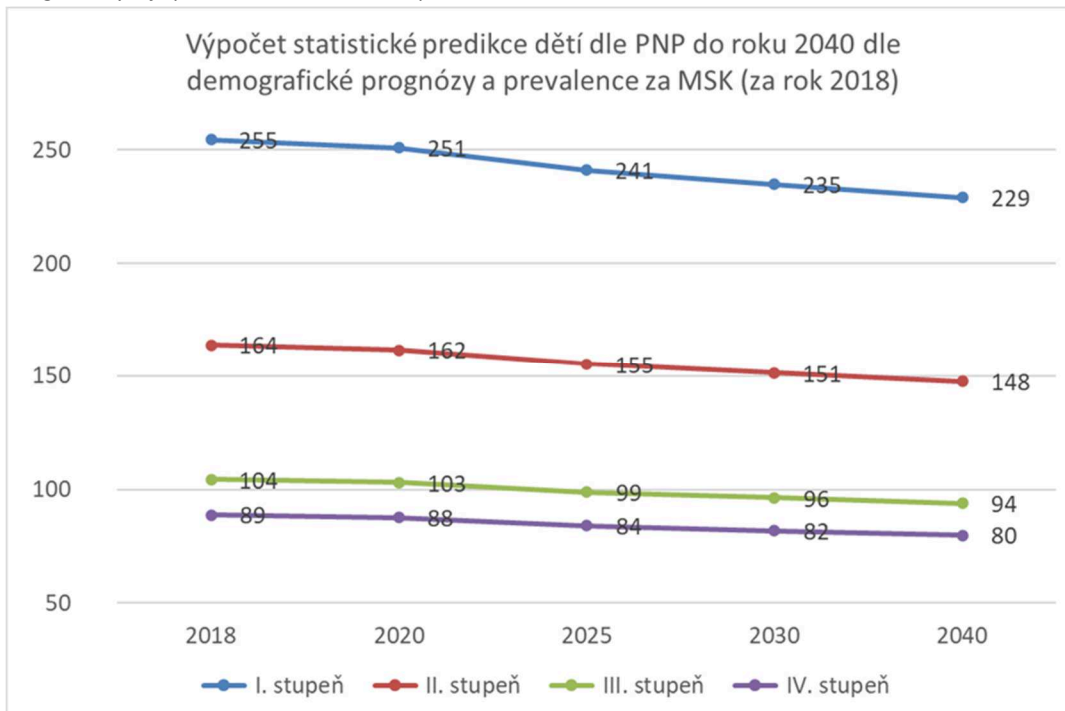

Graf 4: Prognóza vývoje počtu obyvatel se zdravotním postižením – podle věku

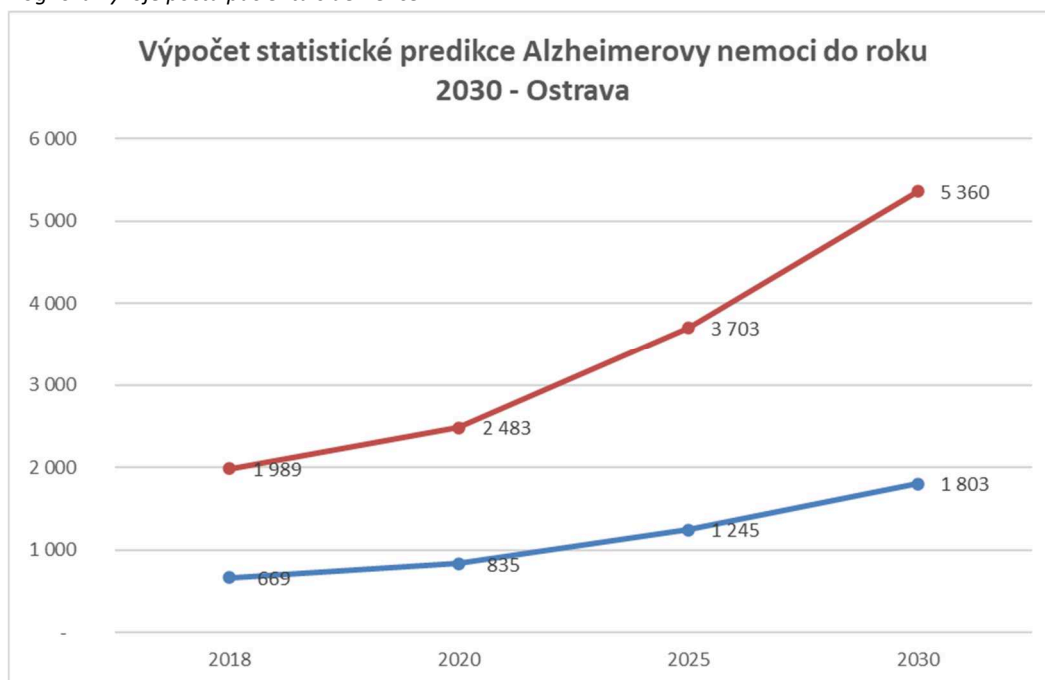
V roce 2030 předpokládáme nepatrně nižší počet dětí se zdravotním postižením oproti roku 2020 (minus 40 dětí) napříč všemi stupni závislosti dle příspěvku na péči.

Graf 5: Prognóza vývoje počtu dětí se zdravotním postižením

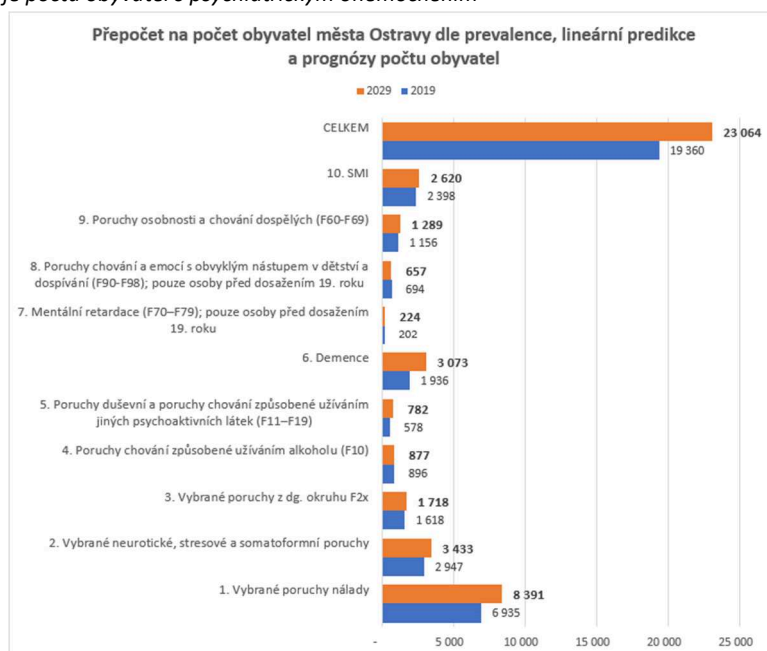
Do roku 2030 předpokládáme výrazný nárůst pacientů s demencemi a Alzheimerovou chorobou. Ve srovnání s rokem 2020 očekáváme růst o téměř 1 000 pacientů s Alzheimerovou nemocí a 2 877 pacientů za demence celkem.

Graf 6: Prognóza vývoje počtu pacientů s demencemi

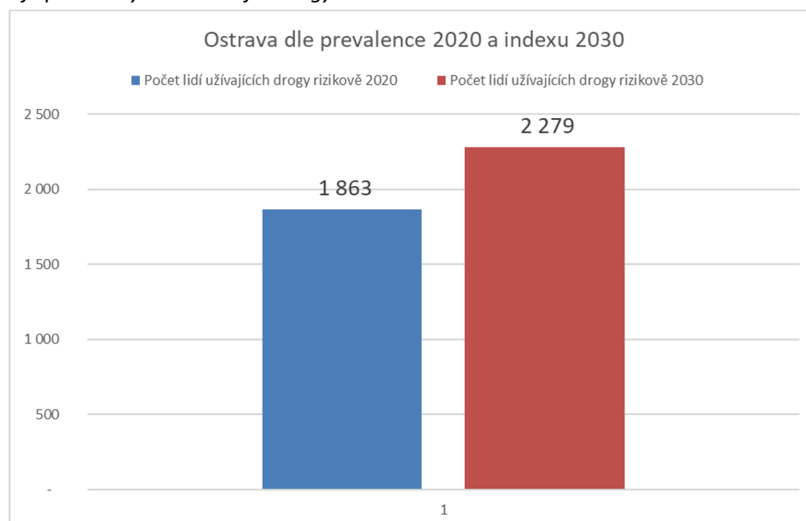
V roce 2029 očekáváme ve srovnání s rokem 2019 výrazně vyšší počty obyvatel s psychiatrickým onemocněním (nárůst o 3 704 případů). Nejvyšší zastoupení a nárůst predikujeme u diagnóz poruchy nálady a demence. Očekáváme také nárůst nejzávažnějších forem onemocnění tzv. SMI* diagnóz o 222 případů. * Serious Mental Illness – závažná duševní onemocnění

Graf 7: Prognóza vývoje počtu obyvatel s psychiatrickým onemocněním

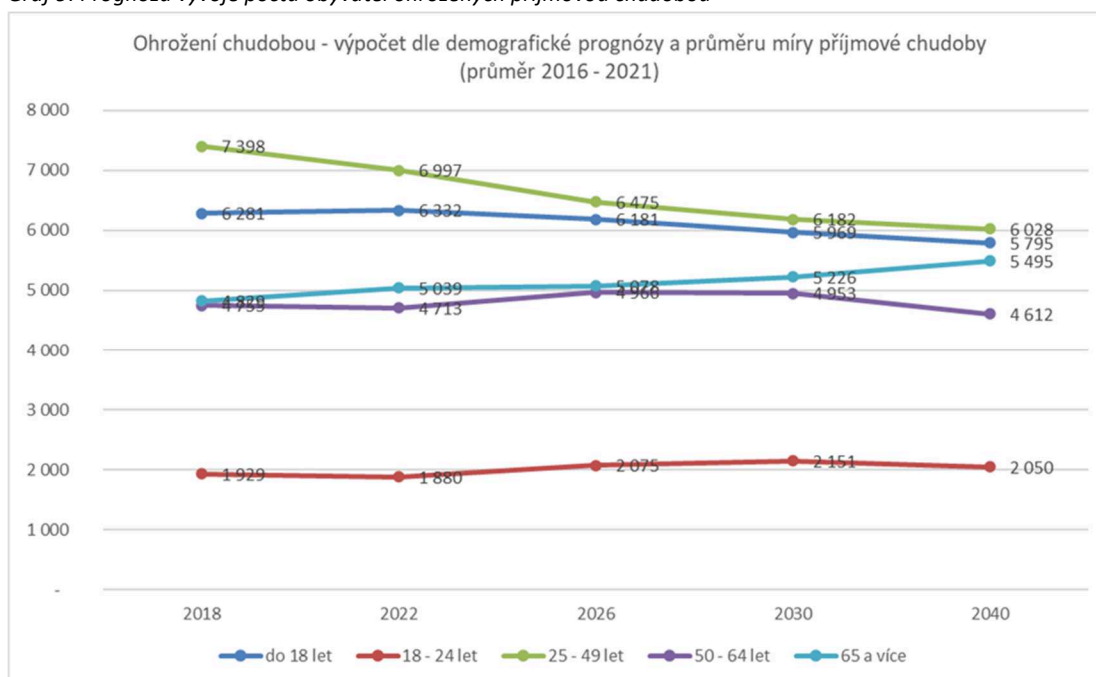
Očekáváme, že do roku 2030 naroste počet rizikových uživatelů drog o 416 osob.

Graf 8: Prognóza vývoje počtu obyvatel užívající drogy rizikově

Vzhledem ke snižování počtu obyvatel lze očekávat snižování počtu osob ohrožených příjmovou chudobou. Nicméně výrazné ekonomické externality (např. pandemie Covid 19, válka na Ukrajině, energetická krize) mohou výrazně ovlivňovat celý systém, jehož hranice se tím stávají křehké a jakékoliv predikce pouze ve vazbě na demografickou křivku jsou velmi nejisté.

Graf 9: Prognóza vývoje počtu obyvatel ohrožených příjmovou chudobou

Rekapitulace závěrů sociodemografických trendů a prognózy vývoje

- Ačkoli demografická prognóza předpokládá celkový úbytek obyvatel v letech 2022–2040 – 12 627 osob, ve věkové kategorii 65+ naopak očekáváme za stejné období přírůstek 5 427 seniorů!
- Predikujeme nárůst příjemců příspěvků na péči ve městě Ostrava. V roce 2030 bude na území města o téměř 5 tisíc příjemců více než v roce 2016. Nejvyšší nárůsty příjemců se promítnou ve věkových kategoriích 70+.
- V roce 2030 předpokládáme nižší celkový počet osob s vážným zdravotním omezením ve srovnání s rokem 2022 (-847 osob). Klesající trend však neplatí pro věkovou kategorii 80+. Zde naopak očekáváme nárůst o 1 500 obyvatel – seniorů.
- V roce 2030 předpokládáme nepatrně nižší počet dětí se zdravotním postižením oproti roku 2020 (minus 40 dětí) napříč všemi stupni závislosti dle příspěvku na péči.
- Do roku 2030 předpokládáme výrazný nárůst pacientů s demencemi a Alzheimerovou chorobou. Ve srovnání s rokem 2020 očekáváme růst o téměř 1 000 pacientů s Alzheimerovou nemocí a 2 877 s demencí celkem.
- V roce 2029 očekáváme ve srovnání s rokem 2019 výrazně vyšší počty obyvatel s psychiatrickým onemocněním (nárůst o 3 704 případů). Nejvyšší zastoupení a nárůst predikujeme u diagnóz poruchy nálad a demence. Očekáváme také nárůst nejvážnějších forem onemocnění tzv. SMI diagnóz o 222 případů.
- Očekáváme, že do roku 2030 naroste počet rizikových uživatelů drog o 416 osob.
- Vzhledem ke snižování počtu obyvatel lze očekávat snižování počtu osob ohrožených příjmovou chudobou. Nicméně výrazné ekonomické externality (např. pandemie Covid 19, válka na Ukrajině, energetická krize) mohou výrazně ovlivňovat celý systém, jehož hranice se tím stávají křehké a jakékoliv predikce pouze ve vazbě na demografickou křivku jsou velmi nejisté.

POPIS STÁVAJÍCÍ SÍTĚ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A SOUVISEJÍCÍCH AKTIVIT V OSTRAVĚ

Statutární město Ostrava v rámci samostatné působnosti dlouhodobě plánuje sociální služby a významně je finančně podporuje na základě zjištěné potřeby v procesu komunitního plánování, tím vytváří síť služeb na svém území.

Statutární město Ostrava – magistrát:

- Zaštiťuje celý proces komunitního plánování v Ostravě prostřednictvím odboru sociálních věcí a zdravotnictví,
- zodpovídá za zjišťování potřebnosti sociálních služeb pro občany města,
- spolupracuje s jednotlivými městskými obvody v oblasti sociálních služeb a souvisejících aktivit a dalšími aktéry,
- spolupracuje s veřejnou správou vyšších územně samosprávných celků a vydává deklaraci potřebnosti rozvoje či vzniku sociálních služeb,
- zpracovává strategický dokument pro oblast sociálních služeb – komunitní plán.

Statutem města Ostrava byla městským obvodům na základě obecně závazné vyhlášky č. 14/2013 svěřena samostatná působnost v oblasti sociálních věcí při poskytování sociálních služeb, zřízení a zrušení příspěvkových organizací a organizačních složek městského obvodu k zajišťování sociálních služeb. Městské obvody dále plní úkoly dle § 5 odst. 3, § 94 písm. a), b) a c) a § 105 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Ostatní činnosti zůstávají v kompetenci Magistrátu města Ostravy.

Popis stávající sítě sociálních služeb

Statutární město Ostrava v roce 2021 spravovalo a finančně podporovalo sociální služby uvedené v tabulce 2, u kterých bylo veřejným zadavatelem či spoluzadavatelem a zároveň se připojilo k pověření služeb obecného hospodářského zájmu vydanému MSK či MPSV.

Síť služeb je dělena dle druhů s uvedením zřizovatelské role, vyjádřením kapacity a finanční nákladnosti. V roce 2021 bylo v síti města Ostravy 186 sociálních služeb, z toho bylo 146 zajišťováno neziskovými organizacemi, 15 městskými obvody a jejich příspěvkovými organizacemi a 25 příspěvkovými organizacemi statutárního města Ostravy. Celkové provozní náklady nezbytné k zajištění provozu sociálních služeb byly ve výši 2 104 112 tis. Kč, přičemž finanční podíl města Ostravy byl 19,55 % a patří vedle zdrojů ze státního rozpočtu (MPSV), kap. 313 a příjmů od uživatelů k nejvýznamnějším zdrojům. Kapacitně nejpočetnějším druhem sociálních služeb jsou domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem, které celkově čítají 2 106 lůžek. Nejnižší kapacitu má telefonická krizová pomoc, která je zajištěna 1 úvazkem pracovníků v přímé péči.

Nejpočetnější službou dle druhu je odborné sociální poradenství (20 registrovaných služeb), nejméně jsou zastoupeny telefonická krizová pomoc, dále pak týdenní stacionáře, sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče, domy na půl cesty, kontaktní centra a intervenční centra – vždy po 1 registrované službě.

Tabulka 2: Síť sociálních služeb v Ostravě dle druhů služeb v roce 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Přehled poskytovaných sociálních služeb v roce 2021	Počet služeb	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od uživatelů	Ostatní zdroje	Klienti	
		SMO	ÚMOB	NNO						Počet*	Kapacita**
Odborné sociální poradenství	20	0	2	18	35 796	7 151	24 585	847	3 915	6 601	50
Osobní asistence	5	0	0	5	75 104	10 225	38 195	14 982	11 695	296	128
Pečovatelská služba	10	0	6	4	97 724	37 730	24 644	14 254	18 464	1 828	141
Tísňová péče	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Průvodcovské a předčitatelské služby	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podpora samostatného bydlení	5	1	0	4	11 744	1 088	2 530	689	7 349	98	25
Odlehčovací služby	9	1	3	5	40 809	16 307	13 660	6 202	7 470	404	111
Centra denních služeb	5	0	1	4	13 682	2 947	6 316	1 829	1 856	109	76
Denní stacionáře	6	0	0	6	30 609	3 954	17 472	4 367	4 540	136	121
Týdenní stacionáře	1	0	0	1	4 702	700	2 505	1 185	448	11	9
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	5	4	0	1	228 121	76 531	70 750	44 403	40 495	162	197
Domovy pro seniory	13	7	0	6	671 282	112 184	180 683	261 162	113 259	1 515	1 271
Domovy se zvláštním režimem	13	7	0	6	488 793	87 681	145 020	174 511	92 132	870	835
Chráněné bydlení	7	2	0	5	38 729	12 006	17 936	6 161	3 471	66	83
Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	1	1	0	0	35 638	6 866	9 630	14 385	2 932	214	66
Raná péče	4	0	0	4	7 061	1 252	5 092	8	708	104	20
Telefonická krizová pomoc	1	1	0	0	2 833	1 180	1 280	0	0	1 240	1
Tlumočnické služby	2	0	0	2	5 424	620	4 371	0	370	182	12
Azylové domy	12	0	3	9	75 060	0	1 346	12 111	61 649	743	415
Domy na půl cesty	1	0	0	1	4 555	0	0	710	3 856	25	21
Kontaktní centra	1	0	0	1	3 257	809	690	0	1 758	318	20
Krizová pomoc	3	0	0	3	14 845	3 035	10 709	0	1 088	1 562	18
Intervenční centra	1	0	0	1	2 078	176	1 835	0	67	170	2
Nízkoprahová denní centra	2	0	0	2	9 328	1 461	4 883	70	2 096	1 234	110
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	8	0	0	8	24 677	3 490	19 569	0	1 510	1 003	289
Noclehárny	3	0	0	3	12 399	1 940	7 612	1 068	1 911	702	110
Služby následné péče	4	0	0	4	6 657	1 104	3 739	390	1 508	145	20
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	10	0	0	10	33 724	3 661	28 221	0	2 008	706	94
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	3	0	0	3	11 100	1 705	7 872	0	1 446	264	46
Sociálně terapeutické dílny	7	1	0	6	24 206	4 342	0	692	18 857	187	136
Terapeutické komunity	2	0	0	2	19 489	1 800	11 985	932	4 728	29	27
Terénní programy	11	0	0	11	38 873	6 215	27 706	0	5 485	2 959	60
Sociální rehabilitace	11	0	0	11	35 813	1 930	8 873	500	23 428	582	65
Celkem	186	25	15	146	2 104 112	410 090	699 709	561 458	440 499	24 465	4 579

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

* **Počet** – celkový počet evidovaných jedinečných klientů v daném roce.

****Kapacita** – maximální okamžitá kapacita – nejvyšší počet klientů, kteří mohou službu využít současně v jednom okamžiku, u pobytové služby se jedná o počet lůžek.

Tabulka 3 uvádí zaměření služeb v jednotlivých oblastech v roce 2021. Z uvedeného lze definovat základní síť jako celkově vyváženou, kdy výrazně nepřevažují ani služby sociální péče ani služby sociální prevence. Celkový počet služeb sociální péče je 80 a náklady na zajištění provozu činí asi 1,7 mld. Kč. Nejvýznamnějším zdrojem financí jsou sami uživatelé služeb. Služby sociální prevence, jejichž počet byl v roce 2021 celkem 86, uváděly náklady na realizaci asi 331,3 mil. Kč. Systém financování služeb sociální péče je dlouhodobě finančně vysoce nákladný.

Tabulka 3: Síť sociálních služeb v Ostravě dle základního rozlišení služeb v roce 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Přehled poskytovaných sociálních služeb v roce 2021	Počet služeb	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od uživatelů	Ostatní zdroje	Klienti	
		SMO	ÚM/Ob	NNO						Počet*	Kapacita**
Sociální poradenství	20	0	2	18	35 796	7 151	24 585	847	3 915	6 601	50
Služby sociální péče	80	23	10	47	1 736 937	368 219	529 341	544 130	304 111	5 709	3 063
Služby sociální prevence	86	2	3	81	331 379	34 720	145 783	16 481	132 473	12 155	1 466
Celkem	186	25	15	146	2 104 112	410 090	699 709	561 458	440 499	24 465	4 579

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

* **Počet** – celkový počet evidovaných jedinečných klientů v daném roce.

****Kapacita** – maximální okamžitá kapacita – nejvyšší počet klientů, kteří mohou službu využít současně v jednom okamžiku, u pobytové služby se jedná o počet lůžek.

Počet klientů

Z dlouhodobých statistik OSVZ MMO vyplývá, že sociálních služeb každoročně průměrně využívalo přibližně 30 000 uživatelů, roky 2020–2021 byly výjimkou, a to z důvodu pandemie COVID-19, přičemž počet uživatelů sociálních služeb se v průběhu roku 2021 snížil na asi 24 500. Nejpočetnější skupiny uživatelů jsou v cílových skupinách Senioři (6 188), Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení (3 815) a Děti a rodina (3 254). S ohledem na finanční náročnost a využití služeb počtem klientů je velmi důležité mapovat rozdíly mezi službami sociální péče a sociální prevence, kdy obdobný počet služeb využívá dvakrát tolik uživatelů s náklady šestkrát nižšími.

Počet zaměstnaných osob v sociálních službách

Sociální oblast je rovněž významným „zaměstnavatelem“. Sociální služby pro občany města Ostravy v roce 2021 zajišťovalo 4 421,73 osob (2 978,13 pracovních úvazků) – jen hlavní pracovní poměr (dále také HPP), z toho 2 919,65 je pracovníků v přímé péči (2 287,59 pracovních úvazků) a ostatních pracovníků 1 502,08 (690,54 pracovních úvazků). Na dohody (dohody o pracovní činnosti a o provedené práci) je zaměstnáno v sociálních službách 903 pracovníků – 717 DPP a 186 DPČ. Nejvíce zaměstnanců pracuje v oblasti služeb sociální péče, zejména v pobytových sociálních službách pro seniory.

Popis souvisejících aktivit

Poskytovateli souvisejících aktivit pro občany statutárního města Ostravy jsou výlučně nestátní neziskové organizace zabezpečující chod 99 aktivit.

Související aktivity jsou nejčastěji zaměřeny na oblast volného času, vzdělávání a jiné činnosti, jako jsou poradenství a prevence, pohybové aktivity či rehabilitace k udržení a zlepšení zdravotního stavu, probační, resocializační a aktivizační programy, pobytové akce aj. Významnou oblastí, na kterou se poskytovatelé souvisejících aktivit zaměřují, je dobrovolnictví a činnost svépomocných skupin. Aktivity také zahrnují činnosti, které směřují k zaměstnávání sociálně ohrožených skupin obyvatelstva a činnosti napomáhající k získání či udržení vlastního bydlení. Celkové náklady na zajištění souvisejících aktivit byly v roce 2021 ve výši 180 mil. Kč. Dotace z rozpočtu SMO činila 16 %.

Tabulka 4: Přehled souvisejících aktivit v Ostravě dle pracovních skupin v roce 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Přehled poskytovaných souvisejících aktivit v roce 2021	Počet aktivit	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od účastníků	Ostatní zdroje
		SMO	ÚMOB	NNO					
Senioři	14	0	0	14	67 719	3 187	0	9 345	57 205
Občané s duševním onemocněním a psychosociálními obtížemi	16	0	0	16	54 326	8 860	0	10	41 422
Občané se zrakovým postižením	4	0	0	4	1 598	472	0	55	1 080
Občané se sluchovým postižením	4	0	0	4	407	180	0	181	46
Občané s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením	37	0	0	37	27 954	6 543	176	1 583	19 593
Děti a rodina	15	0	0	15	17 089	8 068	1 200	573	7 253
Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení	4	0	0	4	6 908	528	0	0	6 282
Romské etnikum	1	0	0	1	40	39	0	0	1
Protidrogová prevence	4	0	0	4	4 257	1 124	0	0	3 144
Celkem	99	0	0	99	180 298	29 001	1 376	11 747	136 026

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A SOUVISEJÍCÍCH AKTIVIT

Systém financování sociálních služeb v České republice je založen na principu vícezdrojového financování, tzn. že poskytovaná sociální služba může být finančně zajištěna z více zdrojů: veřejných (prostředky z rozpočtu obcí, krajů, státu, zdravotních pojišťoven, úřadu práce apod.) a také soukromých (nadace, dárci, sponzoři apod.).

Sociální služby – služby v obecném hospodářském zájmu

Zcela zásadním zdrojem financování sociálních služeb jsou prostředky ze státního rozpočtu (MPSV), kap. 313, které jsou poskytovány dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon o sociálních službách) a jejich přerozdělování je svěřeno do samosprávné kompetence jednotlivých krajů.

Dotace jsou kraji poskytovány poskytovatelům sociálních služeb formou zavedení pověření k výkonu služby v obecném hospodářském zájmu a financování formou vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu podle Rozhodnutí Evropské komise ze dne 20. 12. 2011, č. 2012/21/EU.

Financování služeb je tedy limitováno pravidly pro poskytování veřejné podpory. Mechanismus MSK při posuzování veřejné podpory a výpočtu vyrovnávací platby k financování sociálních služeb je uváděn v aktuálním Programu na podporu poskytování sociálních služeb pro daný rok, viz stránky www.msk.cz, sekce Dotace – sociální oblast.

Dotace z kap. 313 je poskytnuta poskytovateli sociálních služeb na základě smlouvy, jejíž součástí je stanovení maximální výše oprávněných provozních nákladů pro jednotlivé sociální služby, jejichž realizací je poskytovatel pověřen v režimu závazku veřejné služby (prostřednictvím Smlouvy o závazku veřejné služby a vyrovnávací platbě za jeho výkon). Vypočtená vyrovnávací platba představuje maximální výši finanční podpory sociálních služeb z veřejných či soukromých zdrojů. V této souvislosti spolupracuje kraj také s dílčími zadavateli – obcemi, tedy i statutárním městem Ostrava, které k tomuto pověření přistupuje prostřednictvím deklarační prohlášení v příslušném právním titulu – smlouvě o poskytnutí dotace.

Síť sociálních služeb v Moravskoslezském kraji

Moravskoslezský kraj v souladu s platnou legislativou spravuje síť sociálních služeb s ohledem na potřeby občanů v daném území a současně určuje základní parametry pro účelné a efektivní financování sítě z veřejných zdrojů.

Síť sociálních služeb je definována jako souhrn sociálních služeb, které v dostatečné kapacitě, náležité kvalitě a s odpovídající místní dostupností napomáhají řešit nepříznivou sociální situaci osob na území kraje a které jsou v souladu se zjištěnými potřebami osob na území kraje a dostupnými finančními a jinými zdroji.

Klíčovou zadavatelskou roli mají obce, kromě nich jako zadavatel vystupuje v odůvodněných případech kraj či MPSV. Kraj vystupuje jako garant sítě a z tohoto titulu také jako vydavatel jednotného pověření k výkonu služby v obecném hospodářském zájmu.

V podmínkách MSK hovoříme o síti služeb se statusem základní nebo optimální dle převažujícího zdroje financování provozu sociální služby. Klíčovým faktorem ovlivňujícím podobu těchto sítí jsou finanční prostředky, jejichž prostřednictvím dochází k udržení sítě sociálních služeb na území kraje.

Základní – tato síť je definována v kontextu finančních prostředků dostupných prostřednictvím dotačních programů kraje a financování je zajištěno prostřednictvím Programu z kap. 313 nebo Individuálního projektu Moravskoslezského kraje (dále také IP MSK). Jedná se o kapacity sociálních služeb, jejichž potřebnost je definována zadavatelem a v případě, že je zadavatelem obec, musí být rovněž deklarován podíl obce na financování této kapacity služby.

Optimální – síť je definována v kontextu finančních prostředků dostupných prostřednictvím externích finančních prostředků (prostředky ESF vč. Individuálních projektů), prostředky dotačního řízení MPSV v oblasti poskytování sociálních služeb s nadregionální a celostátní působností, prostředky zařazené do tzv. koordinovaného přístupu v sociálně vyloučených lokalitách v rámci spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování, integrované rozvojové strategie území aj., kdy jsou finanční prostředky vázány na předem vymezenou dobu realizace. Po ukončení financování či ukončení aktivity musí být u těchto služeb zahájeno vyjednávání o dalším setrvání v krajské síti.

Krajskou základní síť sociálních služeb tvoří sociální služby dlouhodobě financované prostřednictvím finančních prostředků z dotace určené na provoz sociálních služeb z kapitoly 313 – MPSV státního rozpočtu.

Krajská síť je dle pravidel SPRSS MSK ve spolupráci s ostatními veřejnými zadavateli, zejména na obecní úrovni a poskytovateli sociálních služeb, pravidelně aktualizována. Proces aktualizace umožňuje veřejným zadavatelům reagovat na poptávku v území a služby rozvíjet dle zjištěných potřeb. Další informace k síti služeb viz www.msk.cz, sekce sociální oblast – sociální služby.

Kritéria pro vstup do sítě služeb v podmínkách statutárního města Ostravy

Ostrava, jako veřejný zadavatel sociální služby, při spolufinancování služeb ze svého rozpočtu postupuje také v souladu s aktuálně platným Střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb v MSK (SPRSS).

Klíčovým kritériem pro vstup nových nebo rozvoj stávajících kapacit sociálních služeb do krajské sítě sociálních služeb je zadání ze strany veřejného zadavatele, splnění stanovených podílů spolufinancování, a u sociálních služeb domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a domovy pro osoby se zdravotním postižením taktéž naplnění minimálních personálních standardů, blíže viz www.msk.cz, sociální oblast – sociální služby.

Minimální míra spoluúčasti obcí v MSK na financování oprávněné provozní ztráty je stanovena takto:

- odborné sociální poradenství, pobytové služby – podíl obce/SMO činí minimálně 30 % oprávněné provozní ztráty,
- ambulantní služby – podíl obce/SMO činí minimálně 25 % oprávněné provozní ztráty,
- terénní služby – podíl obce/SMO činí minimálně 20 % oprávněné provozní ztráty.

Oprávněnou provozní ztrátou se rozumí rozdíl mezi celkovými rozpočtovanými náklady dané sociální služby a rozpočtovanými výnosy dané sociální služby (úhradami uživatelů včetně rozpočtovaných jiných zdrojů např. úhrady zdravotních pojišťoven, dotace úřadu práce, tržby z vlastní činnosti, dary

apod.) sníženými o finanční prostředky z rozpočtů obcí a kraje (kap. 313 či IP MSK), přičemž musí být zachována podmínka přiměřenosti a hospodárnosti rozpočtovaných nákladů sociální služby a jejich srovnatelnosti pro daný druh sociální služby v rámci příslušného území.

Obecné podmínky pro poskytování finanční podpory z veřejných rozpočtů

Základní informace a podmínky finanční podpory ze strany veřejných rozpočtů (města, státního rozpočtu – prostřednictvím MSK):

- na poskytnutí dotace není právní nárok,
- pokud poskytovatel sociální služby žádá o dotaci z veřejného rozpočtu, musí být součástí krajské sítě sociálních služeb (ve specifických případech celostátní sítě),
- správcem sítě sociálních služeb je kraj, který také pro vstup do sítě stanovuje konkrétní podmínky, viz www.msk.cz, sociální oblast – sociální služby,
- pro vstup do krajské sítě sociálních služeb musí mít nově vznikající sociální služba veřejného zadavatele, tzn., že obec (město) potvrzuje/deklaruje kraji potřebnost vzniku nových kapacit a zároveň vyjadřuje předpokládanou míru budoucí spoluúčasti na financování nové služby,
- meziroční pokles dotace z rozpočtu zadavatele není přípustný – blíže viz metodika MSK k aktuálnímu dotačnímu programu,
- MSK stanovuje tzv. koridor služby, což znamená, že služba může fungovat +-20 % oproti parametrům uvedených v krajské síti („fungovat“ na 80 nebo 120 %),
- v případě chybějících nebo nedostatečných kapacit některé ze sociálních služeb v území probíhá nejprve vyjednávání se současnými poskytovateli služeb, kteří součástí sítě sociálních služeb již jsou.

Podrobněji k obecným otázkám financování služeb – viz zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění, dále také webové stránky Moravskoslezského kraje.

Poskytování dotací je také upraveno Zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění (upravuje pravidla pro poskytování dotací programových, individuálních, vč. finanční výpomoci).

Základní principy financování sociálních služeb z rozpočtu statutárního města Ostravy

- s vědomím toho, že výše alokovaných prostředků se bude odvíjet od rozpočtu města v jednotlivých letech, je uvedení veškerých rozvojových aktivit důležité v návaznosti na případné externí financování z krajských, národních či evropských zdrojů v době naplňování plánu,
- z rozpočtu města budou financovány služby, které jsou poskytovány na základě zjištěných potřeb občanů města a v souladu s prioritami komunitního plánu,
- prioritně budou financovány sociální služby zařazené do základní sítě sociálních služeb,
- rozvoj sociálních služeb, definovaný v rámci cílů a opatření bude realizován s ohledem na aktuální finanční možnosti města,

- v případě poklesu objemu finančních prostředků z rozpočtu města budou přednostně podporovány služby pro cílové skupiny osob, které jsou odkázány na pomoc druhé osoby a svou situaci nemohou nebo nedokáží řešit vlastními silami; dále takové služby, kdy by omezení nebo zrušení provozu znamenalo pro cílové skupiny osob ohrožení zdraví či jejich života,
- v případě podání žádosti poskytovatele o finanční prostředky na zajištění nových kapacit sociálních služeb, případně rozšíření kapacit stávajících služeb, je nezbytné projednání potřebnosti se zástupci obce (prostřednictvím odvětvového odboru) a kraje, doložení plánovaných zdrojů financování včetně nástinu dlouhodobé udržitelnosti služby,
- statutární město Ostrava bude podporovat takové investiční projekty, které jsou v souladu s aktuálními strategickými prioritami města v sociální oblasti,
- stanovení minimální míry spoluúčasti statutárního města Ostravy na financování nových kapacit sociálních služeb se bude primárně odvíjet od disponibilních prostředků z rozpočtu města určených pro sociální oblast, přičemž procentuální míra spoluúčasti bude vyjednáвана ve spolupráci s Moravskoslezským krajem.

Dotační systém statutárního města Ostravy – financování sociálních služeb a souvisejících aktivit na území SMO

Zastupitelstvo města vyhláší každoročně svým usnesením výběrové řízení pro poskytování peněžních prostředků na daný rok a spolu s tím také Program na poskytování peněžních prostředků z rozpočtu statutárního města Ostravy, včetně Podmínek pro jednotlivé dotační oblasti. Podmínky obsahují mimo jiné i Kritéria hodnocení jednotlivých projektů, na základě, kterých je doporučováno ne/schválení poskytnutí dotace.

Zastupitelstvo města současně se schválením Programu na poskytování peněžních prostředků z rozpočtu statutárního města Ostravy a Podmínek pro jednotlivé oblasti dotačního řízení vyhláší také termín pro přijímání žádostí do dotačního řízení a termín uzávěrky, který je zpravidla na přelomu měsíce října a listopadu.

Sociální služby, na jejichž provoz je požadována dotace z rozpočtu statutárního města Ostravy, musí být registrovány a zapojeny do krajské sítě sociálních služeb. Organizace, která žádá o zapojení své služby do uvedené sítě sociálních služeb, musí mít veřejného zadavatele (obec – statutární město Ostrava), který potvrdí její potřebnost na svém území a deklaruje svůj podíl na financování služby. Vznik a zapojení služby je z hlediska financování a podpory tedy nutné projednat se zástupci obce prostřednictvím odvětvového odboru. Požadavky na financování souvisejících aktivit musí být v souladu s aktuálně platnými strategickými dokumenty, komunitním plánem aj.

Veškeré informace ohledně podávání žádosti do aktuálních výběrových řízení jsou uveřejněny na internetových stránkách statutárního města Ostravy www.ostrava.cz, v sekci Dotace.

Doručené žádosti jsou kontrolovány po formální i finanční stránce příslušným odvětvovým odborem. Po této kontrole jsou následně posuzovány příslušnou komisí rady města či pracovními skupinami na základě stanovených kritérií. Významný je soulad žádosti o dotaci s prioritami aktuálně platného komunitního plánu. Poradní komise/skupiny dále doporučují poskytnutí či neposkytnutí dotace samosprávným orgánům – Rada města Ostravy a Zastupitelstvo města Ostravy. Výsledky výběrového řízení jsou zveřejňovány na internetových stránkách města/dotačním portálu. S úspěšnými žadateli

jsou uzavírány smlouvy o poskytnutí dotace. Finančně podpořené projekty jsou v průběhu dotačního roku monitorovány a navštěvovány zaměstnanci příslušných odborů magistrátu.

Celý dotační proces je realizován v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Hodnocení projektů v rámci dotačního řízení

Statutární město Ostrava vyhlašuje každý rok výběrové řízení na poskytnutí dotace na zajištění sociálních služeb a souvisejících aktivit, do kterého předkládají organizace své projekty. Po uzávěrcce příjmu žádostí o dotaci dochází k formálnímu hodnocení doručených projektů a jejich hodnocení v souladu s aktuálně vyhlášeným Programem na poskytování peněžních prostředků z rozpočtu statutárního města Ostravy a Podmínkami pro jednotlivé oblasti dotačního řízení.

Projekt je primárně posuzován v souladu s aktuálně platným komunitním plánem a dále na základě kritérií, která jsou uvedena v Podmínkách pro jednotlivé oblasti. Součástí hodnocení jsou také zkušenosti z prováděných monitoringů projektů za předchozí období, výsledky kontrol vyúčtování za uplynulá období, příp. benchmarkingové ukazatele. Projekty jsou posuzovány z ekonomického hlediska, jsou posuzovány konkrétní položky nákladového rozpočtu, jejich přiměřenost a hospodárnost, porovnávána je také výše nákladového rozpočtu projektu s vyúčtováním předchozího roku. V případě navýšení požadované dotace je posuzována její míra a zdůvodnění. Diskutována jsou rizika, která mohou u projektů v průběhu realizace nastat, jsou navrhována případná omezení. Doporučení výše dotace pro jednotlivé projekty jsou po provedené veřejnosprávní kontrole předloženy k dalšímu posouzení příslušné komisi rady města. Následně jsou návrhy na poskytnutí a neposkytnutí dotací předloženy Radě a Zastupitelstvu města Ostravy.

Víceleté financování vybraných druhů sociálních služeb

Pro zajištění kontinuity financování sociálních služeb jsou vybraným subjektům, jejichž služby jsou nezbytné a s nimiž má město dobré zkušenosti, poskytovány víceleté dotace. Charakter těchto služeb je dlouhodobý, nekončí uplynutím běžného roku a slouží k naplňování tzv. obecně prospěšných cílů.

Žádosti o víceletou dotaci jsou podávány v rámci klasického dotačního řízení, avšak pouze jednou za dané období. Zpravidla se jedná o čtyřleté období shodující se s dobou platnosti komunitního plánu. Možnost podat žádost o víceletou dotaci je podmíněna projednáním tohoto záměru se zástupci obce (prostřednictvím odvětvového odboru).

Monitorování projektů podpořených z rozpočtu města

Jedním ze způsobů získání objektivních informací o realizaci sociální služby nebo aktivity v souladu s uzavřenou smlouvou je monitorování projektů, které byly podpořeny z rozpočtu města. Cílem monitorovací návštěvy je hlavně ověřit, zda je služba/aktivita efektivně využívána, probíhá v souladu s předloženým projektem a v odpovídajících podmínkách, jak z materiálního, tak personálního hlediska, a zda naplňuje potřeby občanů města Ostravy.

Monitorovací návštěvy se uskutečňují po uzavření smlouvy s příjemcem dotace, který podpisem smlouvy také vyslovuje s monitoringem služby/aktivity souhlas. Monitoring probíhá v prostorách sociální služby či aktivity, příp. dle potřeby v terénu, a je prováděn zaměstnanci odvětvového odboru. Monitorovací návštěva je zpravidla domlouvána předem, není však vyloučeno ani neohlášené monitorování.

Z každé monitorovací návštěvy je pořizován zápis, který má k dispozici jak poskytovatel služby/aktivity, tak poskytovatel dotace. Tyto zápisy tvoří spolu s výstupy ze závěrečné veřejnosprávní kontroly zásadní podklady pro hodnocení projektů na další dotační období.

Vzájemné pracovní návštěvy mohou iniciovat také členové jednotlivých pracovních skupin komunitního plánování. Jejich základní motivací je získání bližších informací o dané službě a navázání profesních kontaktů. Informace využívají v poradenské činnosti a pro vzájemnou spolupráci při poskytování služeb.

VYHODNOCOVÁNÍ A MONITORING PLÁNU

Vyhodnocování a monitorování stanovených cílů a opatření je důležitou činností a nezbytnou podmínkou pro efektivní a účelné plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit. Získané informace jsou důležitým podkladem při nastavování aktuálních opatření k zajištění skutečných potřeb obyvatel města.

Vyhodnocování plánu

Pro průběžné vyhodnocení naplnění navržených cílů a opatření, zjištění souladu mezi probíhající realizací plánovaných činností je prováděn průběžný monitoring. Za tímto účelem jsou využívány tyto zdroje informací:

- Informace získané z průběžného monitorování sociálních služeb a souvisejících aktivit,
- informace od poskytovatelů služeb a souvisejících aktivit,
- informace z jednání pracovních skupin a manažerského týmu komunitního plánování v Ostravě,
- informace získané v rámci spolupráce s orgány veřejné správy (zejména Moravskoslezským krajem a MPSV), městskými obvody a případně s dotčenými odbory magistrátu (odborem strategického rozvoje, odborem majetkovým aj.),
- data z informačních systémů – PorteX, OvRON,
- data získaná z cíleně zadaných analýz.

Na základě získaných dat a informací zpracovává odvětvový odbor zprávu o plnění cílů a opatření aktuálního plánu. Zpráva obsahuje vyhodnocení cílů a opatření včetně analýzy nákladů a zdrojů financování všech sociálních služeb a aktivit. Zpracované výstupy jsou zásadním předpokladem pro efektivní řízení a optimalizaci ostravské sítě sociálních služeb a souvisejících aktivit. Závěrečná zpráva o plnění cílů a opatření je předkládána ke schválení manažerskému týmu komunitního plánování a její závěry jsou prezentovány na jednání příslušných komisí rady města.

Rizika a příležitosti při implementaci plánu

Nečekané změny ve společnosti mohou vyvolat negativní jevy v sociální oblasti a v konečném důsledku tak snižovat dostupnost sociálních služeb a souvisejících aktivit. Proto je tedy nutné průběžně vyhodnocovat všechny dostupné informace a skutečnosti, které mohou realizaci cílů a opatření ovlivňovat, aktivně předcházet negativním dopadům přijímáním adekvátních opatření.

Zásadní rizika, která mohou ovlivnit realizaci plánu

- legislativní změny s dopadem na sociální oblast
- snížení objemu finančních prostředků v sociální oblasti
- zhoršení socioekonomické situace občanů

Významná rizika na úrovni samosprávy města

- změny Statutu města Ostravy
- snížení objemu finančních prostředků z rozpočtu města pro sociální oblast

- změny v politické reprezentaci a s tím související změna postojů k procesu komunitního plánování
- nedostatečná podpora investičních projektů (včetně nedostatečného zajištění financování následného provozu)
- nedostatečná spolupráce městských obvodů

Příležitosti pro úspěšnou implementaci plánu

- novela zákona o sociálních službách
- přijetí zákona o sociálním bydlení
- čerpání prostředků ze strukturálních fondů (ESF, národní tituly, MSK aj.)
- pokračování v transformaci a humanizaci ústavní péče včetně psychiatrické
- aktivní politika zaměstnanosti
- přijetí celoměstské koncepce bydlení
- pokračování spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování
- spolupráce s Úřadem práce ČR
- mezioborová spolupráce

Realizace změn v dokumentu

V období realizace cílů a opatření definovaných v komunitním plánu sociálních služeb a souvisejících aktivit dochází s ohledem na aktuální celospolečenskou situaci k nutnosti realizace změn vytyčených cílů.

Mezi nejčastější důvody pro provádění změn v dokumentu patří výskyt nových sociálních jevů, nestabilita ekonomické situace, legislativní změny v sociální oblasti, změny ve způsobu financování, případně nezbytné organizační změny pro udržení efektivního plánování.

O změnách organizačního charakteru rozhoduje manažerský tým komunitního plánování. O změnách souvisejících s úpravami cílů a opatření včetně změn souvisejících s financováním rozhodují orgány města na základě doporučení komise rady města prostřednictvím odvětvového odboru.

2. NÁVRHOVÁ ČÁST

PRIORITY STATUTÁRNÍHO MĚSTA OSTRAVY

Priority a systémové změny v oblasti sociálních služeb

Vzhledem k jednoznačným predikcím stárnutí populace v České republice je nutné již nyní vytvářet síť služeb, které umožní seniorům pobyt v domácím prostředí po maximálně možnou dobu a současně posilovat kapacity pobytových služeb pro ty, jejichž zdravotní stav vyžaduje péči nebo dohled 24 hodin, 7 dní v týdnu. Zároveň je nutné podporovat samostatné, podporované nebo jiné formy bydlení pro další znevýhodněné a sociální exkluzí ohrožené skupiny občanů s nejrůznějšími zdravotními, psychickými nebo kombinovanými handicap. Otázky sociálního bydlení pro vyloučené nebo vyloučením ohrožené skupiny obyvatel bez souvisejících zdravotních a kombinovaných omezení jsou řešeny rámci agendy sociálního začleňování, tj. mimo systém komunitního plánování. Nadále důležitá bude terénní a komunitní práce (nejen) ve vyloučených lokalitách a podpora dobrovolnických aktivit, komunitní a sdílené péče.

Z údajů o stávající síti služeb, dostupnosti, kapacit a ze zásadních sociodemografických trendů vyplývají následující dlouhodobé priority – průřezové cíle:

DOSTUPNÉ SLUŽBY PRO TY, KDO JE POTŘEBUJÍ

1. Plánovat síť sociálních služeb a souvisejících aktivit.
2. Udržet stávající síť sociálních služeb a souvisejících aktivit včetně efektivního financování

PODPORA PÉČE V DOMÁCÍM PROSTŘEDÍ A DOSTATEČNÁ KAPACITA PRO PÉČI 24/7

3. Podporovat rozvoj terénních, respitních a ambulantních služeb včetně sdílené péče a péče komunitní.
4. Navýšit kapacity pobytových služeb pro specifické skupiny klientů a osoby, jejichž zdravotní stav neumožňuje domácí péči s podporou terénních služeb.

DŮSTOJNÝ ŽIVOT A UPLATNĚNÍ

5. Podporovat deinstitucionalizaci, transformaci a humanizaci pobytových sociálních služeb v kontextu sociodemografických změn.
6. Podporovat individuální bydlení (chráněné, podporované, sdílené, samostatné, komunitní) a přispívat k naplňování Koncepce sociálního bydlení.
7. Podporovat zaměstnávání osob se sníženým pracovním uplatněním a sociální podnikání

SOUNÁLEŽITOST A KOMUNITA

8. Podporovat dobrovolnictví.
9. Podporovat komunitní a terénní práci.
10. Zajistit informovanost laické i odborné veřejnosti včetně mezioborové spolupráce a spolupráce s městskými obvody.

Pozn. Prioritám SMO odpovídají společné/průřezové cíle.

Z hlediska potřebných systémových změn se odbor sociálních věcí a zdravotnictví společně s významnými poskytovateli sociálních služeb plně připojuje k „Desateru pro rozvoj sociálních služeb v ČR“, které bylo Asociací poskytovatelů sociálních služeb v minulosti adresováno vedení MPSV ČR.

https://www.apsscr.cz/files/files/DESATERO%202021_FINAL.pdf

SPOLEČNÉ (PRŮŘEZOVÉ) CÍLE

Při jednáních pracovních skupin komunitního plánování byla identifikována témata, která byla společná pro více skupin a můžeme je tudíž označit jako přesahová. Zájem na jejich řešení je společný napříč více oblastmi podpory, zpravidla se jedná o aktivity přesahové k tématu sociálních služeb, nikoliv však patřící do jejich výhradní působnosti. Pro snazší orientaci budeme cíle nazývat Společnými (průřezovými).

Přehled cílů a opatření

Cíl 1	Plánovat síť sociálních služeb a souvisejících aktivit
Opatření 1.1	Zachovat proces komunitního plánování ve městě Ostrava a organizační strukturu KP
Cíl 2	Udržet stávající síť sociálních služeb a souvisejících aktivit včetně efektivního financování
Opatření 2.1	Zajistit podporu stávající sítě sociálních služeb a souvisejících aktivit
Cíl 3	Podporovat rozvoj terénních, respitních a ambulantních služeb včetně sdílené péče a péče komunitní
Opatření 3.1	Podporovat soběstačnost seniorů a osob se zdravotním postižením v rámci terénních služeb včetně sdílené a komunitní péče a kognitivní rehabilitace
Cíl 4	Navýšit kapacity pobytových služeb pro specifické skupiny klientů a osoby, jejichž zdravotní stav neumožňuje domácí péči s podporou terénních služeb
Opatření 4.1	Podporovat zvyšování kapacit pobytových služeb
Cíl 5	Podporovat deinstitucionalizaci, transformaci a humanizaci pobytových sociálních služeb v kontextu sociodemografických změn
Opatření 5.1	Podporovat aktivity směřující k prohlubování deinstitucionalizace a humanizace transformovaných služeb komunitního typu
Opatření 5.2	Podporovat implementaci konceptů péče a komplexního paliativního přístupu v rámci individualizace a humanizace péče v pobytových službách pro seniory
Opatření 5.3	V souvislosti s reformou psychiatrické péče a očekávanými trendy zvyšující se prevalence duševních onemocnění v populaci vytvářet vhodné podmínky a zvyšovat kompetence personálu pobytových zařízení v péči o osoby s duševním onemocněním a demencemi
Cíl 6	Podporovat individuální bydlení (chráněné, podporované, sdílené, samostatné, komunitní) a přispívat k naplňování Koncepce sociálního bydlení
Opatření 6.1	Podporovat rozvoj přístupu Housing Led
Opatření 6.2	Činnost expertních platforem věnujících se sociálnímu bydlení
Opatření 6.3	Mapování bytů s doprovodným sociálním programem/sociálních bytů
Opatření 6.4	Podporovat rozvoj aktivit v oblasti získání a udržení samostatného nebo sdíleného bydlení se sdílenou, neformální nebo komunitní péčí

Cíl 7	Podporovat zaměstnávání osob se sníženým pracovním uplatněním a sociální podnikání
Opatření 7.1	Rozšiřovat pracovní uplatnění osob se ztíženým přístupem na otevřený trh práce a podporovat sociální podnikání
Cíl 8	Podpora dobrovolnictví
Opatření 8.1	Udržení a podpora dobrovolnictví a aktivní spolupráce organizací zabývajících se dobrovolnickou službou na území města
Opatření 8.2	Rozvoj dobrovolnictví na území města a vznik dobrovolnického centra
Cíl 9	Podporovat komunitní a terénní práci
Opatření 9.1	Rozšiřovat spektrum sociálních služeb a aktivit směřujících ke zmírnění či zabránění sociálního vyloučení osob žijících v Ostravě, dětí a rodin
Cíl 10	Zajistit informovanost laické i odborné veřejnosti včetně mezioborové spolupráce a spolupráce s městskými obvody
Opatření 10.1	Zajistit informovanost o poskytovatelích sociálních služeb, včetně informačních kampaní
Opatření 10.2	Vytvářet podmínky pro mezíresortní spolupráci
Opatření 10.3	Spolupracovat s městskými obvody

Cíl 1 Plánovat síť sociálních služeb a souvisejících aktivit			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
P1a	Počet pracovních skupin	10	9
<i>Popis ukazatele:</i> Hlavním prvkem při plánování sociálních služeb jsou pracovní skupiny (definované dle cílových skupin klientů). Vzhledem k tvorbě samostatného strategického dokumentu v oblasti prevence kriminality se jejich počet sníží o jednu.			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
P1b	Počet členů pracovních skupin	250	min. 225
<i>Popis ukazatele:</i> Členy pracovních skupin jsou zástupci zadavatele (SMO), poskytovatelů (NNO), klientů a pečujících. Účastníci se spolupodílejí na tvorbě, naplňování a vyhodnocování strategického dokumentu. Aktivní zapojení poskytovatelů, klientů a pečujících je klíčovým předpokladem efektivního a cíleného plánování sociálních služeb na území města.			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
P1c	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)	1 201	1 201
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč	1 201	1 201
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok.			

Cíl 2 Udržet stávající síť sociálních služeb a souvisejících aktivit včetně efektivního financování			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
P2a	Počet registrovaných sociálních služeb	186	min. 186
<i>Popis ukazatele:</i> Ukazatel popisuje počet poskytovaných sociálních služeb na území statutárního města Ostravy v roce 2021 a zprostředkovaně také rozsah a strukturu služeb ve stávající síti, kde poptávka převyšuje nabídku (počty odmítnutých zájemců z kapacitních důvodů). Udržení stávající sítě je proto jednou z hlavních priorit.			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
P2b	Počet podporovaných aktivit	99	min. 99
<i>Popis ukazatele:</i> Počet stávajících aktivit doplňujících sociální služby na území statutárního města Ostravy. Aktivity zpravidla vyplňují mezery v systému poskytovaných sociálních služeb. Aktivity naplňují specifické potřeby zdravotně či sociálně znevýhodněných osob, které nemohou saturovat standardní sociální služby.			

č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
P2c	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)	151 220	nárůst
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč	2 311 603	nárůst
<p><i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok (bez příspěvkových organizací města) a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování včetně úhrad klientů. Ve sloupci "cílový stav", s ohledem na nejistoty ohledně růstu cen energií a dalších inflačních tlaků, neuvádíme konkrétní předpoklad cílového stavu.</p>			

Cíl 3			
Podporovat rozvoj terénních, respitních a ambulantních služeb včetně sdílené péče a péče komunitní			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
P3a	Pečovatelská služba – počet odmítnutých zájemců	193	snížení
P3b	Pečovatelská služba – úvazky v přímé péči	151,2	165,2
P3c	Osobní asistence – počet odmítnutých zájemců	402	snížení
P3d	Osobní asistence – úvazky v přímé péči	106,29	114,29
P3e	Odlehčovací sl. terénní – počet odmítnutých zájemců	24	snížení
P3f	Odlehčovací sl. terénní – úvazky v přímé péči	1,77	7,27
P3g	SAS – počet odmítnutých zájemců	16	snížení
P3h	SAS – úvazky v přímé péči	59,92	62,92
P3i	Odlehčovací sl. pobytová – počet odmítnutých zájemců	212	snížení
P3j	Odlehčovací sl. pobytová – počet lůžek/míst	96	128
<p><i>Popis ukazatelů:</i> Ukazatele dokumentují počty odmítnutých zájemců o službu z kapacitních důvodů (nedostatečnou kapacitu) a plánované navýšení stávajících kapacit s ohledem na technické a personální možnosti poskytovatelů a rozpočtu města. Kapacita je vyjádřena úvazky pracovníků v přímé péči nebo počtem lůžek či míst ve stacionářích. Ačkoli usilujeme o navýšování kapacit – tedy dostupnosti, nemusí to nutně znamenat pokles odmítnutých zájemců, protože proti navýšování kapacity působí další vlivy (např. stárnutí obyvatel, zvyšování prevalence demencí v populaci atp.). Pozn.: SAS – sociálně aktivizační služby</p>			
č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
P3k	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		2 878
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		38 218
<p><i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování včetně úhrad klientů.</p>			

Cíl 4 Navýšit kapacity pobytových služeb pro specifické skupiny klientů a osoby, jejichž zdravotní stav neumožňuje domácí péči s podporou terénních služeb			
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
P4a	DS a DZR – počet odmítnutých zájemců	1 734	snížení
P4b	DS a DZR – počet lůžek	2 077	2 381
P4c	DZR pro sociálně vyloučené klienty – počet lůžek	29	48
<i>Popis ukazatelů:</i> Ukazatele dokumentují počty odmítnutých zájemců o službu z kapacitních důvodů (nedostatečnou kapacitu) a plánované navýšení stávajících kapacit s ohledem na technické a personální možnosti poskytovatelů a rozpočtu města. Kapacita je vyjádřena počtem lůžek v pobytových službách DS (domov pro seniory) a DZR (domov se zvláštním režimem).			
č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
P4d	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		5 349
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		35 662
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování včetně úhrad klientů.			

Cíl 5 Podporovat deinstitucionalizaci, transformaci a humanizaci pobytových sociálních služeb v kontextu sociodemografických změn			
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
P5a	Počet klientů využívajících aktivizační služby	60	90
P5b	Počet komplexních auditů transformovaných služeb	16	24
P5c	Počet přísp. org. se zavedeným systémem paliativní péče	1	8
P5d	Počet psychiatrických sester v přísp. org.	1	4
<i>Popis ukazatelů:</i> Ukazatele dokumentují vybrané měřitelné změny v oblasti humanizace a kvality péče v kontextu demografických změn (aktivizační služby se týkají zejména klientů transformovaných pobytových služeb v rámci humanizace péče, potřeba psychiatrických sester ve zřizovaných domovech vyplývá z navyšujícího se počtu seniorů s duševním onemocněním nebo demencemi).			
č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
P5e	Investiční náklady za rok v tis. Kč		1 625
P5f	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		490
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		980
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.			

Cíl 6			
Podporovat individuální bydlení (chráněné, podporované, sdílené, komunitní) a přispívat k naplňování Koncepte sociálního bydlení			
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
P6a	Počet domácností v sociálních bytech spolupracujících se sociálním pracovníkem	589	680
P6b	Aktualizace Konceptu sociálního bydlení SMO	-	1
P6c	Počet domácností v aktivitě "sdílené bydlení a péče"	-	10
<i>Popis ukazatelů:</i> Ukazatele monitorují změny v oblasti sociálního bydlení, které bude podporováno přístupem Housing Led, který je postaven na zabydlování domácností v bytové nouzi do bytů s individuálně nastavenou intenzitou spolupráce. Aktivita "sdílené bydlení a péče" je pilotní, inovativní projekt zaměřený na nejrůznější cílové skupiny obyvatel (s různými typy a kombinacemi zdravotního omezení).			
č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
P6d	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		330
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		1 320
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování včetně úhrad klientů.			

Cíl 7			
Podporovat zaměstnávání osob se sníženým pracovním uplatněním a sociální podnikání			
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
P7a	Počet nově vytvořených pracovních míst	244	251
P7b	Počet nově vytvořených pracovních míst asistentů	1	2
<i>Popis ukazatelů:</i> Podpora pracovního uplatnění osob se zdravotním postižením je cílem několika pracovních skupin. Jedná se o osoby s vlastní zkušeností s duševním onemocněním (peer konzultanti) a jejich začlenění do multidisciplinárních týmů, které pracují s klienty aktuálně dekompenzovanými v jejich domácím prostředí. Dále se v tomto cíli jedná o vytvoření pozice pracovního asistenta, který pomáhá v rozvoji pracovního potenciálu osobám se zdravotním postižením.			
č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
P7c	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		727
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		4 197
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.			

Cíl 8 Podpora dobrovolnictví			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
P8a	Počet dobrovolnických organizací	10	min. 10
P8b	Počet dobrovolníků	734	nárůst
P8c	Počet dobrovolnických hodin	23 000	nárůst
<i>Popis ukazatelů:</i> Činnost dobrovolnických organizací na území SMO se v průběhu let 2019–2022 výrazně zviditelnila. Dobrovolníci svou prací pomáhají zkvalitňovat poskytované sociální služby a související aktivity. Dobrovolnické organizace soustředí svou pozornost na systematické získávání nových dobrovolníků, jejich motivaci, supervizní podporu a morální oceňování. Cílem je udržení stávajících a získávání nových dobrovolníků.			
č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
P8d	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		221
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		443
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.			

Cíl 9 Podporovat komunitní a terénní práci			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
P9a	Podpora komunitní práce v SVL – počet zapojených osob	215	267
P9b	Terénní programy – úvazky v přímé péči	52,4	60,9
P9c	Krizová pomoc – úvazky v přímé péči	6,5	11,8
<i>Popis ukazatelů:</i> Cíl bude naplňován širokým spektrem sociálních služeb v ambulantní, terénní i pobytové formě a souvisejícími aktivitami ve formě adresné hmotné pomoci a podpory. Zahrnuje činnosti směřující ke zmírnění či zabránění sociálního vyloučení osob, dětí a rodin žijících v Ostravě. Činnosti se díky rozšíření kapacit a inovacím stanou potřebným lidem dostupnější.			
č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
P9d	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		926
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		14 353
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.			

Cíl 10	Zajistit informovanost laické i odborné veřejnosti včetně mezioborové spolupráce a spolupráce s městskými obvody		
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
P10a	Počet hod. provozu (týdně) místa prvního kontaktu SocioPoint	34	34,0
P10b	Počet návštěv portálu Komunitního plánování	3 200	5 000
P10c	Počet setkání se zást. MOB (přenos info., mapování potřeb)	4	4
P10d	Počet zástupců MOB v pracovních skupinách KP	18	18
<i>Popis ukazatelů:</i> Cílem je poskytovat informace široké veřejnosti o nabídce existujících sociálních služeb a aktivit. Zlepšit přenos informací a posílit spolupráci mezi poskytovateli sociálních služeb a jednotlivými resorty (zdravotnictví, školství, sociálních oblastí aj.) tak, aby došlo k vzájemné kooperaci, účinné a efektivní podpoře ve prospěch uživatelů/klientů sociálních služeb.			
č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
P10e	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		500
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		500
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok.			

Pozn.

K finančním ukazatelům je nutné souhrnně poznamenat, že finalizace finanční části komunitního plánu probíhá v období výrazných ekonomických a inflačních turbulencí. Je velmi obtížné (ne-li nemožné) předvídat vývoj v horizontu let. Dopady navyšování cen energií a rostoucí inflace do hospodaření poskytovatelů sociálních služeb budou pravděpodobně značné. Skutečná výše předpokládaných nákladů tak bude velmi pravděpodobně vyšší. Možnosti a limity města v rámci financování 6. Komunitního plánu se budou odvíjet od kondice ekonomiky České republiky, příjmů a výdajů rozpočtu v dalších letech.

Současný stav – údaje k 1. 1. 2022. Cílový stav – předpoklad k 31. 12. 2026.

Není-li ve sloupci „současný stav“ v případě finančních údajů uvedena částka, jedná se o novou, rozvojovou aktivitu nebo navýšení kapacit.

Podrobný popis průřezových cílů a navazujících opatření

Cíl 1	Plánovat síť sociálních služeb a souvisejících aktivit
Popis cíle	Cílem plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit je zajištění jejich dostupnosti a různorodosti v požadované kvalitě a rozsahu. Na tomto cíli spolupracuje mnoho subjektů, základní plánovací triádu tvoří – zástupci zadavatele, poskytovatele a uživatelů sociálních služeb a souvisejících aktivit.
Opatření 1.1	Zachovat proces komunitního plánování ve městě Ostrava a organizační strukturu KP
Aktivita 1.1.1	Udržení procesu komunitního plánování v Ostravě umožní další rozvoj a zkvalitnění sociálních služeb a souvisejících aktivit s respektem k potřebám uživatelů s efektivním využitím finančních zdrojů. Zajištění dostatečného množství finančních prostředků na proces komunitního plánování, tzn. činnost organizační struktury (manažerského týmu a jednotlivých pracovních skupin), vzdělávací, podpůrné a motivační aktivity (výjezdní workshopy, semináře), informační a propagační aktivity, konference, přehlídky, tisk propagačních materiálů, zajištění přístupu k informacím lidem se smyslovým postižením apod., je základní prioritou města.
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit organizační strukturu KP – manažery a manažerský tým. • Zajistit podmínky pro setkávání pracovních skupin a manažerského týmu. • Zajistit financování aktivit v rámci opatření. • Plánovat sociální služby a související aktivity metodou komunitního plánování. • Umožnit rozvoj partnerství mezi zadavatelem a organizacemi, zapojit občany (uživatele) do procesu plánování. • Umožnit efektivní a kvalitní činnost členů struktury KP a akceschopnost při řešení aktuálních problémů. • Podporovat aktivity vedoucí ke stabilizaci sítě a poskytovatelů.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	1 201 000 Kč/rok SMO, EU, MSK
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet PS: 9 Počet členů PS: asi 225 Počet členů MT: asi 22 Počet setkání MT: 8 Počet setkání PS: 72 Počet odpracovaných hodin manažerů: 1 200
Realizátoři	OSVZ SMO

Cíl 2	Udržet stávající síť sociálních služeb a souvisejících aktivit včetně efektivního financování
Popis cíle	Cílem je zajištění dostatku dostupných sociálních služeb a aktivit na území Statutárního města Ostravy. Záměrem je poskytovat a hospodárně podporovat služby, které jsou potřebné, kvalitní a efektivní.

Opatření 2.1	Zajistit podporu stávající sítě sociálních služeb a souvisejících aktivit
Aktivita 2.1.1	SMO podporuje soubor služeb a aktivit představující komplexní síť podpory. Vytvořená síť je pravidelně revidována a služby a aktivity, které jsou nadbytečné či nevyužívané, nejsou zadavatelem nadále financovány a dochází k jejich útlumu. Služby a aktivity jsou financovány vícezdrojově, a to jak z rozpočtu SMO, městských obvodů, kraje, státního rozpočtu, tak z prostředků EU aj. Zajištění optimálního finančního krytí je nezbytnou součástí kvalitního plánování služeb. SMO finančně podporuje vybrané služby formou víceleté dotace, a to u těch služeb, které jsou nezbytné pro jejich uživatele a jejich absence by významně ovlivnila kvalitu jejich života.
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit plánování sociálních služeb a souvisejících aktivit. • Realizovat monitoring podpořených projektů. • Revidovat síť. • Zajistit dostatek finančních prostředků na podporu sítě. • Kontrolovat využití finančních prostředků. • Zachovat principy efektivnosti, hospodárnosti a účelnosti.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	151 220 000 Kč/rok Všechny dotační oblasti SMO v gesci OSVZ
Investiční náklady a finanční zdroje	dle možností
Výstup	Počet sociálních služeb: 186 Počet souvisejících aktivit: 99
Realizátoři	OSVZ SMO

Cíl 3	Podporovat rozvoj terénních, respitních a ambulantních služeb včetně sdílené péče a péče komunitní
Popis cíle	Cílem je posilování kapacit terénních služeb a dalších aktivit, které rozvíjejí/udržují potřebnou soběstačnost a umožňují pobyt klientů v domácím prostředí (terénní služby, sdílená péče, kognitivní rehabilitace, neformální a dobrovolnická podpora v domácím prostředí případně další).

Opatření 3.1	Podporovat soběstačnost seniorů a osob se zdravotním postižením v rámci terénních služeb včetně sdílené a komunitní péče a kognitivní rehabilitace
Aktivita 3.1.1	Demografická prognóza statutárního města Ostrava modeluje úbytek celkového počtu obyvatel ve výhledu do roku 2030. To ovšem neplatí pro skupinu obyvatel v seniorském věku 65+, kde naopak očekáváme výrazný nárůst počtu seniorů a zvyšování jejich průměrného věku. Očekáváme také výrazný nárůst osob s příspěvkem na péči právě v seniorských kategoriích (zhoršující se zdravotní stav). Smyslem opatření je předcházet možnému zahlcení kapacit pobytových služeb podporou služeb terénních, cílenou podporou soběstačnosti a kognitivních funkcí seniorů v domácím prostředí a hledáním nových forem neformální a sdílené péče včetně dobrovolnických aktivit. To vše nejen pro cílovou skupinu seniorů, ale šířeji také pro všechny osoby se zdravotním znevýhodněním.
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat budování dostatečných kapacit terénních služeb. • Podporovat budování dostatečných kapacit odlehčovacích služeb pobytových a terénních. • Podporovat vzdělávání zaměstnanců, dobrovolníků a pečujících v metodách a technikách kognitivní rehabilitace. • Podporovat aktivity směřující k pilotní implementaci nových modelů péče (kombinace formální a neformální péče v domácím prostředí, sdílená péče v kombinaci se sdíleným bydlením atp.).
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	38 218 000 Kč/rok (finanční náklady na rozvoj služeb v jednotlivých pracovních skupinách) SMO, EU, MSK
Investiční náklady a finanční zdroje	40 550 000 Kč/období SMO, EU, MSK
Výstup	Celkový objem navýšených kapacit terénních služeb: 30,5 úvazku v přímé péči Celkový objem navýšených kapacit pobytových služeb: 32/období
Realizátoři	OSVZ SMO, PO, ostatní poskytovatelé, dobrovolnické organizace

Cíl 4	Navýšit kapacity pobytových služeb pro specifické skupiny klientů a osoby, jejichž zdravotní stav neumožňuje domácí péči s podporou terénních služeb
Popis cíle	Cílem je posilování kapacit pobytových služeb pro klienty, kterým již z důvodu jejich zdravotního stavu není možné zajistit odpovídající péči v domácím prostředí s podporou terénních a odlehčovacích služeb.

Opatření 4.1	Podporovat zvyšování kapacit pobytových služeb
Aktivita 4.1.1	V rámci pobytových a odlehčovacích služeb průběžně monitorujeme vysoký počet odmítnutých zájemců z kapacitních důvodů. Evidujeme nedostatečné kapacity pobytových služeb pro osoby se specifickými potřebami či osoby vyžadující speciální přístup. Nedostatečné kapacity se nedotýkají pouze seniorů (trendu stárnutí populace a zhoršování zdravotních stavů), ale týkají se také dalších cílových skupin (kombinované hendikepy, zdravotní hendikepy, duševní onemocnění, autismus atd.).
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat posilování dostatečných kapacit pobytových služeb. • Podporovat posilování dostatečných kapacit pobytových služeb pro osoby se specifickými potřebami či osoby vyžadující speciální přístup.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	35 662 000 Kč/rok (finanční náklady na rozvoj služeb v jednotlivých pracovních skupinách) SMO, EU, MSK
Investiční náklady a finanční zdroje	843 500 000 Kč/období (finanční náklady na rozvoj služeb v jednotlivých pracovních skupinách) SMO, EU, MSK
Výstup	Celkový objem navýšených kapacit pobytových služeb: 323/období
Realizátoři	OSVZ SMO, PO, ostatní poskytovatelé

Cíl 5	Podporovat deinstitucionalizaci, transformaci a humanizaci pobytových sociálních služeb v kontextu sociodemografických změn
Popis cíle	V rámci naplňování cíle budeme nadále podporovat veškeré aktivity směřující k prohlubování individualizace a humanizace péče v transformovaných zařízeních pro osoby se zdravotním postižením a v pobytových službách pro seniory. Cílem je průběžné zvyšování kvality péče, její komplexnosti (včetně péče paliativní) a rozvoj schopností organizací a personálu poskytovat služby odpovídající potřebám stárnoucí populace. V těchto souvislostech budou také maximálně podporovány kapacity terénních služeb a dalších aktivit, které rozvíjejí/udržují potřebnou soběstačnost a umožňují pobyt klientů v domácím prostředí (terénní služby, sdílená péče, sdílené bydlení, kognitivní rehabilitace, neformální a dobrovolnická podpora v domácím prostředí případně další). V souvislosti se zvyšující se prevalencí osob s duševním onemocněním a demencemi v seniorské a předseniorské populaci budeme podporovat poskytování odpovídající pobytové péče těmto cílovým skupinám (zejména rozvojem znalostí a dovedností pečujícího personálu).

Opatření 5.1	Podporovat aktivity směřující k prohlubování deinstitucionalizace a humanizace transformovaných služeb komunitního typu
Aktivita 5.1.1	<p>V návaznosti na transformaci pobytových služeb dále podporovat pobytové sociální služby poskytované PO SMO tak, aby osoby se zdravotním postižením mohly vést nezávislý způsob života na základě jejich skutečných potřeb a byly v maximální možné míře začleněny do společnosti.</p> <p>Aktivity vedoucí k naplnění opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nadále podporovat poskytovatele pobytových sociálních služeb v rámci navazujících kroků transformace, zejména jejich zaměstnance a spolupracující subjekty, • pokračovat v edukaci zaměstnanců v principech deinstitucionalizace a individuálního přístupu ke klientům, například prostřednictvím stáží, auditů a konzultací, supervizí a příležitostí pro výměnu dobré praxe, • zajistit mobilitu klientů a dostupnost ve využívání veřejných služeb prostřednictvím osobních automobilů u jednotlivých domků transformovaných služeb, včetně aktivizačních služeb typu sociálně terapeutické dílny, • podporovat klienty ve využívání zdravotních služeb prostřednictvím agentur Domácí péče.
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Realizace auditů, konzultací, supervizí a podpory sdílení praxí. • Provést analýzu vozového parku organizace Čtyřlístek a postupně vybavit domky transformovaných služeb o vlastní osobní automobily pro přepravu klientů. • Průběžně mapovat potřeby klientů ve využívání aktivizačních služeb typu sociálně terapeutické dílny a podporovat/rozšiřovat jejich dostupnost/kapacitu. • Podporovat komunikaci mezi dotčenými subjekty poskytujícími zdravotní služby a zástupci transformovaných služeb.

Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Realizováno v rámci běžné činnosti PO SMO a NNO
Investiční náklady a finanční zdroje	6 500 000 Kč/období SMO, EU, MSK
Výstup	Počet nových klientů využívajících aktivizační služby: 30/období
Realizátoři	OSVZ SMO, PO Čtyřlístek, ostatní poskytovatelé

Opatření 5.2	Podporovat implementaci konceptů péče a komplexního paliativního přístupu v rámci individualizace a humanizace péče v pobytových službách pro seniory
Aktivita 5.2.1	Na základě demografického vývoje lze předpokládat další nárůst osob vyžadujících celodenní individualizovanou péči v pobytových sociálních službách. Bude nutné podporovat a dále prohlubovat implementaci nových přístupů a metod práce, např. biografický koncept péče, bazální stimulace, smyslová aktivizace, reminiscence aj. Oblastí, které bude věnována maximální pozornost, je zavádění komplexního paliativního přístupu a péče v pobytových zařízeních. Současně je, souběžně s uplatňováním nových přístupů, nezbytné dále zlepšovat materiální a personální podmínky ve stávajících pobytových sociálních službách.
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat vzdělávání zaměstnanců poskytovatelů pobytových soc. služeb v nových metodách práce a v oblasti paliativní péče. • Poskytovat pobytové soc. služby převážně v jednolůžkových a dvoulůžkových pokojích. • Odstraňovat institucionální prvky a vytvářet "domácí" prostředí v pobytových sociálních službách. • Dosáhnout jednotného standardu a přístupu k paliativní péči v PO SMO.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	240 000 Kč/rok (on-line vzdělávací akce) SMO, MSK
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet PO se zavedeným systémem paliativní péče: 8/období
Realizátoři	OSVZ SMO, PO, ostatní poskytovatelé

Opatření 5.3	V souvislosti s reformou psychiatrické péče a očekávanými trendy zvyšující se prevalence duševních onemocnění v populaci vytvářet vhodné podmínky a zvyšovat kompetence personálu pobytových zařízení v péči o osoby s duševním onemocněním a demencemi
Aktivita 5.3.1	Dostupné modely a prognózy předpokládají (včetně započtení očekávaného úbytku celkového obyvatel města Ostravy) zvyšování celkového počtu a prevalence nejruznějších forem duševního onemocnění v ostravské populaci. Nejvyšší nárůst je očekáván u onemocnění v oblasti demencí a také vážnějších forem duševního onemocnění u osob v seniorském a předseniorském věku včetně duálních diagnóz. Bude nutné vytvářet materiálně technické a znalostní podmínky pro to, abychom byli schopni těmito lidem zajistit odpovídající péči, aniž by se zhoršovala kvalita života stávajících klientů pobytových služeb. Bude

	nezbytně nutné podporovat zaměstnance poskytovatelů pobytových služeb formou vzdělávání a stáží, zajistit dostupnou akutní krizovou pomoc v pobytových zařízeních a motivovat zdravotnický personál k získání atestace v oboru psychiatrická sestra.
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Podporovat vzdělávání zaměstnanců poskytovatelů pobytových soc. služeb v oblasti péče o osoby s duševním onemocněním. • Podporovat výměnné stáže mezi zdravotnickými zařízeními a poskytovateli sociálních služeb. • Podporovat požadavky na stavebně technické a materiálně technické vybavení a úpravy tak, aby bylo možné poskytovat odpovídající péči lidem s duševním onemocněním, aniž by to bylo na úkor kvality života stávajících klientů. • Podporovat vzdělávání všeobecných sester a získání atestace v oblasti psychiatrie. • Zajistit v každém pobytovém zařízení zřizovaných PO kvalifikovaného krizového intervenanta s odpovídajícím výcvikem z řad stávajících zaměstnanců, podporovat v tomto směru také ostatní poskytovatele.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	740 000 Kč/rok (podpora a spolufinancování výcviků a studia sester) SMO, EU, MSK
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet nově zřízených pozic psychiatrických sester v pobytových zařízeních: 3/období
Realizátoři	OSVZ SMO, PO, ostatní poskytovatelé

Cíl 6	Podporovat individuální bydlení (chráněné, podporované, sdílené, samostatné, komunitní) a přispívat k naplňování Koncepce sociálního bydlení
Popis cíle	<p>Podíl na naplňování koncepce sociálního bydlení povede k rozvoji sociálního bydlení na území města Ostravy. Podporován je přístup Housing Led, který je postaven na zabydlování domácností v bytové nouzi do bytů s individuálně nastavenou intenzitou spolupráce se sociálním pracovníkem a v případě potřeby i s dalšími odborníky. K rozvoji sociálního bydlení také přispívají odborné platformy, které se pravidelně scházejí. Pracovní skupina sociálního bydlení se zaměří na systémovou rovinu a jedním z úkolů je aktualizace Koncepce sociálního bydlení SMO. Kulaté stoly k sociálnímu bydlení slouží k rozvoji praxe sociálního bydlení. Cíl se také zaměřuje na práci s daty, resp. realizaci monitoringu bytů s doprovodným sociálním programem/sociálních bytů na území města, vytvoření mapového výstupu.</p> <p>Další oblast cílů v oblasti bydlení se dotýká nejrůznějších cílových skupin (různé typy a kombinace zdravotního omezení), kde se opakovaně setkáváme s potřebou samostatného (nebo sdíleného) bydlení a/nebo s potřebou zajištění odpovídající péče, která je (v případě, že není sdílená s jinými uživateli) finančně nedostupná. Smyslem opatření a aktivit směřujících k realizaci cíle je podpořit naplnění výše uvedených potřeb a vytvořit fungující modely bydlení a péče.</p>

Opatření 6.1	Podporovat rozvoj přístupu Housing Led
Aktivita 6.1.1	<p>Na území města žije množství domácností v bytové nouzi – aktivita se zaměřuje na podporu přechodu cílové skupiny ze stavu bytové nouze do stavu bydlení a na související podporu dlouhodobého udržení bydlení prostřednictvím individuálně nastavené intenzity spolupráce domácnosti se sociálním pracovníkem a případně dalšími odborníky.</p> <p>Podporovaný přístup je postaven na přímém zabydlování domácností do bytů a zajištění odpovídající podpory. Důležitou součástí je aktivní působení v oblasti rozvoje kapacit bytů určených pro účely sociálního bydlení a souvisejícího zajištění kapacit sociálních pracovníků spolupracujících s domácnostmi. Pro účely rozvoje místního prostředí je možným nástrojem využití finančních prostředků z Operačního programu Zaměstnanost+.</p>
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Vyčlenění bytového fondu pro účely sociálního bydlení. • Kapacity sociálních pracovníků odpovídající potřebám domácností. • Podpora přímého zabydlování do bytů. • Využívání finančních prostředků Evropského sociálního fondu.
Neinvestiční/investiční náklady a finanční zdroje	Realizováno v rámci běžné činnosti MMO, NNO a vlastníků bytového fondu
Výstup	Počet domácností v sociálních bytech spolupracujících se sociálním pracovníkem: 91/období
Realizátoři	MMO, NNO, vlastníci bytového fondu

Opatření 6.2	Činnost expertních platform věnujících se sociálnímu bydlení
Aktivita 6.2.1	<p>Expertní platformy a jejich činnost mají za cíl rozvíjet oblast sociálního bydlení na území města a věnovat se systémovým a aplikačním tématům. V oblasti systémové činnosti jde o Koncept sociálního bydlení statutárního města Ostravy a její připravovanou aktualizaci a také o související Akční plány. V oblasti aplikační jde o témata práce s klienty, koordinaci podpory jednotlivých aktérů a další témata související s podporou cílové skupiny.</p> <p>Do činnosti Pracovní skupiny a Kulatých stolů jsou zapojeni zaměstnanci Magistrátu města Ostravy, městských obvodů, neziskových organizací, Úřadu práce ČR, soukromého vlastníka bytového fondu, akademické sféry a dalších relevantních aktérů lokální i národní úrovně.</p>
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zapojení zástupců klíčových aktérů do expertních platform. • Účastnit se jednání Pracovní skupiny sociálního bydlení v pravidelných intervalech. • Účastnit se Kulatých stolů k sociálnímu bydlení v pravidelných intervalech.
Neinvestiční/investiční náklady a finanční zdroje	Realizováno v rámci běžné činnosti MMO, NNO a ÚMOB
Výstup	Aktualizace Konceptu sociálního bydlení SMO: 1/období Počet jednání Pracovní skupiny sociálního bydlení

	Počet Kulatých stolů k sociálnímu bydlení
Realizátoři	MMO, NNO, ÚMOB, další relevantní aktéři

Opatření 6.3	Mapování bytů s doprovodným sociálním programem/sociálních bytů
Aktivita 6.3.1	Na území statutárního města Ostravy působí množství organizací, které se věnují sociálnímu bydlení, resp. bydlení s doprovodným sociálním programem. Počty bytů, které jsou v rámci obecního bytového fondu a bytového fondu soukromých vlastníků a neziskových organizací pro tuto činnost využívány, se průběžně mění. Záměrem aktivity je v pravidelných intervalech monitorovat počty těchto bytů a zároveň i složení domácností, které tuto formu bydlení využívají.
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Podílet se na mapování v souladu s dohodnutou strukturou a v daných intervalech. • Připomínkovat výstupy procesu mapování. • Zohlednit výsledky procesu mapování při realizaci doprovodného programu k bydlení v rámci vlastní organizace.
Neinvestiční/investiční náklady a finanční zdroje	Realizováno v rámci běžné činnosti MMO, NNO a Pracovní skupiny sociálního bydlení
Výstup	Realizovaná mapování Mapový výstup
Realizátoři	MMO, NNO, Pracovní skupina sociálního bydlení

Opatření 6.4	Podporovat rozvoj aktivit v oblasti získání a udržení samostatného nebo sdíleného bydlení se sdílenou, neformální nebo komunitní péčí
Aktivita 6.4.1	Smyslem aktivit směřujících k realizaci cíle je podpořit naplnění potřeb nejrůznějších cílových skupin (různé typy a kombinace zdravotního omezení) a vytvořit fungující modely bydlení a péče, která je (v případě, že není sdílená s jinými uživateli) finančně nedostupná. Jednou z možností je rozvoj komunitních aktivit v oblasti neformální péče, spolupráce a podpory pečujících.
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Navázat spolupráci s vybranými zástupci poskytovatelů sociálních služeb, komunitních aktivit, neformálně pečujících a budoucích uživatelů (aktivně zapojit uživatele). • Udržovat partnerství a spolupráci s vlastníky bytového fondu. • Vytvořit pracovní pozici koordinátora aktivit sdílené péče, bydlení a sdíleného bydlení.
Neinvestiční/investiční náklady a finanční zdroje	1 320 000 Kč/rok (finanční náklady na rozvoj v pracovní skupině Občané s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením) MSK, SMO, projektové výzvy
Výstup	Počet navýšených úvazků: 2 Počet domácností v aktivitě “sdíleného bydlení a péče”: 10/období
Realizátoři	NNO, MMO, Pracovní skupina Občané s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením

Cíl 7	Podporovat zaměstnávání osob se sníženým pracovním uplatněním a sociální podnikání
Popis cíle	Podpora pracovního uplatnění osob se zdravotním postižením a osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených je cílem téměř všech pracovních skupin zařazených do organizační struktury komunitního plánování v Ostravě. Navázání užší spolupráce s Úřadem práce ČR (ÚP) patří dlouhodobě k aktuálním tématům pro realizaci cílů a opatření 6. KP. Vzhledem k tomu, že ÚP disponuje nástroji k vytváření aktivní politiky zaměstnanosti, je navázání efektivní spolupráce na úrovni manažerského týmu a pracovních skupin komunitního plánování prioritním cílem.

Opatření 7.1	Rozšiřovat pracovní uplatnění osob se ztíženým přístupem na otevřený trh práce a podporovat sociální podnikání
Aktivita 7.1.1	Přispívat k rozšíření aktivit a činností podporovaného zaměstnávání formou asistence na pracovišti, podporovat aktivity a činnosti zaměřené na zaměstnávání znevýhodněných osob (úprava pracovního prostředí, možnost zkráceného úvazku apod.) v chráněných pracovištích, chráněných dílnách, vytvářet podmínky pro rozvoj sociálního podnikání, usilovat o zlepšení spolupráce s dotčenými subjekty (zejména Úřad práce ČR a potenciálními zaměstnavateli)
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Posílit stávající dotační systém zaměřený na vytváření podmínek pro zaměstnávání osob se sníženým pracovním uplatněním a podmínek pro sociální podnikání. • Prohloubit spolupráci se zainteresovanými subjekty formou kulatých stolů či zapojením do organizační struktury komunitního plánování.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	4 197 000 Kč/rok (finanční náklady na rozvoj služeb v jednotlivých pracovních skupinách) SMO, EU, MSK, MPSV, ÚP
Investiční náklady a finanční zdroje	dle možností
Výstup	Počet nově vytvořených pracovních míst (HPP, DPP, DPČ): 7/rok Počet nově vytvořených pracovních míst asistentů: 1/období
Realizátoři	NNO, SMO, ÚP, skupiny KP

Cíl 8	Podpora dobrovolnictví
Popis cíle	Dobrovolnictví je vědomá, svobodně zvolená činnost ve prospěch druhých, která je poskytována bezplatně. Dobrovolnická činnost vhodně doplňuje nabídku sociálních služeb, pomáhá zkvalitnit poskytované sociální služby a současně šetří kapacitu jejich pracovníků. Přetrvávajícím cílem je i nadále podpora a rozvoj dobrovolnictví ve všech typech organizací dle zákona o dobrovolnické službě, které chtějí dobrovolnictví využít jako svou rozšířenou součást profesionálních služeb. Z diskuze pracovních skupin vyplynula potřeba podpory dobrovolnické činnosti celým spektrem organizací poskytujících sociální služby a související aktivity, rozvoj dobrovolnictví pak v PS SLUCH. Jedná se zejména o dobrovolnictví v organizacích sociálního a sociálně-zdravotního

	charakteru, v nichž se dobrovolníci uplatňují při pomoci v sociálních službách, při vzdělávání, zdravotnické péči, při práci s dětmi a mládeží, organizování volného času, při práci se seniory, lidmi se zdravotním postižením apod.
--	---

Opatření 8.1	Udržet a podporovat dobrovolnictví a aktivní spolupráci organizací zabývajících se dobrovolnickou službou na území města
Aktivita 8.1.1	Činnost dobrovolnických organizací na území SMO se v průběhu let 2019 až 2022 výrazně zviditelnila. Dobrovolnická služba byla neoddelitelnou součástí sociálních služeb a souvisejících aktivit zejména v období pandemie Covid-19. Dobrovolníci svou prací pomáhají zkvalitňovat poskytované sociální služby a související aktivity. Organizace se společně setkávají v rámci kulatých stolů a na společných akcích se zaměřením na sdílení dobré praxe, propagaci dobrovolnické činnosti, například Dobrovolník roku, Lidé lidem, Vánoční trhy aj. Dobrovolnické organizace soustředí svou pozornost na systematické získávání nových dobrovolníků, jejich motivaci, supervizní podporu a morální oceňování. Svou činností se snaží reagovat na potřeby občanů města nabídkou různých programů a forem dobrovolnické činnosti.
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Připravit a realizovat akce a aktivity zaměřené na propagaci dobrovolnické činnosti. • Zajistit motivaci, vzdělávání a podporu dobrovolníků. • Zachovat setkávání v rámci kulatých stolů, odborných konferencí a seminářů.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	1 400 000 Kč/rok SMO, EU, MPSV, MV ČR, MŠMT ČR, MSK
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet dobrovolnických organizací: 10/rok Počet dobrovolníků: 734/rok Počet dobrovolnických hodin v jednotlivých pracovních skupinách (SEN, DaR, MTKP, RE): 23 000/rok
Realizátoři	SMO SVZ, manažerský tým, zástupci dobrovolnických center

Opatření 8.2	Rozvíjet dobrovolnictví na území města a činnost dobrovolnického centra
Aktivita 8.2.1	Rozvoj dobrovolnictví na území města je žádoucí a nezbytný s ohledem na zvyšující se potřebu počtu dobrovolníků a jejich dostupnost během celého dne (doprovody k lékařům, zajištění volnočasových aktivit či pomoc při aktivizačních činnostech aj.). Regionální dobrovolnické centrum MSK sjednocuje a propojuje činnost všech dobrovolnických organizací v MSK v oblastech jejich činnosti. Nedílnou součástí aktivit Regionálního dobrovolnického centra je i propagace dobrovolnictví, vzdělávání dobrovolníků a motivace k dobrovolnictví. Důležitá je také podpora práce neslyšících dobrovolníků a dobrovolníků s neslyšícími osobami.
Termín realizace	2023–2026

Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Využití kapacity koordinátora dobrovolníků v MSK pro rozvoj dobrovolnictví v sociální oblasti. • Oslovení dobrovolnických organizací za účelem specifikace poptávky ze strany poskytovatelů služeb a aktivit. • Propagace, osvěta a nábor dobrovolníků. • Vzdělávání dobrovolníků ve spolupráci s poskytovateli služeb a aktivit, výuka znakového jazyka.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	443 000 Kč/rok (finanční náklady na rozvoj služeb v jednotlivých pracovních skupinách) MV ČR, MŠMT ČR, MSK, SMO
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet osvětových akcí: 2/období Počet vzdělávacích akcí 2/období Počet dobrovolníků (ZRAK, DaR, MTKP, PK, SLUCH) Počet dobrovolnických hodin (DaR, ZRAK, MTKP, PK, SLUCH)
Realizátoři	SMO SVZ, manažerský tým, zástupci dobrovolnických center

Cíl 9	Podporovat komunitní a terénní práci
Popis cíle	Cíl zahrnuje činnosti směřující ke zmírnění či zabránění sociálního vyloučení osob, dětí a rodin žijících v Ostravě. Činnosti se díky rozšíření kapacit a inovacím stanou potřebným lidem dostupnější. Cíl bude naplňován širokým spektrem sociálních služeb v ambulantní, terénní i pobytové formě a souvisejícími aktivitami ve formě adresné hmotné pomoci a podpory.

Opatření 9.1	Rozšiřovat spektrum sociálních služeb a aktivit směřujících ke zmírnění či zabránění sociálního vyloučení osob žijících v Ostravě, dětí a rodin
Aktivita 9.1.1	Rozšířit nabídku sociálních služeb s doprovodnou zdravotní péčí pro osoby bez přístřeší se specifickými potřebami. Navýšit kapacitu terénních programů a terénních programů k bydlení. Navýšit kapacity krizové pomoci pro děti. Zintenzivnit terapeutickou práci s rodinami, navýšit kapacity dluhového poradenství. Zajistit rozvoj doučování pro děti ze znevýhodněných rodin. Podporovat komplexní přístup k řešení problematiky v sociálně vyloučených lokalitách.
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora příslušných pracovních skupin a poskytovatelů v rámci procesu KP. • Dotační podpora příslušných poskytovatelů.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	14 353 000 Kč/ rok (finanční náklady na rozvoj služeb v jednotlivých pracovních skupinách) SMO, MSK, EU
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet podpořených osob: 52/rok Počet navýšených úvazků: 13,8

Realizátoři	NNO, SMO, skupiny KP
--------------------	----------------------

Cíl 10	Zajistit informovanost laické i odborné veřejnosti včetně mezioborové spolupráce a spolupráce s městskými obvody
Popis cíle	Cílem je poskytovat informace široké veřejnosti o nabídce existujících sociálních služeb a aktivit. Zlepšit přenos informací a posílit spolupráci mezi poskytovateli sociálních služeb a jednotlivými resorty (zdravotnictví, školství, sociálních oblastí aj.) tak, aby došlo k vzájemné kooperaci, účinné a efektivní podpoře ve prospěch uživatelů/klientů sociálních služeb. Efektivní přenos informací, aktivní spolupráce a systematický postup při řešení nepříznivé sociální situace osob je jedním ze společných témat v rámci struktur komunitního plánování.

Opatření 10.1	Zajistit informovanost o poskytovatelích sociálních služeb, včetně informačních kampaní
Aktivita 10.1.1	Osvěta a poskytování informací o sociální oblasti jsou nezbytné. Lidé, kteří se ocitnou v nepříznivé sociální situaci, chtějí získat informace, jak situaci vyřešit včetně informací o nabídce sociálních služeb a aktivit. V místě prvního kontaktu Sociopointu mohou získat potřebné vstupní informace o sociální oblasti a zorientují se ve složitém sociálním systému. Informační systém, který nabízí ucelený přehled poskytovatelů sociálních služeb a aktivit na území města, je nepostradatelný pro veřejnost i pro odbornou veřejnost. Cílem opatření je zlepšit všeobecné povědomí o nabídce sociálních služeb a aktivit.
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Udržet/zachovat provoz místa prvního kontaktu Sociopointu, včetně telefonické linky a pravidelného vzdělávání jeho zaměstnanců. • Zachovat funkčnost a udržovat aktuálnost informačního systému webového portálu socialnisluzby.ostrava.cz, kpostrava.cz. • Pravidelná aktualizace tištěného katalogu sociálních služeb. • Propagační materiály, mediální a informační kampaně. • Organizace informačních akcí pro odbornou i širokou veřejnost (konference, semináře, kulaté stoly, workshopy, akce Lidé lidem, Vánoční trhy aj.).
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	500 000 Kč/rok SMO, MSK, EU
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet hod. provozu (týdně) místa prvního kontaktu SocioPoint: 34 Počet návštěv portálu Komunitního plánování: 5 000/rok Funkující místo prvního kontaktu Sociopoint včetně telefonické linky Funkční webový portál Aktualizovaný katalog poskytovatelů sociálních služeb a aktivit
Realizátoři	SMO, NNO

Opatření 10.2	Vytvářet podmínky pro meziresortní spolupráci
Aktivita 10.2.1	Na řešení nepříznivé sociální situace uživatelů všech cílových skupin se podílí řada resortů (např. občané se zdravotním postižením – resort sociální, zdravotnický, vzdělávací). Cílem opatření je proto podpora účinné a efektivní meziresortní spolupráce. Lepší spolupráce bude posilována prostřednictvím meziresortních setkání (konference, kulaté stoly, semináře apod.).
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Realizovat meziresortní setkávání (konference). • Realizovat kulaté stoly. • Realizovat společné semináře, workshopy.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	v rámci zajištění procesu KP SMO, MSK, EU, účastníci
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet uskutečněných akcí: 2/rok
Realizátoři	NNO, SMO SVZ, manažerský tým, pracovní skupiny

Opatření 10.3	Spolupracovat s městskými obvody
Aktivita 10.3.1	Spolupráce s městskými obvody je zásadní pro nastavení efektivní sociální politiky ve městě, a to i přestože je plánování sociálních služeb svěřeno Statutem města Ostravy do kompetence magistrátu včetně deklarace potřebnosti sociálních služeb. Cílem je nadále podporovat účast zástupců MO jako členů pracovních skupin a přispívat tak k přenosu informací o potřebách a možnostech pomoci občanům města.
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zachovat členství/zastoupení zaměstnanců MO v pracovních skupinách KP. • Zajistit přenos informací z komunitního plánování na pravidelných metodických poradách s vedoucími sociálních odborů MO. • Realizovat pravidelné návštěvy MO, jednat se zástupci MO za účelem výměny informací.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	v rámci zajištění procesu KP SMO, MSK, EU, účastníci
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet setkání se zást. MOb (přenos info., mapování potřeb): 4/rok Počet zástupců MOb v pracovních skupinách KP: 18
Realizátoři	SMO SVZ, MO

FINANČNÍ NÁKLADY NA REALIZACI ROZVOJE 6. KP

Pracovní skupina	Náklady na rozvoj – NEINVESTICE	Náklady SMO – NEINVESTICE	Náklady na rozvoj – INVESTICE
Společné cíle	9 200 000 Kč	1 960 000 Kč	26 000 000 Kč
Senioři	270 778 000 Kč	28 477 900 Kč	818 550 000 Kč
Občané s duševním onemocněním a psychosociálními obtížemi	57 701 000 Kč	10 237 050 Kč	0 Kč
Občané se zrakovým postížením	4 300 000 Kč	2 150 000 Kč	0 Kč
Občané se sluchovým postížením	7 918 000 Kč	2 309 000 Kč	0 Kč
Občané se mentálním, tělesným a kombinovaným postížením	110 546 000 Kč	23 285 540 Kč	72 000 000 Kč
Děti a rodina	20 884 000 Kč	2 522 000 Kč	0 Kč
Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení	56 068 000 Kč	8 694 400 Kč	71 300 000 Kč
Romské etnikum	69 108 000 Kč	0 Kč	0 Kč
Protidrogová prevence	55 502 000 Kč	1 762 840 Kč	0 Kč
CELKEM	662 005 000 Kč	81 398 730 Kč	987 850 000 Kč
CELKEM 1 ROK	165 501 250 Kč	20 349 683 Kč	

SENIORŮ

Popis cílové skupiny a jejích potřeb

Obecně jsou za seniory považovány osoby ve věku 65 a více let. Nicméně potřebnost sociální podpory, pomoci a péče se vyskytuje i u osob mladšího věku, a to především z důvodu oslabení kognitivních funkcí /dementia/ nebo z důvodu chronického duševního onemocnění.

Proto většina pobytových služeb nabízí podporu a pomoc již od 50 let věku života.

Z hlediska popisu cílové skupiny, resp. vymezení osob v nepříznivé sociální situaci vyžadujících sociální pomoc, lze uvést:

- osoby, žijící ve svém přirozeném prostředí nebo pobytové sociální službě, které vyžadují podporu, pomoc či péči v oblastech každodenního života,
- osoby, vyžadující pomoc z důvodu zdravotního postižení nebo snížených schopností, např. v důsledku oslabení svých kognitivních (poznávacích) funkcí nebo chronického duševního či neurologického onemocnění,
- osoby seniorského věku s různými typy závislostí, nejčastěji se závislostí na alkoholu a dalších návykových látkách,
- osoby, které se ocitly v poslední fázi života.

Při vymezení potřeb cílové skupiny vycházíme zejména ze zkušeností poskytovatelů sociálních služeb a aktivit pro seniory v Ostravě a z informací z jednání pracovní skupiny.

Z hlediska vymezení potřeb seniorů považujeme aktuálně za podstatné:

- zajistit dostupnost terénních, ambulantních i pobytových forem sociálních služeb,
- zajistit podporu laickým i profesionálním pečujícím, kteří se starají o seniory,
- zajistit dostupnost informací veřejnosti o nabídkách sociálních služeb a souvisejících aktivit,
- zintenzivnit mezioborovou spolupráci (zejména se zdravotnickým sektorem),
- pokračovat v procesu individualizace a humanizace pobytových služeb,
- zajistit podporu organizacím zajišťujícím volnočasové aktivity.

Na území SMO v roce 2021 bylo seniorům poskytováno celkem 50 sociálních služeb a 13 souvisejících aktivit. Na zajištění péče o seniory se podílejí také dobrovolnické organizace. Finančně nejnáročnější je provoz domovů pro seniory a domovů se zvláštním režimem, na jejichž financování se významnou měrou podílí statutární město Ostrava. Z pohledu klientů je nejčastěji využívanou službou pečovatelská služba, domovy pro seniory a služby odborného sociálního poradenství. Detailní popis sociálních služeb a souvisejících aktivit poskytovaných seniorům v roce 2021 včetně rozboru financování a struktury klientů je znázorněn v následujících tabulkách. SMO se na sociálních službách pro seniory podílelo částkou 250 264 tis. Kč a na související aktivity vynakládá 3 187 tis. Kč.

Tabulka 5: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou seniori za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Přehled poskytovaných sociálních služeb v roce 2021	Počet služeb	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od uživatelů	Ostatní zdroje	Klienti	
		SMO	ÚMOB	NNO						Počet*	Kapacita**
Odborné sociální poradenství	2	0	0	2	3 939	471	1 777	821	582	987	5
Osobní asistence	3	0	0	3	43 383	5 976	19 645	10 729	7 033	180	65
Pečovatelská služba	10	0	6	4	97 724	37 730	24 644	14 254	18 464	1 828	141
Odlehčovací služby	6	0	3	3	33 844	13 733	11 218	5 476	6 306	370	88
Centra denní služeb	3	0	1	2	8 521	1 815	4 050	904	1 022	67	35
Denní stacionáře	1	0	0	1	2 777	350	1 836	426	141	16	7
Týdenní stacionáře	1	0	0	1	4 702	700	2 505	1 185	448	11	9
Domovy pro seniory	13	7	0	6	671 282	112 184	180 683	261 162	113 259	1 515	1 271
Domovy se zvláštním režimem	8	5	0	3	406 607	69 094	117 394	153 083	76 493	763	716
Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních	1	1	0	0	35 638	6 866	9 630	14 385	2 932	214	66
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	2	0	0	2	8 026	1 345	5 889	0	716	237	41
Celkem	50	13	10	27	1 316 443	250 264	379 271	462 425	227 396	6 188	2 444

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

* **Počet** – celkový počet evidovaných jedinečných klientů v daném roce.

** **Kapacita** – maximální okamžitá kapacita – nejvyšší počet klientů, kteří mohou službu využít současně v jednom okamžiku, u pobytové služby se jedná o počet lůžek.

Tabulka 6: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou seniori za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Přehled poskytovaných souvisejících aktivit v roce 2021	Počet aktivit	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od účastníků	Ostatní zdroje
		SMO	ÚMOB	NNO					
Prevence zdraví	11	0	0	11	65 539	2 612	0	9 344	55 471
Dobrovolnictví	3	0	0	3	2 179	575	0	0	1 734
Celkem	14	0	0	14	67 718	3 187	0	9 344	57 205

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

Přehled rozvojových cílů, opatření a aktivit:

Cíl 1	Zajistit dostupnost pobytových sociálních služeb pro seniory i osoby se specifickými potřebami
Opatření 1.1	Navýšit kapacitu a zajistit možnost využití pobytových služeb pro cílovou skupinu seniorů a osob se specifickými potřebami
Aktivita 1.1.1	Navýšit kapacitu pobytové sociální služby pro cílovou skupinu seniorů a osob se specifickými potřebami
Aktivita 1.1.2	Navýšit kapacitu pobytových odlehčovacích služeb a umožnit krátkodobé pobyty primárně pro osoby s demencí

Cíl 2	Zajistit podporu a dostupnost sociálních služeb při poskytování sociální péče v domácím prostředí ve všech městských částech, ve večerních hodinách a o víkendech/svátcích
Opatření 2.1	Navýšit kapacity terénních sociálních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením
Aktivita 2.1.1	Navýšit kapacitu terénní formy odlehčovacích služeb
Aktivita 2.1.2	Navýšit kapacitu osobní asistence
Aktivita 2.1.3	Navýšit kapacitu pečovatelské služby
Aktivita 2.1.4	Navýšit kapacitu terénní formy sociálně aktivizačních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením
Aktivita 2.1.5	Navýšit kapacitu terénní formy odborného sociálního poradenství

Cíl 3	Podporovat vzdělávací aktivity pro pracovníky v sociálních službách včetně svépomocných skupin
Opatření 3.1	Podporovat vzdělávací aktivity pro pracovníky v přímé péči a aktivity pro zlepšení kognitivních funkcí klientů
Aktivita 3.1.1	Realizovat vzdělávací kurzy pro pracovníky v sociálních službách se zaměřením na potřeby cílových skupin
Aktivita 3.1.2	Podporovat aktivity v oblasti trénování paměti a reminiscence včetně celoročního programu

Cíl 4	Podpořit klienty pobytových, ambulantních a terénních služeb v udržování a rozvoji kognitivních schopností prostřednictvím proškoleného personálu poskytovatelů sociálních služeb a dobrovolníků
Opatření 4.1	Zajistit rozšíření aktivity terénního týmu
Aktivita 4.1.1	Navýšit kapacitu aktivity o školitele a metodika
Opatření 4.2	Zajistit vzdělávací programy pro vybrané cílové skupiny
Aktivita 4.2.1	Aktualizovat a realizovat vzdělávací programy
Opatření 4.3	Evaluovat práci poskytovatelů sociálních služeb s klienty
Aktivita 4.3.1	Pořádat metodické dny v organizacích a evaluovat systém kognitivní rehabilitace

Cíl 1 Zajistit dostupnost pobytových sociálních služeb pro seniory i osoby se specifickými potřebami			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
S1a	DS a DZR – počet odmítnutých zájemců	1 734	snížení
S1b	DS a DZR – počet lůžek	2 077	2 381
S1c	Odlehčovací sl. pobytová – počet odmítnutých zájemců	210	snížení
S1d	Odlehčovací sl. pobytová – počet lůžek/míst	79	107
<i>Popis ukazatelů:</i> Ukazatele dokumentují počty odmítnutých zájemců o službu z kapacitních důvodů (nedostatečnou kapacitu) a plánované navýšení stávajících kapacit s ohledem na technické a personální možnosti poskytovatelů a rozpočtu města. Kapacita je vyjádřena počtem lůžek.			
č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
S1e	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		5 649
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		52 947
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování včetně úhrad klientů.			

Cíl 2 Zajistit podporu a dostupnost sociálních služeb při poskytování sociální péče v domácím prostředí ve všech městských částech, ve večerních hodinách a o víkendech/svátcích			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
S2a	Odlehčovací sl. terénní – předpokládaný počet zájemců	37	snížení
S2b	Odlehčovací sl. terénní – úvazky v přímé péči	3	7,0
S2c	Osobní asistence – počet odmítnutých zájemců	308	snížení
S2d	Osobní asistence – úvazky v přímé péči	65,0	69,0
S2e	Pečovatelská služba – počet odmítnutých zájemců	193	snížení
S2f	Pečovatelská služba – úvazky v přímé péči	151,2	165,2
S2g	SAS pro seniory – úvazky v přímé péči	9,27	11,27
S2h	Sociální poradenství – úvazky v přímé péči	3,40	4,40
<i>Popis ukazatelů:</i> Ukazatele dokumentují počty odmítnutých zájemců o službu z kapacitních důvodů (nedostatečnou kapacitu), případně rozšíření poskytované sociální služby do okrajových a nepokrytých částí Ostravy a plánované navýšení stávajících kapacit s ohledem na technické a personální možnosti poskytovatelů a rozpočtu města. Vzhledem k tomu, že se nejedná o pobytové služby, je kapacita je vyjádřena počtem úvazků pracovníků v přímé péči. Ukazatel S2h se týká hospicového a paliativního poradenství v domácnostech. Pozn.: SAS – sociálně aktivizační služby			

č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
S2i	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		1 340
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		14 025
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování včetně úhrad klientů.			

Cíl 3 Podporovat vzdělávací aktivity pro pracovníky v sociálních službách včetně svépomocných skupin			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
S3a	Počet vzdělávacích aktivit a reminiscenčních aktivit	-	11
<i>Popis ukazatele:</i> Vzdělávací kurzy pro pracovníky sociálních služeb se zaměřením na získání kompetencí k práci s lidmi s Alzheimerovou demencí či jiným typem demence včetně alkoholové a s duševním onemocněním a reminiscenční aktivity pro seniory.			
č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
S3b	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		31
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		62
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.			

Cíl 4 Podpořit klienty pobytových, ambulantních a terénních služeb v udržování a rozvoji kognitivních schopností prostřednictvím proškoleného personálu poskytovatelů sociálních služeb a dobrovolníků			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
S4a	Kognitivní rehabilitace – vzdělávání akce a evaluace	-	20
S4b	Úvazek kognitivního terapeuta, metodika	-	1
<i>Popis ukazatele:</i> Systematická podpora dovedností pracovníků v přímé péči a dobrovolníků v kognitivní rehabilitaci seniorů. Cílem je podpora kognitivních schopností ve vztahu k podpoře setrvání klientů v domácím prostředí. Ukazatel S4a – vzdělávací programy pro pracovníky v sociálních službách, metodické dny v organizacích a evaluace kognitivní rehabilitace poskytovatelů sociálních služeb.			
č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
P4c	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		330
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		660

Popis ukazatele:

Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.

Cíl 1	Zajistit dostupnost pobytových sociálních služeb pro seniory i osoby se specifickými potřebami
Popis cíle	Potřeba zajistit dostupnost sociálních služeb pro osoby se specifickými potřebami či osoby vyžadujícími speciální přístup při zajištění péče byla zřejmá z provedené analýzy potřeb uživatelů i poskytovatelů sociálních služeb v rámci projektu OPTIMKO Ostravské univerzity v Ostravě. Jedná se zejména o lidi s Alzheimerovou nemocí a jinými typy demence či pro lidi se závislostmi nebo duševní poruchou v anamnéze. Podporu je nezbytné zajistit i pečujícím o své blízké v domácím prostředí v době nezbytné k jejich vlastnímu odpočinku či vyřešení osobních záležitostí.

Opatření 1.1	Navýšit kapacitu a zajistit možnost využití pobytových služeb pro cílovou skupinu seniorů a osob se specifickými potřebami
Aktivita 1.1.1	Navýšit kapacitu pobytové sociální služby pro cílovou skupinu seniorů a osob se specifickými potřebami
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zpracovat projektové dokumentace včetně vyčíslení investičních a provozních nákladů po rekonstrukcích či výstavbách. • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Rekonstruovat či vystavět předmětné objekty. • Navýšit kapacitu o 304 lůžek. • Zajistit financování budoucího provozu.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2023: 500 000 Kč 2024: 41 650 000 Kč 2025: 50 250 000 Kč 2026: 50 250 000 Kč (další náklady na provoz budou teprve vyčísleny) MSK, SMO, příjmy od uživatelů, dary, nadace aj.
Investiční náklady a finanční zdroje	798 000 000 Kč UE, SMO, MSK
Výstup	Navýšená kapacita o 304 lůžek
Realizátoři	NNO, SMO

Aktivita 1.1.2	Navýšit kapacitu pobytových odlehčovacích služeb a umožnit krátkodobé pobyty primárně pro osoby s demencí
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zpracovat projektové dokumentace včetně vyčíslení investičních a provozních nákladů po rekonstrukcích či výstavbách. • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Rekonstruovat či vystavět předmětné objekty. • Navýšit kapacity až o 28 lůžek. • Zajistit financování budoucího provozu.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2023: 7 160 000 Kč 2024: 17 660 000 Kč 2025: 22 160 000 Kč 2026: 22 160 000 Kč MSK, ÚMOB, příjmy od uživatelů, dary, nadace aj.
Investiční náklady	2024: 20 000 000 Kč

a finanční zdroje	ÚMOB, SMO, MSK
Výstup	Navýšená kapacita o 28 lůžek (dle možností objektů)
Realizátoři	ÚMOB

Cíl 2	Zajistit podporu a dostupnost sociálních služeb při poskytování sociální péče v domácím prostředí ve všech městských částech, ve večerních hodinách a o víkendech/svátcích
Popis cíle	Dlouhodobá potřeba navýšování kapacit služeb, které mohou zabezpečit péči o seniora v jeho domácím prostředí, vyplynula z evidence počtu využití kapacit terénních sociálních služeb pro seniory vedené SMO, z provedených analýz projektu OPTIMKO a rovněž na základě demografického vývoje. Cíl reaguje rovněž na potřebu zajistit doprovodné sociální služby seniorům, kteří mají nízké příjmy, jsou sociálně vyloučení či jinak zdravotně znevýhodnění, v jejich domácím prostředí.

Opatření 2.1	Navýšit kapacity terénních sociálních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením
Aktivita 1.1.1	Navýšit kapacitu terénní formy odlehčovacích služeb
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu odlehčovací služby v terénní formě o 4 pracovníky v přímé péči
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2023: 1 320 000 Kč 2024: 1 980 000 Kč 2025: 2 640 000 Kč 2026: 2 640 000 Kč MSK, SMO, příjmy od uživatelů, dary, nadace aj.
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků v síti o 2 pracovníky v přímé péči 2024: navýšený počet úvazků v síti o 1 pracovníka v přímé péči 2025: navýšený počet úvazků v síti o 1 pracovníka v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 2.1.2	Navýšit kapacitu osobní asistence
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu osobní asistence o 4 pracovníky v přímé péči
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2 640 000 Kč/rok MSK, SMO, příjmy od uživatelů, dary, nadace aj.
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: Navýšený počet úvazků v síti o 4 pracovníky v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 2.1.3	Navýšit kapacitu pečovatelské služby
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Pečovatelská služba je součástí KPSV+ a v optimální síti jsou zařazeny celkem 2 úv. • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu pečovatelské služby o 14 pracovníků v přímé péči.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2023: 3 330 000 Kč 2024–2026: 9 240 000 Kč/rok EU, MSK, SMO, příjmy od uživatelů, dary, nadace aj.
Investiční náklady a finanční zdroje	550 000 Kč (nákup automobilu) ÚMOB, dary aj.
Výstup	2023: Navýšený počet úvazků v síti o 5 pracovníků v přímé péči 2024: Navýšený počet úvazků v síti o 9 pracovníků v přímé péči
Realizátoři	NNO, ÚMOB

Aktivita 2.1.4	Navýšit kapacitu terénní formy sociálně aktivizačních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením
Termín realizace	2024–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu služby o 2 pracovníky v přímé péči
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2024–2026: 1 320 000 Kč/rok MSK, SMO, dary, nadace aj.
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2024: Navýšený počet úvazků v síti o 2 pracovníky v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 2.1.5	Navýšit kapacitu terénní formy odborného sociálního poradenství
Termín realizace	2024–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu služby o 1 pracovníka v přímé péči
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2024-2026: 660 000 Kč/rok MSK, SMO, dary, nadace aj.
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2024: Navýšený počet úvazků v síti o 1 pracovníka v přímé péči
Realizátoři	NNO

Cíl 3	Podporovat vzdělávací aktivity pro pracovníky v sociálních službách včetně svépomocných skupin
Popis cíle	Počet osob se specifickými potřebami se stále zvyšuje. Jedná se o osoby se závislostmi nebo duševní poruchou v anamnéze. Práce s těmito osobami vyžaduje inovativní přístupy v péči a je tedy zcela nezbytné zajistit vzdělávání pracovníků v přímé péči a dobrovolníků.

	Jedná se např. o kognitivní rehabilitaci, psychiatrickou péči s propojením na centra duševního zdraví, gerontopsychiatrii, paliativní péči.
--	---

Opatření 3.1	Podporovat vzdělávací aktivity pro pracovníky v přímé péči a aktivity pro zlepšení kognitivních funkcí klientů
Aktivita 3.1.1	Realizovat vzdělávací kurzy pro pracovníky v sociálních službách se zaměřením na potřeby cílových skupin
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Analyzovat potřeby pracovníků v přímé péči. • Realizovat vzdělávací kurzy pro pracovníky sociálních služeb se zaměřením na získání kompetencí k práci s lidmi: <ul style="list-style-type: none"> • s Alzheimerovou demencí či jiným typem demence včetně alkoholové • seniorského věku s kombinovanými zdravotními obtížemi • s duševním onemocněním.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	32 000 Kč/rok účastnický poplatek, MSK, SMO
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet vzdělávacích kurzů pro pracovníky v sociálních službách: 4/rok
Realizátoři	NNO, SMO, ÚMOB

Aktivita 3.1.2	Podporovat aktivity v oblasti trénování paměti a reminiscence včetně celoročního programu
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvořit realizační tým pro naplňování aktivity • Realizovat aktivity pro klienty v oblasti trénování paměti • Realizovat reminiscenční aktivity pro seniory
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	30 000 Kč/rok MSK, SMO
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet aktivit v oblasti trénování paměti: 7/rok
Realizátoři	NNO, SMO

Cíl 4	Podpořit klienty pobytových, ambulantních a terénních služeb v udržování a rozvoji kognitivních schopností prostřednictvím proškoleného personálu poskytovatelů sociálních služeb a dobrovolníků
Popis cíle	Systematickým rozvojem dovedností a schopností pracovníků v sociálních službách, sociálních pracovníků, dobrovolníků a rodinných příslušníků v oblasti kognitivní rehabilitace podporovat klienty v udržování a rozvoji kognitivních schopností v domácím prostředí i v pobytových službách a předcházet tak vzniku nebo zhoršování jejich kognitivního deficitu.

Opatření 4.1	Zajistit rozšíření aktivity terénního týmu
Aktivita 4.1.1	Navýšit kapacitu aktivity o školitele a metodika
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu aktivity o 1 úv. na pozici školitel a metodik
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	660 000 Kč/rok MSK, SMO, nadace, dary aj.
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: Navýšení počtu úvazků o 1 na pozici školitel a metodik
Realizátoři	NNO

Opatření 4.2	Zajistit vzdělávací programy pro vybrané cílové skupiny
Aktivita 4.2.1	Aktualizovat a realizovat vzdělávací programy
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Aktualizovat vzdělávací programy pro různé cílové skupiny a profesní skupiny zaměstnanců. • Realizovat vzdělávací programy s finanční spoluúčastí. • Bezplatné využití prostor pro programy u stávajících poskytovatelů sociálních služeb.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	realizováno v rámci běžné činnosti NNO a PO SMO
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet vzdělávacích akcí či programů: 8/rok
Realizátoři	NNO, PO SMO

Opatření 4.3	Evaluovat práci poskytovatelů sociálních služeb s klienty
Aktivita 4.3.1	Pořádat metodické dny v organizacích a evaluovat systém kognitivní rehabilitace
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Pořádat metodické dny ve spolupracujících organizacích. • Evaluovat nastavení kognitivní rehabilitací ve spolupracujících organizacích.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Realizováno v rámci běžné činnosti NNO a PO SMO
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet metodických dnů: 8/rok Počet evaluací: 4/rok
Realizátoři	NNO, PO SMO

Seznam členů pracovní skupiny Senioři

ADRA, o.p.s.

Andělé Stromu života p. s.

Armáda spásy v České republice, z. s.

Centrum sociálních služeb Ostrava Jih, příspěvková organizace
Centrum sociálních služeb Poruba, příspěvková organizace
Diakonie ČCE – středisko v Ostravě
Domov Čujkovova, Ostrava-Zábřeh, příspěvková organizace
Domov Korýtko, příspěvková organizace
Domov pro seniory LADA
Domov Magnolie, Ostrava-Vítkovice, příspěvková organizace
Domov Iris, příspěvková organizace
Domov pro seniory Kamenec, Slezská Ostrava, příspěvková organizace
Domov pro seniory Klimkovic
Domov Slunečnice Ostrava, příspěvková organizace
Domov Sluníčko, Ostrava-Vítkovice, příspěvková organizace
Domov Slunovrat, Ostrava-Přívoz, příspěvková organizace
Charita Ostrava
Městská nemocnice Ostrava, příspěvková organizace
Městský obvod Mariánské Hory a Hulváky
Městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz
Městský obvod Ostrava-Jih
Městský obvod Slezská Ostrava
Městský obvod Vítkovice
Mobilní hospic Ondrášek, o.p.s.
Na Výminku s.r.o.
Péče srdcem, z.ú.
Podané ruce – osobní asistence
Senioři České republiky, z. s., Městská organizace Ostrava
Slezská diakonie
SLEZSKÁ HUMANITA, obecně prospěšná společnost
Slunce v dlani, o.p.s.
Společnost senior, z.s.
Statutární město Ostrava – magistrát, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví
Židovská obec v Ostravě

OBČANÉ S DUŠEVNÍM ONEMOCNĚNÍM A PSYCHOSOCIÁLNÍMI OBTÍŽEMI

Popis cílové skupiny a jejích potřeb

Cílovou skupinou jsou lidé se zkušeností s duševním onemocněním a s psychosociálními obtížemi, poruchami příjmu potravy, lidé s kognitivním poškozením mozku nebo lidé v psychosociální krizi, např. oběti hromadných či individuálních neštěstí (oběti trestných činů, autonehody, úmrtí v rodině apod.)

Jedná se o osoby, které z důvodu vzniku a trvání duševní nemoci nemohou dostatečně uspokojovat své bio-psycho-sociální potřeby nebo jim hrozí akutní ohrožení duševního zdraví. Tuto skupinu doplňují jejich rodinní příslušníci, osoby blízké nebo pečující.

Lidé s duševním onemocněním velmi často kvůli své nemoci ztrácejí rodinu a přátele, nejsou schopni dokončit studium, pracovat tak jako dříve. Mohou se dostávat do dluhové pasti či závislosti na návykových látkách či alkoholu. V mnoha případech jsou nuceni dlouhodobě pobývat opakovaně v psychiatrických nemocnicích, mnohdy přicházejí o bydlení. Kromě toho trpí sociálním stigmatem, přetrvávají v majoritní společnosti a podporovaném médiu. Všechny tyto dopady diskriminují a znevýhodňují osoby s duševním onemocněním v běžném každodenním životě.

V současné době probíhá reforma systému psychiatrické péče, která směřuje ke vzniku Center duševního zdraví na komunitní bázi, společně s destigmatizačními kampaněmi a prohlubováním mezioborové spolupráce.

Z hlediska vymezení potřeb lidí s duševním onemocněním a psychosociálními obtížemi považujeme aktuálně za podstatné:

- zajistit dostatek kapacit a dostupnost bydlení pro osoby s duševním onemocněním v závislosti na míře nutné podpory (v posloupnosti domov se zvláštním režimem -> chráněné bydlení -> podporované bydlení -> vlastní bydlení),
- iniciovat vznik pracovních míst pro osoby s duševním onemocněním na volném trhu práce, rozvíjet jejich pracovní potenciál a podpořit jejich setrvání v zaměstnání, spolupracovat v této oblasti jak s úřadem práce, tak s konkrétními zaměstnavateli a podpořit rozvoj sociálního podnikání ve městě,
- reagovat na narůstající poptávku po kognitivně-rehabilitačních aktivitách dostupných pro klienty napříč dalšími cílovými skupinami,
- zajistit dostupnost pobytových služeb pro osoby s duálními diagnózami (kombinace duševního onemocnění a další diagnózy, která je kontraindikací pro přijetí do pobytového zařízení, např. závislosti na alkoholu nebo návykových látkách, mentální retardace),
- zintenzivnit mezioborovou spolupráci v souvislosti s probíhající reformou psychiatrické péče a péče o duševní zdraví, zejména pak mezi sociálním a zdravotnickým sektorem,
- dosáhnout větší podpory aktivit peer-konzultantů (lidé s vlastní zkušeností s duševním onemocněním, kteří pracují s klienty aktuálně dekompenzovanými v jejich domácím prostředí),

- destigmatizovat duševní onemocnění, snižovat tíhu společenských předsudků veřejnosti a vyvíjení aktivit směřujících ke zmenšení diskriminace osob se zkušeností s duševním onemocněním.

Občanům s duševním onemocněním a psychosociálními obtížemi bylo v roce 2021 na území SMO určeno 18 sociálních služeb a 16 souvisejících aktivit. Většinou zřizovatelem jsou NNO, pouze 2 služby jsou zřizovány SMO (Domov se zvláštním režimem a Telefonická krizová pomoc). Právě domovy se zvláštním režimem jsou v rámci této cílové skupiny službou finančně náročnější a velkou část příjmů jsou úhrady od uživatelů za poskytované služby (41 %). Příjmy z úhrad uživatelů tvoří také jeden z finančních zdrojů provozu chráněného bydlení. Ostatní služby jsou klientům poskytovány zdarma. Na financování provozu těchto sociálních služeb se významnou měrou podílí kraj ze státního rozpočtu. Z pohledu klientů je nejčastěji využívanou službou telefonická krizová pomoc, kterou v roce 2021 kontaktovalo 1 240 klientů. SMO se podílí na zajištění sociálních služeb částkou 14 388 tis. Kč a 8 860 tis. Kč na zajištění souvisejících aktivit. Detailní rozbor včetně financování a klientů je znázorněn v tabulkách.

Tabulka 7: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou občané s duševním onemocněním a psychosociálními obtížemi za rok 2021 (v tis. Kč)

Přehled poskytovaných sociálních služeb v roce 2021	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od uživatelů	Ostatní zdroje	Klienti		
	Počet služeb	SMO	ÚMOB						NNO	Počet*	Kapacita**
Odborné sociální poradenství	2	0	0	2	1 801	390	1 926	0	2	188	2
Podpora samostatného bydlení	1	0	0	1	4 563	0	0	189	4 374	49	7
Domovy se zvláštním režimem *)	3	1	0	2	45 353	7 848	17 284	13 010	8 304	71	78
Chráněné bydlení	4	0	0	4	13 147	2 890	8 074	2 411	618	34	45
Krizová pomoc	1	0	0	1	9 498	1 850	7 320	0	328	1 025	6
Telefonická krizová pomoc	1	1	0	0	2 832	1 180	1 280	0	0	1 240	1
Služby následné péče	1	0	0	1	1 500	230	1 270	0	0	37	2
Sociálně terapeutické dílny	2	0	0	2	3 891	0	0	0	3 699	37	18
Sociální rehabilitace	3	0	0	3	13 133	0	0	0	12 354	154	30
Celkem	18	2	0	16	95 718	14 388	37 154	15 610	29 679	2 835	189

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

* **Počet** – celkový počet evidovaných jedinečných klientů v daném roce.

** **Kapacita** – maximální okamžitá kapacita – nejvyšší počet klientů, kteří mohou službu využít současně v jednom okamžiku, u pobytové služby se jedná o počet lůžek.

Tabulka 8: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou občané s duševním onemocněním a psychosociálními obtížemi za rok 2021 (v tis. Kč)

Přehled poskytovaných souvisejících aktivit v roce 2021	Počet aktivit	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od účastníků	Ostatní zdroje
		SMO	ÚMOb	NNO					
Prevence zdraví	2	0	0	2	705	160	0	10	535
Zaměstnávání	7	0	0	7	49 924	6 418	0	0	39 293
Podpora pečujících osob a svépomocných skupin	1	0	0	1	668	590	0	0	257
Vytváření podmínek a vyrovnávání příležitostí pro osoby s handicapem	5	0	0	5	2 718	1 512	0	0	1 206
Informovanost a spolupráce	1	0	0	1	311	180	0	0	131
Celkem	16	0	0	16	54 326	8 860	0	10	41 422

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

Přehled rozvojových cílů, opatření a aktivit:

Cíl 1	Zajistit dostupnost sociálních služeb a souvisejících aktivit pro cílovou skupinu
Opatření 1.1	Vytvořit podmínky pro vznik a rozvoj sociálních služeb pro cílovou skupinu
Aktivita 1.1.1	Rozvoj sociálních služeb navázáním spolupráce a casemanagementu se SAS
Aktivita 1.1.2	Vznik služby následné péče pro osoby s poruchami příjmu potravy
Aktivita 1.1.3	Navýšit kapacitu sociálně terapeutických dílen
Aktivita 1.1.4	Navýšit kapacitu sociální rehabilitace Asociace TRIGON a sociální části Centra duševního zdraví Ostrava
Opatření 1.2	Vytvořit podmínky pro vznik a rozvoj souvisejících aktivit pro cílovou skupinu
Aktivita 1.2.1	Rozvoj aktivit pro děti a mládež s cílem prevence duševních onemocnění program Blázníš, no a?

Cíl 2	Podporovat rozvoj sociálních služeb v oblasti bydlení pro osoby s duševním onemocněním
Opatření 2.1	Rozvoj kapacit dostupného bydlení pro cílovou skupinu
Aktivita 2.1.1	Navýšit kapacitu chráněného bydlení

Cíl 3	Zajistit přenos informací mezi resorty o průběhu a realizaci transformace psychiatrické péče
Opatření 3.1	Posilovat spolupráci mezi zdravotnickým a sociálním sektorem
Aktivita 3.1.1	Realizovat pravidelná meziresortní setkávání s odborníky ze sociální a zdravotnické oblasti

Cíl 4	Podporovat rozvoj pracovního uplatnění osob s duševním onemocněním
Opatření 4.1	Podporovat zaměstnávání osob s duševním onemocněním na chráněném trhu práce
Aktivita 4.1.1	Zajistit podmínky pro zaměstnávání lidí se zkušeností jako odborníků na duševní onemocnění (peer konzultanti)

Cíl 5	Zajistit dostupnost terénního týmu krizové intervence mimo provozní dobu služeb pro osoby s duševním onemocněním
Opatření 5.1	Zajistit financování úvazků terénního týmu
Aktivita 5.1.1	Navýšit úvazky terénního týmu a zajistit financování
Opatření 5.2	Zajistit úzkou spolupráci s poskytovateli služeb a efektivní sdílení informací
Aktivita 5.2.1	Realizovat pravidelná setkání s poskytovateli

Cíl 1 Zajistit dostupnost sociálních služeb a souvisejících aktivit pro cílovou skupinu			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
D1a	Úvazek casemanagera pro spolupráci se SAS	-	0,5
D1b	Počet programů pro děti a ml. "Blázníš, no a co"	-	5
D1c	Úvazky ve službě následné péče pro děti a mládež s poruchami příjmu potravy	-	3,0
D1d	Soc. terapeutické dílny – počet odmítnutých zájemců	15	snížení
D1e	Soc. terapeutické dílny – úvazky v přímé péči	4,5	5,5
D1f	Sociální rehabilitace – úvazky v přímé péči	17,6	19,2
<p>Popis ukazatelů: Ukazatele D1a a D1b se vztahují k nově zřizované aktivitě (multidisciplinární tým, peer asistenti) a D1c k nově zřizované sociální službě (pro osoby s poruchami příjmu potravy). Další ukazatele dokumentují měřitelné údaje zejména na úrovni výstupů a opatření směřujících ke snížení počtu odmítnutých zájemců ve službách, případně rozšíření poskytované sociální služby do okrajových a nepokrytých částí Ostravy a plánované navýšení stávajících kapacit s ohledem na technické a personální možnosti poskytovatelů a rozpočtu města.</p>			
č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
D1g	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		471
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		3 584
<p>Popis ukazatele: Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.</p>			

Cíl 2 Podporovat rozvoj sociálních služeb v oblasti bydlení pro osoby s duševním onemocněním			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
D2a	Chráněné bydlení – počet odmítnutých zájemců	113	snížení
D2b	Chráněné bydlení – počet lůžek	57	75
<p>Popis ukazatelů: Ukazatele dokumentují počty odmítnutých zájemců o službu z kapacitních důvodů (nedostatečnou kapacitu) a plánované navýšení stávajících kapacit s ohledem na technické a personální možnosti poskytovatelů a rozpočtu města.</p>			
č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
D2c	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		1 091
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		5 197

Popis ukazatele:
 Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování včetně úhrad klientů.

Cíl 3	Zajistit přenos informací mezi resorty o průběhu a realizaci transformace psychiatrické péče		
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
D3a	Počet setkání koordinátorů na úrovni města a kraje	5	7

Popis ukazatele:
 Na setkání koordinátorů zpravidla navazují další aktivity v oblasti síťování a přenosu informací, které probíhají ad hoc, dle aktuálních potřeb.

č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
D3b	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		-
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		-

Popis ukazatele:
 Náklady na realizaci cíle jsou zahrnuty v osobních nákladech jednotlivých aktérů. Nevyžadují dodatečné finanční prostředky.

Cíl 4	Podporovat rozvoj pracovního uplatnění osob s duševním onemocněním		
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
D4a	Zaměstnávání peer konzultantů – úvazky	15	21,0

Popis ukazatele:
 Přímé zaměstnávání peer-konzultantů (lidé s vlastní zkušeností s duševním onemocněním, kteří pracují s klienty aktuálně dekompenzovanými v jejich domácím prostředí) do multidisciplinárních týmů a podpora jejich plnohodnotného pracovního potenciálu.

č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
D4b	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		627
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		3 795

Popis ukazatele:
 Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.

Cíl 5	Zajistit dostupnost terénního týmu krizové intervence mimo provozní dobu služeb pro osoby s duševním onemocněním		
--------------	---	--	--

č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
D5a	Terénní krizová pomoc – úvazky v přímé péči	-	2,8
D5b	Provozní doba v hodinách za týden	-	56
<p><i>Popis ukazatele:</i> Realizace cíle povede k významnému zvýšení dostupnosti krizové péče pro osoby s duševním onemocněním a osoby v krizi v odpoledních a večerních hodinách a ve dnech pracovního klidu v režimu 8 hodin, 7 dnů v týdnu. Nová aktivita vyjádřená ukazatelem počtu úvazků a provozní dobou v hodinách.</p>			
č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
D5c	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		369
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		1 848
<p><i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.</p>			

Cíl 1	Zajistit dostupnost sociálních služeb a souvisejících aktivit pro cílovou skupinu
Popis cíle	Podpora dětí a mládeže s duševním onemocněním je jednou z prioritních oblastí s ohledem na stále narůstající množství dětských a adolescentních pacientů s DO a PO.

Opatření 1.1	Vytvořit podmínky pro vznik a rozvoj sociálních služeb pro cílovou skupinu
Aktivita 1.1.1	Rozvoj sociálních služeb navázáním spolupráce a casemanagementu se SAS
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjet sociální rehabilitaci a služby následné péče rozšířením věkové hranice cílové skupiny na děti a mládež. • Realizovat stáže k získání zkušeností. • Rozvíjet multidisciplinární spolupráci se zaměřením na děti a mládež. • Realizovat workshopy a supervize se zaměřením na sdílení odborných zkušeností. • Navýšení kapacity o 0,5 úvazku koordinátora aktivit.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	200 000 Kč/rok SMO, MSK, EU, nadace a dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet realizovaných workshopů a supervizí: 1/rok Počet realizovaných stáží: 1/rok Počet realizovaných případových konferencí: 1/rok
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.2	Vznik služby následné péče pro osoby s poruchami příjmu potravy
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Služby následné péče jsou součástí KPSV+ a jsou zařazeny v optimální síti v počtu 3 úvazků pracovníků pro osoby s poruchami příjmu potravy. • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování navýšené kapacity.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	1 980 000 Kč/rok EU, SMO, MSK, nadace a dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: Navýšený počet úvazků v síti o 3 pracovníky v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.3	Navýšit kapacitu sociálně terapeutických dílen
Termín realizace	2024–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Navýšení personální kapacity sociálně terapeutických dílen o 1 úvazek. • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování navýšené kapacity.

Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2024–2026: 660 000 Kč/rok SMO, MSK, EU, nadace a dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2024: Navýšený počet úvazků v síti o 1 pracovníka v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.4	Navýšit kapacitu sociální rehabilitace a sociální části Centra duševního zdraví Ostrava
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Navýšit personální kapacity sociální rehabilitace celkem o 1,6 úvazku. • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování navýšené kapacity.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2023–2024: 396 000 Kč/rok 2025: 671 000 Kč/rok 2026: 1 056 000 Kč/rok SMO, MSK, EU, nadace a dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: Navýšený počet úvazků v síti o 0,6 pracovníka v přímé péči 2025: Navýšený počet úvazků v síti o 1 pracovníka v přímé péči (od 1.8.2025)
Realizátoři	NNO

Opatření 1.2	Vytvořit podmínky pro vznik a rozvoj souvisejících aktivit pro cílovou skupinu
Aktivita 1.2.1	Rozvoj aktivit pro děti a mládež s cílem prevence duševních onemocnění program „Blázníš, no a?“
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Navýšit kapacity realizátorů programu o 0,5 úvazku peer asistentů. • Proškolit metodiky pro zajištění programu. • Realizovat program pro děti a mládež. • Realizovat projektové dny ve školách. • Realizovat setkávání se zástupci škol.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	280 000 Kč/rok SMO, MŠMT, nadace a dary, poplatky účastníků
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet realizovaných programů: 5/rok
Realizátoři	NNO

Cíl 2	Podporovat rozvoj sociálních služeb v oblasti bydlení pro osoby s duševním onemocněním
Popis cíle	Zajištění dostatečných kapacit a dostupnosti bydlení pro osoby s duševním onemocněním v závislosti na míře nutné podpory (v posloupnosti Domov se zvláštním režimem -> Chráněné bydlení -> Podporované bydlení -> Vlastní bydlení); a to vše v kontextu nových

	terapeutických přístupů ke klientovi.
--	---------------------------------------

Opatření 2.1	Rozvoj kapacit dostupného bydlení pro cílovou skupinu
Aktivita 2.1.1	Navýšit kapacitu chráněného bydlení
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Navýšení kapacity chráněného bydlení o 9,5 úvazku a 18 lůžek. • Zajištění lůžek pro osoby s duální diagnózou, využití principu Recovery Housing, zprostředkování adaptačních pobytů pro dlouhodobě hospitalizované. • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování navýšené kapacity.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2023: 1 980 000 Kč/rok 2024–2026: 6 270 000 Kč/rok SMO, KMSK, EU, nadace a dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč Dle aktuální situace na trhu s nemovitostmi – bude upřesněno. Zdroje: EU, nadace a dary
Výstup	2023: Navýšený počet úvazků v síti o 3 pracovníky v přímé péči 2023: Počet nových lůžek v pobytové kapacitě o 10 lůžek 2024: Navýšený počet úvazků v síti o 6,5 pracovníka v přímé péči 2024: Počet nových lůžek v pobytové kapacitě o 8 lůžek
Realizátoři	NNO

Cíl 3	Zajistit přenos informací mezi resorty o průběhu a realizaci transformace psychiatrické péče
Popis cíle	Zintenzivnění mezioborové spolupráce v souvislosti s probíhající reformou psychiatrické péče, zejména pak mezi sociálním a zdravotnickým sektorem pro zlepšení návaznosti poskytovaných služeb a zlepšení vzájemné informovanosti.

Opatření 3.1	Posilovat spolupráci mezi zdravotnickým a sociálním sektorem
Aktivita 3.1.1	Realizovat pravidelná meziresortní setkávání s odborníky ze sociální a zdravotnické oblasti
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Příprava a realizace setkávání jednotlivých aktérů působících v oblasti podpory osob s duševním onemocněním, realizace kulatých stolů a případových konferencí.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Realizováno v rámci běžné činnosti SMO, NNO a dalších organizací
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet realizovaných aktivit: 2/rok
Realizátoři	SMO, NNO, zástupci dalších subjektů

Cíl 4	Podporovat rozvoj pracovního uplatnění osob s duševním onemocněním
Popis cíle	Zařazení peer-konzultantů (lidé s vlastní zkušeností s duševním onemocněním, kteří pracují s klienty aktuálně dekompenzovanými v jejich domácím prostředí) do multidisciplinárních týmů a podpora jejich plnohodnotného pracovního potenciálu.

Opatření 4.1	Podporovat zaměstnávání osob s duševním onemocněním na chráněném trhu práce
Aktivita 4.1.1	Zajistit podmínky pro zaměstnávání lidí se zkušeností jako odborníků na duševní onemocnění (peer konzultanti)
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zástupci relevantních subjektů o podpoře pracovních pozic peer konzultantů. • Spolupracovat s jednotlivými organizacemi, v nichž budou peer konzultanti působit. • Zajistit finanční zdroje pro pracovní pozice peer konzultantů. • Navýšit počet úvazků peer konzultantů o 6.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2023: 3 300 000 Kč/rok 2024–2026: 3 960 000 Kč/rok SMO, KMSK, nadace a dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: Navýšený počet úvazků peer konzultantů o 5 2024: Navýšený počet úvazků peer konzultantů o 1
Realizátoři	NNO, PO

Cíl 5	Zajistit dostupnost terénního týmu krizové intervence mimo provozní dobu služeb pro osoby s duševním onemocněním
Popis cíle	V současné době jsou služby pro osoby s duševním onemocněním dostupné ve všední dny v obvyklých provozních časech jednotlivých poskytovatelů. Realizace opatření povede k významnému zvýšení dostupnosti krizové péče pro osoby s duševním onemocněním a osoby v krizi v odpoledních a večerních hodinách a ve dnech pracovního klidu v režimu 8/7 (8 hodin, 7 dnů v týdnu). Cílová skupina: lidé s duševním onemocněním a lidé v krizové životní situaci od 15 let (tj. včetně seniorů), klienti stávajících poskytovatelů služeb pro osoby s duševním onemocněním včetně služeb pobytových.

Opatření 5.1	Zajistit financování úvazků terénního týmu
Aktivita 5.1.1	Navýšit úvazky terénního týmu a zajistit financování
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit personální kapacity terénních programů o 2,8 úvazku.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	1 848 000 Kč/rok SMO, MSK, nadace a dary

Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: Navýšený počet úvazků terénních programů o 2,8
Realizátoři	NNO

Opatření 5.2	Zajistit úzkou spolupráci s poskytovateli služeb a efektivní sdílení informací
Aktivita 5.2.1	Realizovat pravidelná setkání s poskytovateli
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit pravidelné porady se všemi zainteresovanými subjekty – 2 ročně, účastníci: poskytovatelé služeb pro osoby s duševním onemocněním, zdravotnická zařízení (PNO, FNO a další), CDZ, vybraná pobytová zařízení, vybrané služby pro děti a rodiny, koordinátor reformy psychiatrické péče, zástupce města příp. další. • Nastavit fungující systém preventivního a včasného předávání informací o klientech.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Realizováno v rámci běžné činnosti NNO
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet realizovaných setkání: 2/rok
Realizátoři	NNO

Seznam členů pracovní skupiny Občané s duševním onemocněním a psychosociálními obtížemi

Asociace TRIGON, o.p.s.

Beskyd FM, z. ú.

Centrum Anabell, z.ú.

Centrum pro rozvoj péče o duševní zdraví Moravskoslezského kraje

Domov Slunovrat, Ostrava-Přívoz, příspěvková organizace

Ekipa, z.s.

Charita sv. Alexandra

Jinak z. ú.

Krabičky – výrobní družstvo

Krizové centrum Ostrava, z.s.

MENS SANA, z.ú.

Městská nemocnice Ostrava, příspěvková organizace

Městský obvod Hrabová

Městský obvod Mariánské Hory a Hulváky

Městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz

Městský obvod Ostrava-Jih

Městský obvod Poruba

Městský obvod Radvanice a Bartovice

Spirála Ostrava, z.ú.

Spolek U Dobré naděje

Statutární město Ostrava – magistrát, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví

Svépomocná společnost Mlýnek, z.s.

OBČANÉ SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM

Popis cílové skupiny a jejích potřeb

Cílovou skupinu tvoří:

- děti a dospělí se zrakovým postižením,
- děti a dospělí se zrakovým a kombinovaným zdravotním postižením,
- děti a dospělí s ohroženým vývojem v oblasti zrakového vnímání,
- rodiny a zákonní zástupci dětí v raném věku s výše uvedenými druhy postižení a ohroženým vývojem v oblasti zrakového vnímání.

Potřeby cílové skupiny jsou různorodé v závislosti na věku člověka se zrakovým postižením, na jeho dosavadních znalostech a dovednostech, době vzniku a vývoji vady, ale také na rozsahu zrakového postižení, tj. od slabozrakosti až po nevidomost, případně na dalších potížích.

Posláním pracovní skupiny je podpora sociálního začleňování, samostatnosti a nezávislosti dětí a dospělých se zrakovým postižením při zvládnání každodenních činností, včetně podpory rodin.

Nabídka poskytovatelů služeb pokrývá všechny věkové skupiny na území města Ostravy. Služby jsou poskytovány ambulantní a terénní formou.

Občanům se zrakovým postižením byly v roce 2021 na území SMO poskytovány celkem 4 sociální služby a 4 související aktivity. Jejich jediným zřizovatelem jsou NNO. Z hlediska finanční náročnosti jsou na provoz nejnákladnější služby sociální rehabilitace. Služby jsou klientům poskytovány zdarma. Největší podíl na financování těchto služeb má kraj prostřednictvím státní dotace, a to částkou 7 034 tis. Kč. Z hlediska klientů se nejvíce využívají služby sociální rehabilitace, kdy v roce 2021 těchto služeb využilo 209 klientů. SMO přispívá na sociální služby částkou 1 670 tis. Kč a na související aktivity 473 tis. Kč. Podrobný rozbor financování a struktury klientů je znázorněn v následujících tabulkách.

Tabulka 9: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou občané se zrakovým postižením za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Přehled poskytovaných sociálních služeb v roce 2021	Počet služeb	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od uživatelů	Ostatní zdroje	Klienti	
		SMO	ÚMOB	NNO						Počet*	Kapacita**
Raná péče	1	0	0	1	2 783	530	2 007	0	246	34	6
Sociální rehabilitace	3	0	0	3	10 029	1 140	5 027	335	3 529	209	12
Celkem	4	0	0	4	12 812	1 670	7 034	335	3 775	243	18

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

* **Počet** – celkový počet evidovaných jedinečných klientů v daném roce.

** **Kapacita** – maximální okamžitá kapacita – nejvyšší počet klientů, kteří mohou službu využít současně v jednom okamžiku, u pobytové služby se jedná o počet lůžek.

Tabulka 10: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou občané se zrakovým postižením za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Přehled poskytovaných souvisejících aktivit v roce 2021	Počet aktivit	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od účastníků	Ostatní zdroje
		SMO	ÚMOB	NNO					
Informovanost a spolupráce	1	0	0	1	64	70	0	0	3
Vytváření podmínek a vyrovnávání příležitostí pro osoby s handicapem	3	0	0	3	1 534	403	0	55	1 077
Celkem	4	0	0	4	1 598	473	0	55	1 080

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

Přehled rozvojových cílů, opatření a aktivit:

Cíl 1	Zvyšovat povědomí o potřebách a vhodném přístupu ke zrakově postiženým u laické i odborné veřejnosti
Opatření 1.1	Rozvoj informovanosti a osvěty včetně posilování kompetencí pro práci s klienty u odborné veřejnosti
Aktivita 1.1.1	Realizovat vzdělávací a informační aktivity za účelem rozvoje informovanosti, osvěty a posilování kompetencí nejen pedagogických pracovníků, úředníků a sociálních pracovníků v ostatních sociálních službách a zdravotnického personálu
Opatření 1.2	Rozvíjet povědomí o potřebách a vhodném přístupu ke zrakově postiženým u široké veřejnosti včetně informování o možnostech pomoci
Aktivita 1.2.1	Realizovat osvětové aktivity za účelem zvyšování povědomí široké veřejnosti o potřebách občanů se zrakovým postižením a informování o možnostech pomoci
Cíl 2	Monitorovat veřejný prostor za účelem zpřístupňování a odstraňování bariér
Opatření 2.1	Posilovat koordinaci a informovanost relevantních subjektů a veřejnosti
Aktivita 2.1.1	Podílet se na rozvoji systému výměny informací a uplatňování opravných mechanismů ve spolupráci s dotčenými aktéry
Cíl 3	Mapovat a zavádět do praxe nové formy podpory cílové skupiny s vazbou na stávající služby
Opatření 3.1	Mapovat nové metody včetně jejich pilotního ověření
Aktivita 3.1.1	Monitorovat nové trendy a metody práce s cílovou skupinou
Aktivita 3.1.2	Pilotní ověření práce s cílovou skupinou

Cíl 1 Zvyšovat povědomí o potřebách a vhodném přístupu ke zrakově postiženým u laické i odborné veřejnosti			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
Z1a	Počet vzdělávacích a informačních aktivit	18	23
Z1b	Počet aktivních účastí na tematických akcích	9	14
<i>Popis ukazatele:</i> Cílem je realizovat a účastnit se osvětových, vzdělávacích a informačních akcí se zdravotníky, odbornou i laickou veřejností, spolupracovat s ambulancemi a nemocnicemi, podporovat a zapojit se do akce Bílá pastelka, Týden rané péče, sbírka Psí kasičky, Týden sociálních služeb apod.			
č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
Z1c	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		95
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		190
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.			

Cíl 2 Monitorovat veřejný prostor za účelem zpřístupňování a odstraňování bariér			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
Z2a	Počet monitoringů a odborných konzultací	-	208
<i>Popis ukazatele:</i> Cílem je shromažďovat a řešit podněty a informace o bariérách ve veřejném prostoru, komunikovat s institucemi za účelem odstranění bariér, participovat při přípravě projektové dokumentace a stavebních realizacích.			
č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
Z2b	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		40
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		80
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.			

Cíl 3			
Mapovat a zavádět do praxe nové formy podpory cílové skupiny s vazbou na stávající služby			
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
Z3a	Realizace nových metod práce s cílovou skupinou	-	1
<p><i>Popis ukazatele:</i> Cílem je realizace nové metody v praxi pro práci s cílovou skupinou, např. sdílená neformální péče jako systém podpory rodin dětí se zrakovým či kombinovaným postižením (např. homesharing, rozvoj peer konzultantů apod.).</p>			
č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
Z3b	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		400
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		800
<p><i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.</p>			

Cíl 1	Zvyšovat povědomí o potřebách a vhodném přístupu ke zrakově postiženým u laické i odborné veřejnosti
Popis cíle	Dostupnost informací o každodenním běžném životě osob se zrakovým postižením a zájem o jejich potřeby, stejně jako vhodný přístup k těmto osobám, je u většinové společnosti na okraji jejího zájmu. Úskalí, s nimiž se osoby se zrakovým postižením denně potýkají, a způsoby jejich zvládnání, mohou přiblížit zainteresované instituce např. formou interaktivních workshopů, seminářů apod.

Opatření 1.1	Rozvoj informovanosti a osvěty včetně posilování kompetencí pro práci s klienty u odborné veřejnosti
Aktivita 1.1.1	Realizovat vzdělávací a informační aktivity za účelem rozvoje informovanosti, osvěty a posilování kompetencí nejen pedagogických pracovníků, úředníků a sociálních pracovníků v ostatních sociálních službách a zdravotnického personálu
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zmapovat potřeby zainteresovaných institucí (témata, rozsah, forma). • Realizovat vzdělávací aktivity (workshopy a semináře, příspěvky na odborných konferencích, vzájemná metodická podpora a realizace stáží). • Zajistit účast zástupce služeb na jednáních dotčených platforem a vybrat témata k představení/projednání (ÚP ČR, městské obvody – odbory sociální). • Informovat pracovníky v rámci depistáží. • Prezentovat příspěvky o cílové skupině na odborných zdravotnických konferencích.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	60 000 Kč/rok SMO, MSK, EU, nadace a dary, účastnický poplatek
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet realizovaných vzdělávacích a informačních aktivit: 5/rok Počet jednání nejen se zdravotníky (např. s optiky): 25/rok Počet příspěvků na odborných zdravotnických konferencích: 1/rok
Realizátoři	NNO

Opatření 1.2	Rozvíjet povědomí o potřebách a vhodném přístupu ke zrakově postiženým u široké veřejnosti včetně informování o možnostech pomoci
Aktivita 1.2.1	Realizovat osvětové aktivity za účelem zvyšování povědomí široké veřejnosti o potřebách občanů se zrakovým postižením a informování o možnostech pomoci
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivní účast na tematických akcích pro veřejnost (např. Lidé lidem, Bílá pastelka, Týden rané péče...). • Realizovat informační aktivity (přednášková činnost, workshopy a semináře, medializace, publikační činnost).

Neinvestiční náklady a finanční zdroje	130 000 Kč/rok SMO, MSK, EU, nadace a dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet aktivních účastí na tematických akcích: 5/rok Počet realizovaných aktivit: 3/rok
Realizátoři	NNO

Cíl 2	Monitorovat veřejný prostor za účelem zpřístupňování a odstraňování bariér
Popis cíle	Veřejný prostor je pro osoby se zrakovým postižením velmi špatně přístupný z důvodu v něm umístěných překážek. Překážky jsou ve veřejném prostoru instalovány na základě nedostatečného povědomí o omezeních pohybu zrakově postižených ve veřejném prostoru (např. špatné vodící linie, překážky – vývěsky, květináče, mobiliář aj.). Další bariérou bývá absence hlasové signalizace v některých spojích MHD i na vnitrostátních linkách (hlášení zastávek, nevhodně zvolené zastávky na znamení, značení v místech přestupních uzlů). Žádoucí je rovněž zvýšení míry poskytování informací prostřednictvím webových stránek zainteresovaných institucí o připravovaných nebo probíhajících úpravách veřejného prostoru.

Opatření 2.1	Posilovat koordinaci a informovanost relevantních subjektů a veřejnosti
Aktivita 2.1.1	Podílet se na rozvoji systému výměny informací a uplatňování opravných mechanismů ve spolupráci s dotčenými aktéry
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Shromažďovat podněty o bariérách ve veřejném prostoru od klientů a zástupců NNO. • Komunikovat s odpovědnými institucemi za účelem odstranění bariéry (např. odstranění reklamních poutačů, letní zahrádky u restaurací apod.). • Participovat na přípravě výstavby a stavebních úprav formou konzultací pro funkční bezbariérové řešení (architekti, stavební úřady, realizátoři).
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	80 000 Kč/rok Dary, nadace, SMO
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet realizovaných jednání (architekti, stavební úřady, realizátoři): 8/rok Počet uskutečněných monitorovacích aktivit: 200/rok Počet odpracovaných hodin poradce na problematiku bariér: 300/rok
Realizátoři	NNO

Cíl 3	Mapovat a zavádět do praxe nové formy podpory cílové skupiny s vazbou na stávající služby
--------------	--

Popis cíle	Realizovat a v praxi ověřovat nové metody pro práci s cílovou skupinou, např. sdílená neformální péče jako systém podpory rodin dětí se zrakovým či kombinovaným postižením (např. homesharing, rozvoj peer konzultantů apod.).
-------------------	---

Opatření 3.1	Mapovat nové metody včetně jejich pilotního ověření
Aktivita 3.1.1	Monitorovat nové trendy a metody práce s cílovou skupinou
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Sledovat vývoj v oblasti nových trendů nejen v zahraničí. • Účastnit se konferencí, seminářů a workshopů určených k zavádění nových trendů. • Využívat odborných konzultací a stáží.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	5 000 Kč/rok Dary, nadace, SMO, MSK
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet tematických setkání PS pro sdílení poznatků o nových trendech: 1/rok Počet účastí na odborné konferenci, semináři nebo workshopu: 1/období Počet účastí na odborné stáži: 1/období
Realizátoři	NNO

Aktivita 3.1.2	Pilotní ověření nových forem práce s cílovou skupinou
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit tým pro realizaci aktivit. • Proškolení pracovníky v oblasti nových metod. • Zavádět nové metody práce s cílovou skupinou. • Evaluovat aktivitu.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	800 000 Kč/rok Dary, nadace, SMO, MSK
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: Vytvořený kvalifikovaný tým pro realizaci aktivit 2024–2026: Realizované nové metody pro cílovou skupinu 2026: Vyhodnocení dopadů na cílovou skupinu
Realizátoři	NNO

Seznam členů pracovní skupiny Občané se zrakovým postižením

KAFIRA o.p.s.

Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých České republiky, zapsaný spolek

Statutární město Ostrava – magistrát, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví

Společnost pro ranou péči, pobočka Ostrava

TyfloCentrum Ostrava, o.p.s.

Tyfloservis, o.p.s.

OBČANÉ SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM

Popis cílové skupiny a jejích potřeb

Cílovou skupinou jsou občané se sluchovým postižením a jejich rodiny žijící na území města Ostravy.

Handicap způsobený ztrátou sluchu může být různý, odvíjí se hlavně od (1) velikosti ztráty sluchu, která se znázorňuje ztrátou decibelů a může se jednat o nedoslýchavost až hluchotu. Dále se odvíjí od (2) období, kdy ke ztrátě sluchu došlo, zda před rozvojem mluvené řeči (prelingválně), nebo až po rozvoji mluvené řeči (postlingválně) v dětství, v dospělosti nebo ve stáří.

Částečnou ztrátu sluchu lze kompenzovat sluchadly, která zvuk zesilují a u kterých je nutné správné seřízení podle aktuálního audiogramu. Úplnou ztrátu sluchu lze kompenzovat kochleárním implantátem, což je elektronické zařízení, které nahrazuje funkci poškozené části vnitřního ucha (hlemýžďe) a dodává zvukové signály do mozku. Osoby se sluchovým postižením mohou využít i kompenzační pomůcky volně dostupné na trhu, založené převážně na převádění akustického signálu na světelný či vibrační signál.

Každá osoba se sluchovým postižením na základě výše popsaných skutečností preferuje jiný způsob komunikace. Může jít o český znakový jazyk, případně se spoléhá na odezírání, nebo na psaný text. Zvolenou formu komunikace je vhodné respektovat nejen při jednání, ale též ji aktivně nabízet, tak, ať se osobám se sluchovým postižením dostávají informace a necítí se diskriminovány. Navíc je potřeba dodržovat zásady správné komunikace při kontaktu s osobou se sluchovým postižením jako je udržovat oční kontakt, nezakrývat si ústa, být v ideální vzdálenosti, přizpůsobit tempo řeči, videa opatřit titulky atp. Mezi další potřeby patří mít možnost čerpat podporu a poradenství v případě, že jsem slyšící rodič neslyšícího dítěte, neslyšící osoba od narození, ohluchlá osoba v průběhu života a nebo osoba, která postupně sluch ztrácí a potřebuje se s novou životní situací naučit žít a mít možnost sdílet svou zkušenost s dalšími.

Občané se sluchovým postižením mohli v roce 2021 na území SMO využít 4 sociální služby a 4 související aktivity, které zřizují NNO. Z hlediska provozních nákladů jsou finančně nejnáročnější tlumočnické služby, které jsou nejzásadnější službou pro cílovou skupinu a jsou rovněž nejčastěji využívanou službou ze strany klientů. Všechny sociální služby poskytované osobám se sluchovým postižením jsou zdarma. Z převážné části jsou financovány ze státní dotace prostřednictvím kraje. SMO se podílí na financování sociálních služeb částkou 785 tis. Kč a u souvisejících aktivit 180 tis. Kč. Detailní rozbor sociálních služeb a souvisejících aktivit je znázorněn v následujících tabulkách.

Tabulka 11: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou občané se sluchovým postižením za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Přehled poskytovaných sociálních služeb v roce 2021	Počet služeb	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od uživatelů	Ostatní zdroje	Klienti	
		SMO	ÚMOb	NNO						Počet*	Kapacita**
Tlumočnické služby	2	0	0	2	5 424	620	4 371	0	370	182	12
Raná péče	1	0	0	1	731	110	605	0	15	8	9
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1	0	0	1	2 764	55	2 558	0	151	10	8
Celkem	4	0	0	4	8 919	785	7 534	0	536	200	29

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

* **Počet** – celkový počet evidovaných jedinečných klientů v daném roce.

** **Kapacita** – maximální okamžitá kapacita – nejvyšší počet klientů, kteří mohou službu využít současně v jednom okamžiku, u pobytové služby se jedná o počet lůžek.

Tabulka 12: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou občané se sluchovým postižením za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Přehled poskytovaných souvisejících aktivit v roce 2021	Počet aktivit	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od účastníků	Ostatní zdroje
		SMO	ÚMOb	NNO					
Prevence zdraví	3	0	0	3	355	170	0	155	30
Vytváření podmínek a vyrovnávání příležitostí	1	0	0	1	52	10	0	26	16
Celkem	4	0	0	4	407	180	0	181	46

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

Přehled rozvojových cílů, opatření a aktivit:

Cíl 1	Podporovat dostupnost a kvalitu služeb pro osoby se sluchovým postižením
Opatření 1.1	Navýšit kapacitu sociálních služeb a souvisejících aktivit
Aktivita 1.1.1	Navýšit kapacitu tlumočnických služeb
Aktivita 1.1.2	Navýšit kapacitu sociální rehabilitace
Aktivita 1.1.3	Rozvíjet volnočasové aktivity pro zdravotně postižené
Opatření 1.2	Podporovat zvyšování kvality sociálních služeb a souvisejících aktivit
Aktivita 1.2.1	Realizovat vzdělávací aktivity pro zaměstnance sociálních služeb
Aktivita 1.2.2	Podpořit práci s neslyšícími dobrovolníky/studenty českého znakového jazyka v sociálních službách a souvisejících aktivitách včetně vyhledávání a zavádění nových metod
Aktivita 1.2.3	Motivovat budoucí zaměstnance v sociálních službách pro práci s cílovou skupinou

Cíl 2	Zvýšit povědomí o službách, potřebách a vhodném přístupu ke sluchově postiženým občanům u laické i odborné veřejnosti
Opatření 2.1	Zvyšovat povědomí cílové skupiny a laické veřejnosti o nabízených službách
Aktivita 2.1.1	Informovat neslyšící rodiče se slyšícími dětmi (CODY) o možnosti využívat služby
Aktivita 2.1.2	Informovat veřejnost o důležitosti tlumočení a přepisu na akcích včetně tlumočení a titulkování veřejných videí
Aktivita 2.1.3	Vytvořit informační leták

Cíl 1 Podporovat dostupnost a kvalitu služeb pro osoby se sluchovým postižením			
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
U1a	Tlumočnické služby – počet odmítnutých zájemců	20	snížení
U1b	Tlumočnické služby – úvazky v přímé péči	5,9	6,8
U1c	Sociální rehabilitace – úvazky v přímé péči	-	1,6
U1d	Počet volnočasových akcí pro cílovou skupinu	50	100
U1e	Vzdělávací akce pro stávající a potenciální pracovníky přímé péče	5	13
U1f	Podpora neslyšících dobrovolníků – počet akcí, mapování potřeb	-	2
<i>Popis ukazatelů:</i> Ukazatele dokumentují měřitelné údaje na úrovni výstupů a opatření směřujících ke snížení počtu odmítnutých zájemců v sociálních službách a aktivitách, případně ke vzniku či rozšíření poskytované sociální služby nebo související aktivity do okrajových a nepokrytých částí Ostravy.			
č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
U1g	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		574
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		1 972
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.			

Cíl 2 Zvýšit povědomí o potřebách a vhodném přístupu ke sluchově postiženým občanům u laické i odborné veřejnosti			
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
U2a	Počet besed, článků, příspěvků	4	9
U2b	Počet letáků s přehledem dostupných služeb	-	10 000
<i>Popis ukazatelů:</i> Ukazatele dokumentují měřitelné údaje na úrovni výstupů směřujících ke zvýšení povědomí o nabízených sociálních službách a aktivitách pro občany se sluchovým postižením, rodiče dětí se sluchovým postižením a také slyšící děti neslyšících rodičů.			
č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
U2c	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		15
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		30
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.			

Cíl 1	Podporovat dostupnost a kvalitu služeb pro osoby se sluchovým postižením
Popis cíle	Cílem je zvýšit kapacitu stávajících tlumočnických služeb, kterých je stále nedostatek, zavést novou službu sociální rehabilitaci a aktivity pro zdravotně postižené. Pro zvýšení kvality sociálních služeb pro osoby se sluchovým postižením budou realizované vzdělávací aktivity na míru těchto služeb, neboť nabídka těchto kurzů na národní úrovni je nedostatečná. Dále budou zapojeni dobrovolníci do činnosti služby a budou se hledat možnosti, jak využít nových metod sociální práce při práci s cílovou skupinou.

Opatření 1.1	Navýšit kapacitu sociálních služeb a souvisejících aktivit
Aktivita 1.1.1	Navýšit kapacitu tlumočnických služeb
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu tlumočnické služby o 0,9 úvazku v přímé péči.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	594 000 Kč/rok SMO, MSK, MPSV, dary, nadace, vlastní zdroje
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků v síti o 0,9 pracovníka v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.2	Navýšit kapacitu sociální rehabilitace
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu sociální rehabilitace o 1,6 pracovníka v přímé péči.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	1 056 000 Kč/rok SMO, MSK, MPSV, dary, nadace, vlastní zdroje
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků v síti o 1,6 pracovníka v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.3	Rozvíjet volnočasové aktivity pro zdravotně postižené
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Realizovat volnočasové aktivity pro osoby se zdravotním postižením.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	162 000 Kč/rok SMO, MSK, MPSV, dary, nadace, vlastní zdroje
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet aktivit: 100/rok
Realizátoři	NNO

Opatření 1.2	Podporovat zvyšování kvality sociálních služeb a souvisejících aktivit
Aktivita 1.2.1	Realizovat vzdělávací aktivity pro zaměstnance sociálních služeb
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> Realizovat 8 dní tematických vzdělávacích aktivit za rok pro zaměstnance sociálních služeb (zejména na téma tlumočení, přepis, odezírání, sociální práce s osobou se sluchovým postižením).
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	120 000 Kč/rok SMO, MSK, MPSV, dary, nadace, vlastní zdroje
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet realizovaných vzdělávacích akcí: 8/rok
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.2.2	Podpořit práci s neslyšícími dobrovolníky/studenty českého znakového jazyka v sociálních službách a souvisejících aktivitách včetně vyhledávání a zavádění nových metod
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> Podporovat organizace v práci s neslyšícími dobrovolníky, včetně koordinace těchto dobrovolníků. Realizovat motivační setkání se studenty českého znakového jazyka pro práci s cílovou skupinou. Mapovat potřeby rodin v oblasti homesharingu, případně peer asistentů. Účast na konferencích, seminářích a workshopech určených k zavádění nových metod sociální práce.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	40 000 Kč/rok SMO, MSK, MPSV, dary, nadace, vlastní zdroje
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet realizovaných motivačních setkání: 1/rok Počet organizací pracujících s dobrovolníky: 3 Počet tematických setkání PS pro sdílení poznatků o nových metodách sociální práce: 1/rok
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.2.3	Motivovat budoucí zaměstnance v sociálních službách pro práci s cílovou skupinou
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> Realizovat motivační akce (besedy, přednášky) ve školách (SŠ, VOŠ, VŠ) pro budoucí zaměstnance v sociálních službách pro práci s cílovou skupinou. Realizovat besedy pro studenty škol (SŠ, VOŠ, VŠ) přímo v organizacích poskytujících sociální služby (spojených s prohlídkou prostor, ukázkou pomůcek apod.). Nabízet studentům praxe v organizacích.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	realizováno v rámci běžné činnosti NNO
Investiční náklady	0 Kč

a finanční zdroje	
Výstup	Počet motivačních akcí ve školách 1/rok Počet besedy ve službách 1/rok Počet studentů na praxi 4/rok
Realizátoři	NNO

Cíl 2	Zvýšit povědomí o službách, potřebách a vhodném přístupu ke sluchově postiženým občanům
Popis cíle	Cílem je zvýšit povědomí o nabízených službách pro občany se sluchovým postižením, rodiče dětí se sluchovým postižením a také slyšící děti neslyšících rodičů (CODA – Children Of Deaf Adults). Dále pro plnohodnotné zapojení cílové skupiny informovat o důležitosti tlumočení a přepisu na akcích včetně tlumočení a titulování veřejných videí.

Opatření 2.1	Zvyšovat povědomí cílové skupiny a veřejnosti o nabízených službách
Aktivita 2.1.1	Informovat neslyšící rodiče se slyšícími dětmi (CODA) o možnosti využívat služby
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> Realizovat besedy v jednotlivých organizacích o možnostech využití sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi i pro slyšící děti neslyšících rodičů CODA (Children Of Deaf Adults).
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Realizováno v rámci běžné činnosti NNO.
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet realizovaných besed: 1/rok
Realizátoři	NNO

Aktivita 2.1.2	Informovat veřejnost o důležitosti tlumočení a přepisu na akcích včetně tlumočení a titulování veřejných videí
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> Vydání článku v lokálním periodiku. Vystoupení v pořadech ČT vysílaných z Ostravy. Vystoupení s příspěvkem na odborné konferenci. Tlumočení akcí realizovaných v Ostravě.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Realizováno v rámci běžné činnosti NNO
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet článků: 1/rok Počet vystoupení v ČT: 1/za dva roky Počet příspěvků na odborné konferenci: 1/rok Počet tlumočených akcí v Ostravě: 1/rok
Realizátoři	NNO

Aktivita 2.1.3	Vytvořit informační leták
Termín realizace	2024

Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvořit leták s přehledem všech služeb pro osoby se sluchovým postižením v Ostravě se zásadami komunikace s osobou se sluchovým postižením. • Zajistit tisk a distribuci letáků do sociálních služeb, zdravotnických a školských institucí.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2024: 30 000 Kč SMO, MSK, MPSV, dary, nadace, vlastní zdroje
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2024: Počet vytištěných a distribuovaných letáčků 10 000 ks
Realizátoři	NNO

Seznam členů pracovní skupiny Občané se sluchovým postižením

Centrum pro dětský sluch Tamtam, o.p.s.

Centrum služeb pro neslyšící a nedoslýchavé, o.p.s.

Česká unie neslyšících, z.ú.

Českomoravská unie neslyšících z.s., oblastní pobočný spolek Ostrava

Statutární město Ostrava – magistrát, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví

Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z.s., Základní organizace nedoslýchavých Ostrava-Poruba, p.s.

Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z.s., Základní organizace nedoslýchavých Ostrava, p.s.

Tichý svět, o.p.s.

OBČANÉ S MENTÁLNÍM, TĚLESNÝM A KOMBINOVANÝM POSTIŽENÍM

Popis cílové skupiny a jejích potřeb

Cílovou skupinu osoby s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením můžeme charakterizovat dle jednotlivých postižení a následně také v rámci kombinace postižení. Nesmíme také opomenout osoby s poruchami autistického spektra, neurovývojovými a dalšími degenerativními onemocněními, které spadají do této cílové skupiny.

Osoby s mentálním postižením – lidé se sníženou úrovní rozumových schopností v různém stupni a rozsahu od lehkého mentálního postižení až k těžkému mentálnímu postižení. Každá osoba je svébytnou bytostí s vlastními lidskými potřebami a vlastními vývojovými možnostmi, které je možné a nutné podporovat a rozvíjet.

Osoby s tělesným postižením – lidé s tělesným postižením různého stupně a rozsahu včetně lidí imobilních. V této části podporovaných osob jsou zastoupeni jak lidé s vrozeným postižením (například dětská mozková obrna), tak lidé s postižením získaným po úraze nebo nemoci. Jde o širokou škálu osob, jejichž potřeby a míra podpory jsou dány stupněm a závažností postižení. Při vytvoření optimálních podmínek (např. bezbariérovost, specifická pracovní místa, určitá míra podpory) jsou tyto lidé schopni zařadit se do běžného života.

Osoby s kombinovaným postižením – lidé s kombinací dvou a více postižení různého typu (např. mentální a tělesné postižení, mentální a smyslové postižení, mentální postižení a autismus apod.). Rozmanité kombinace postižení vytvářejí u každé osoby specifické potřeby a způsoby naplňování těchto potřeb vyžadují individuální přístup.

Osoby s poruchou autistického spektra – specifická skupina lidí, jejichž počet narůstá. Jedná se o neurovývojovou poruchu. Potřeby této skupiny osob jsou velmi specifické, vyznačují se potřebami vysoce individualizovaného přístupu ve vztahu k míře potřebné podpory a dalším přidruženým potížím.

Osoby s dalšími degenerativními onemocněními – jedná se o skupinu osob se specifickými degenerativními onemocněními, jako jsou spinální mozkové atrofie nebo roztroušená skleróza, která má opět svá významná specifika v oblasti potřeb a jejich naplňování.

Trendy v PS MTKP

Trendy směřování pomoci a podpory osobám s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením odrážejí vyjádřenou potřebnost těchto osob.

V pracovní skupině MTKP můžeme sledovat několik trendů, které se dostávají do popředí v oblasti poskytování sociálních služeb a aktivit:

- podpora odlehčení pečujícím (odlehčovací služby pobytové, osobní asistence) směřující v co nejvyšší míře k zachování přirozeného života člověka,
- podpora pečujících osob a podpora integrace osob se ZP do společnosti (také ve smyslu destigmatizace),

- podpora co nejběžnějšího způsobu života osob se ZP ve společnosti včetně možnosti samostatného či sdíleného bydlení pro lidi s těžkým tělesným a kombinovaným postižením,
- podpora pečujících o děti s PAS a degenerativním onemocněním,
- podpora komunitního typu služeb,
- transformace a humanizace služeb pro lidi se zdravotním postižením.

Občanům s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením bylo v roce 2021 na území města k dispozici 37 sociálních služeb a 37 souvisejících aktivit. Z větší míry jsou jejich zřizovateli NNO (27), SMO zřizuje 10 služeb. Související aktivity jsou zřizovány výlučně NNO. Na zajištění péče o lidi s mentálním postižením se podílejí také dobrovolnické organizace. Pro tuto cílovou skupinu došlo v minulém období k největšímu rozvoji služeb. Z finančního hlediska jsou na provoz nejnáročnější domovy pro osoby se zdravotním postižením, jejichž zřizovatelem je právě z velké části SMO. Ve značné míře jsou financovány z rozpočtu statutárního města Ostravy. V rámci této cílové skupiny se na zajištění provozních nákladů jednotlivých zařízení velkou měrou podílí město. SMO přispívá na sociální služby částkou 111 957 tis. Kč a na související aktivity 6 543 tis. Kč. Kompletní přehled financování a struktury klientů znázorňují následující tabulky.

Tabulka 13: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou občané s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením za rok 2021 (v tis. Kč)

Přehled poskytovaných sociálních služeb v roce 2021	Počet služeb				Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od uživatelů	Ostatní zdroje	Klienti	
	Zřizovatel	SMO	ÚMOB	NNO						Počet*	Kapacita**
Odborné sociální poradenství	2	0	0	2	2 206	410	1 578	26	193	297	4
Osobní asistence	2	0	0	2	31 721	4 249	18 549	4 253	4 662	116	63
Podpora samostatného bydlení	4	1	0	3	7 182	1 088	2 530	500	2 975	49	18
Odlehčovací služby	3	1	0	2	6 965	2 575	2 442	726	1 164	34	23
Centra denních služeb	2	0	0	2	5 161	1 132	2 266	926	834	42	41
Denní stacionáře	5	0	0	5	27 833	3 604	15 636	3 941	4 399	120	114
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	5	4	0	1	228 121	76 531	70 750	44 403	40 495	162	197
Domovy se zvláštním režimem	1	1	0	0	17 020	7 938	3 645	2 885	2 552	11	12
Chráněné bydlení	3	2	0	1	25 581	9 116	9 862	3 750	2 853	32	38
Raná péče	2	0	0	2	3 547	612	2 480	8	447	62	5
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	1	0	0	1	3 074	360	1 983	0	730	27	5
Sociálně terapeutické dílny	5	1	0	4	20 315	4 342	0	692	15 158	150	118
Sociální rehabilitace	2	0	0	2	3 381	0	0	0	3 377	42	5
Celkem	37	10	0	27	382 107	111 957	131 721	62 110	79 839	1 144	643

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

* **Počet** – celkový počet evidovaných jedinečných klientů v daném roce.

** **Kapacita** – maximální okamžitá kapacita – nejvyšší počet klientů, kteří mohou službu využít současně v jednom okamžiku, u pobytové služby se jedná o počet lůžek.

Tabulka 14: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou občané s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením za rok 2021 (v tis. Kč)

Přehled poskytovaných souvisejících aktivit v roce 2021	Počet aktivit	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od účastníků	Ostatní zdroje
		SMO	ÚMOB	NNO					
Prevence zdraví	12	0	0	12	3 652	1 130	0	1 033	1 432
Zaměstnávání	4	0	0	4	14 592	2 223	0	0	12 430
Dobrovolnictví	1	0	0	1	400	68	176	0	156
Alternativní doprava a odstraňování bariér	3	0	0	3	1 469	857	0	191	437
Vytváření podmínek a vyrovnávání příležitostí	15	0	0	15	7 442	2 166	0	302	4 900
Informovanost a spolupráce	2	0	0	2	399	99	0	57	238
Celkem	37	0	0	37	27 954	6 543	176	1 583	19 593

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

Přehled rozvojových cílů, opatření a aktivit:

Cíl 1	Podporovat rozvoj sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením včetně autismu
Opatření 1.1	Navýšit kapacitu sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením
Aktivita 1.1.1	Navýšit kapacitu rané péče
Aktivita 1.1.2	Navýšit kapacitu osobní asistence
Aktivita 1.1.3	Zajistit kapacitu odlehčovací služby se zvýšeným zdravotním dohledem
Aktivita 1.1.4	Navýšit kapacitu podpory samostatného bydlení
Aktivita 1.1.5	Navýšit kapacitu chráněného bydlení
Aktivita 1.1.6	Navýšit kapacitu sociálně terapeutické dílny
Opatření 1.2	Podporovat vznik a rozvoj kapacit sociálních služeb pro osoby s autismem a chováním náročným na péči
Aktivita 1.2.1	Podpořit vznik služby domov pro osoby se zdravotním postižením pro lidi s autismem, mentálním postižením a chováním náročným na péči (agrese, autismus, mentální postižení, duševní porucha)
Aktivita 1.2.2	Zvýšit kapacitu odlehčovací služby pro osoby s autismem a chováním náročným na péči
Aktivita 1.2.3	Navýšit kapacitu sociální rehabilitace pro osoby s vysokofunkčním autismem
Aktivita 1.2.4	Navýšit kapacitu odborného sociálního poradenství pro pečující o osoby s PAS
Cíl 2	Zajistit adekvátní pomoc pečujícím rodinám při zabezpečení potřeb osob se zdravotním postižením a zvládnání náročných životních situací
Opatření 2.1	Podpořit rodiny pečující o osoby se speciálními potřebami
Aktivita 2.1.1	Zajistit podporu rodinám v jejich domácím prostředí při péči o jejich blízké ve zvlášť náročném a komplikovaném zdravotním stavu
Aktivita 2.1.2	Rozvoj aktivit pro podporu pečujících, zajištění neformální péče, komunitní péče, home sharing
Aktivita 2.1.3	Zajistit podporu osobám s handicapem a pečujícím, kteří ztrácejí, nebo je reálný předpoklad, že v blízké budoucnosti ztratí schopnosti pečovat o svěřenou osobu
Cíl 3	Podpořit služby a aktivity vedoucí k zaměstnávání osob se zdravotním postižením
Opatření 3.1	Zajistit služby a aktivity pro zvýšení zaměstnatelnosti osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce
Aktivita 3.1.1	Zvýšit počet pracovních asistentů pro usnadnění zaměstnávání
Cíl 4	Podporovat vzdělávání zaměstnanců sociálních služeb v odborných a na důkazech založených metodách práce (evidence based)
Opatření 4.1	Zvýšit počet odborných a vyškolených pracovníků v sociálních službách
Aktivita 4.1.1	Podporovat edukaci zaměstnanců v krátkodobých (roční), střednědobých a dlouhodobých (4–5leté výcviky) kurzech/výcvicích založených na důkazech s cílem zvýšit kvalitu péče o klienty
Cíl 5	Podporovat rozvoj aktivit v oblasti sdílené péče, neformální a komunitní péče, získání a udržení samostatného nebo sdíleného bydlení
Opatření 5.1	Spolupracovat na naplnění cíle s poskytovateli sociálních služeb, se zástupci

	komunitních aktivit, pečujícími a budoucími uživateli
Aktivita 5.1.1	Pravidelné setkávání realizátorů
Opatření 5.2	Rozvíjet spolupráci s vlastníky bytového fondu a získávat potřebnou infrastrukturu pro samostatné a sdílené bydlení
Aktivita 5.2.1	Navázání spolupráce s vlastníky bytového fondu
Opatření 5.3	Zajistit personálně koordinaci rozvojové aktivity sdílené péče, bydlení a sdíleného bydlení
Aktivita 5.3.1	Personální zajištění koordinace aktivity

Cíl 1			
Podporovat rozvoj sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením včetně autismu			
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
M1a	Raná péče – počet odmítnutých zájemců	9	snížení
M1b	Raná péče – úvazky v přímé péči	1,3	3,3
M1c	Osobní asistence – počet odmítnutých zájemců	94	snížení
M1d	Osobní asistence – úvazky v přímé péči	41,3	45,3
M1e	Odlehčovací služba pobyt. – zvýšení zdravotnického dohledu úvazky	6,6	8,1
M1f	Podpora samost. bydlení – počet odmítnutých zájemců	6	snížení
M1g	Podpora samost. bydlení – úvazky v přímé péči	8,1	12,2
M1h	Chráněné bydlení – počet odmítnutých zájemců	18	snížení
M1i	Chráněné bydlení – lůžka	29	33
M1j	Sociálně terapeutické dílny – počet zájemců o službu	8	-
M1k	Sociálně terapeutické dílny – úvazky v přímé péči	19,1	21,1
M1l	DOZP pro osoby s autismem a chováním náročným na péči – nová služba – úvazky v přímé péči	-	19,0
M1m	DOZP pro osoby s autismem a chováním náročným na péči – nová služba – počet lůžek	-	8
M1n	Odlehčovací služba pro osoby s autismem a chováním náročným na péči – nová služba – úvazky v přímé péči	-	15,0
M1o	Sociální rehabilitace pro osoby s autismem – počet odmítnutých zájemců	2	snížení
M1p	Sociální rehabilitace pro osoby s autismem – úvazky v přímé péči	2	3
M1r	Odborné sociální poradenství pro osoby s autismem – úvazky v přímé péči	2,5	4,5
<i>Popis ukazatelů:</i> Ukazatele dokumentují počty odmítnutých zájemců o službu z kapacitních důvodů (nedostatečnou kapacitu), případně rozšíření poskytované sociální služby do okrajových a nepokrytých částí Ostravy a plánované navýšení stávajících kapacit s ohledem na technické a personální možnosti poskytovatelů a rozpočtu města.			
č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
M1s	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		4 837
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		23 847
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování včetně úhrad klientů.			

Cíl 2 Zajistit adekvátní pomoc pečujícím rodinám při zabezpečení potřeb osob se zdravotním postižením a zvládnání náročných životních situací			
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
M2a	Podpora pečujících rodin – úvazky	-	0,5
M2b	Podpora neformální a komunit. péče, homesharing – úvazky	-	2,5
M2c	Tým pro tranzitní program a jeho realizace	-	1
<i>Popis ukazatelů:</i> Podpora osobám s handicapem a pečujícím o tyto osoby, kteří ztrácejí, nebo je reálný předpoklad, že v blízké budoucnosti ztratí schopnosti pečovat o svěřenou osobu; přechod mladých dospělých do samostatného života, zajištění neformální péče, homesharing, tranzitní programy.			
č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
M2d	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		553
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		2 067
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.			

Cíl 3 Podpořit služby a aktivity vedoucí k zaměstnávání osob se zdravotním postižením			
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
M3a	Počet pracovních asistentů – úvazky	1	2
<i>Popis ukazatele:</i> Zaměstnání je jednou ze základních premis normality života, stejně jako bydlení a trávení volného času. Cílem je navýšit úvazek pracovního asistenta k rozšíření možností zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce.			
č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
M3b	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		100
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		402
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.			

Cíl 5 Podporovat rozvoj aktivit v oblasti sdílené péče, neformální a komunitní péče, získání a udržení samostatného nebo sdíleného bydlení			
---	--	--	--

č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
M5a	Počet domácností v aktivitě "sdílené bydlení a péče"	-	10
M5b	Koordinátoři sdíleného bydlení a péče	-	2,0
<i>Popis ukazatele:</i> Pilotní realizace projektu sdíleného bydlení a sdílené péče, který umožní lidem se zdravotním omezením samostatný život mimo pobytové služby nebo primární rodinu a zároveň je v místě bydlení zajištěna odpovídající terénní péče, která je (v případě, že není sdílená s jinými uživateli) finančně nedostupná.			
č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
M5c	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		330
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		1 320
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování včetně úhrad klientů.			

Cíl 1	Podporovat rozvoj sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením včetně autismu
Popis cíle	Tento cíl míří na navýšení kapacit sociálních služeb tak, aby byla zajištěna jejich dostupnost a kvalita. V praxi se často setkáváme se situací, kdy vznikne akutní potřeba péče a není možné na ni reagovat z důvodu nedostatečných kapacit. Současně se zabývá rozvojem kapacit služeb pro osoby s autismem a chováním náročným na péči. U těchto osob je stále nedostatečná kapacita služeb.

Opatření 1.1	Navýšit kapacitu sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením
Aktivita 1.1.1	Navýšit kapacitu rané péče
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu rané péče o 2,0 úvazky v přímé péči.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2023–2024: 660 000 Kč/rok 2025–2026: 1 320 000 Kč/rok SMO, MSK, MPSV, nadace, dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků v síti o 1 pracovníka v přímé péči 2025: navýšený počet úvazků v síti o 1 pracovníka v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.2	Navýšit kapacitu osobní asistence
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu osobní asistence o 4 úvazky v přímé péči.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2023: 660 000 Kč 2024: 1 320 000 Kč 2025–2026: 2 640 000 Kč/rok SMO, MSK, MPSV, nadace, dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků v síti o 1 pracovníka v přímé péči 2024: navýšený počet úvazků v síti o 1 pracovníka v přímé péči 2025: navýšený počet úvazků v síti o 2 pracovníky v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.3	Zajistit kapacitu odlehčovací služby se zvýšeným zdravotním dohledem
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu odlehčovací služby o 1,5 úvazku v přímé péči.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2023: 500 000 Kč 2024–2026: 750 000 Kč/rok SMO, MSK, MPSV, nadace a dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků v síti o 1 pracovníka v přímé péči 2024: navýšený počet úvazků v síti o 0,5 pracovníka (zdravotní sestra)
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.4	Navýšit kapacitu podpory samostatného bydlení
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu podpory samostatného bydlení o 4,15 úvazku v přímé péči.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2023–2024: 759 000 Kč/rok 2025: 2 079 000 Kč 2026: 2 739 000 Kč SMO, MSK, MPSV, nadace, dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků v síti o 1,15 pracovníka v přímé péči 2025: navýšený počet úvazků v síti o 2 pracovníky v přímé péči 2026: navýšený počet úvazků v síti o 1 pracovníka v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.5	Navýšit kapacitu chráněného bydlení
Termín realizace	2024–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu chráněného bydlení o 5 úvazků v přímé péči.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2024–2026: 3 300 000 Kč/rok SMO, MPSV, MSK, nadace a dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2024: navýšený počet úvazků v síti o 5 pracovníků v přímé péči 2024: navýšený počet lůžek o 4
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.6	Navýšit kapacitu sociálně terapeutické dílny
-----------------------	---

Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu sociálně terapeutických dílen o 2 úvazky v přímé péči.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	1 320 000 Kč/rok SMO, MPSV, MSK, nadace a dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků v síti o 2 pracovníky v přímé péči
Realizátoři	NNO

Opatření 1.2	Podporovat vznik a rozvoj kapacit sociálních služeb pro osoby s autismem a chováním náročným na péči
Aktivita 1.2.1	Podpořit vznik služby domov pro osoby se zdravotním postižením pro lidi s autismem, mentálním postižením a chováním náročným na péči (agrese, autismus, mentální postižení, duševní porucha)
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu domova pro osoby se zdravotním postižením o 19,0 úvazků v přímé péči.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2024: 9 900 000 Kč 2025–2026: 12 540 000 Kč/rok SMO, MSK, MPSV, nadace, dary
Investiční náklady a finanční zdroje	52 000 000 Kč EU
Výstup	2024: navýšený počet úvazků v síti o 15 pracovníků v přímé péči 2024: navýšená kapacita domova pro osoby se zdravotním postižením o 8 lůžek 2025: navýšený počet úvazků v síti o 4 pracovníky v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.2.2	Zvýšit kapacitu odlehčovací služby pro osoby s autismem a chováním náročným na péči
Termín realizace	2024–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu odlehčovací služby o 15 úvazků v přímé péči.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2024: 660 000 Kč 2025: 6 600 000 Kč 2026: 9 900 000 Kč SMO, MSK, MPSV, nadace, dary
Investiční náklady a finanční zdroje	20 000 000 Kč EU, MPSV, nadace

Výstup	2024: navýšený počet úvazků v síti o 1 pracovníka v přímé péči 2025: navýšený počet úvazků v síti o 9 pracovníků v přímé péči 2025: navýšená kapacita pobytové odlehčovací služby o 4 lůžka 2026: navýšený počet úvazků v síti o 5 pracovníků v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.2.3	Navýšit kapacitu sociální rehabilitace pro osoby s vysokofunkčním autismem
Termín realizace	2024–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu sociální rehabilitace o 1 úvazek v přímé péči a 4 peer asistenty na DPP/DPČ.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2024: 660 000 Kč 2025–2026: 911 000 Kč/rok SMO, MSK, MPSV, nadace, dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2024: navýšený počet úvazků v síti o 1 pracovníka v přímé péči 2025: navýšený počet 4 peer asistentů DPP/DPČ
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.2.4	Navýšit kapacitu odborného sociálního poradenství pro pečující o osoby s PAS
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu odborného sociálního poradenství o 2 úvazky v přímé péči.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	1 320 000 Kč/rok EU, SMO, MSK, MPSV, nadace a dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: Navýšený počet úvazků v síti o 2 pracovníky v přímé péči
Realizátoři	NNO

Cíl 2	Zajistit adekvátní pomoc pečujícím rodinám při zabezpečení potřeb osob se zdravotním postižením a zvládnání náročných životních situací
Popis cíle	Smyslem tohoto cíle je zajistit komplexní podporu pečujícím (rodiče, prarodiče, sourozenci a další osoby zajišťující péči) o osoby se specifickými potřebami v souvislosti s náročnou, často 24hodinovou péčí. Tato péče je v současném systému nedostačující či nedostupná. Pečující osoby jsou vystaveny značné psychické i fyzické zátěži při celodenní péči o své blízké.

Opatření 2.1	Podpořit rodiny pečující o osoby se speciálními potřebami
Aktivita 2.1.1	Zajistit podporu rodinám v jejich domácím prostředí při péči o jejich blízké ve zvláště náročném a komplikovaném zdravotním stavu
Termín realizace	2024–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu o 0,5 úvazku.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2024–2026: 330 000 Kč/rok SMO, MSK, MPSV, nadace a dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2024: navýšený počet úvazků o 0,5 pracovníka
Realizátoři	NNO

Aktivita 2.1.2	Rozvoj aktivit pro podporu pečujících, zajištění neformální péče, komunitní péče, homesharing
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu o 2,5 úvazku.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2023: 330 000 Kč 2024–2026: 1 650 000 Kč/rok SMO, MSK, MPSV, nadace a dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků o 0,5 pracovníka 2024: navýšený počet úvazků o 2 pracovníky
Realizátoři	NNO

Aktivita 2.1.3	Zajistit podporu osobám s handicapem a pečujícím, kteří ztrácejí, nebo je reálný předpoklad, že v blízké budoucnosti ztratí schopnosti pečovat o svěřenou osobu
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvořit tým realizující tranzitní programy. • Vytvořit tranzitní program pro přechod mladých dospělých do samostatného života. • Zajistit financování realizace programu.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	500 000 Kč/rok SMO, MSK, EU, nadace a dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Realizace tranzitního programu: 1/období
Realizátoři	NNO

Cíl 3	Podpořit služby a aktivity vedoucí k zaměstnávání osob se zdravotním postižením
Popis cíle	Zaměstnání je jednou ze základních premis normality života, stejně jako bydlení a trávení volného času. Tento cíl vede k rozšíření možností zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce.

Opatření 3.1	Zajistit služby a aktivity pro zvýšení zaměstnatelnosti osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce
Aktivita 3.1.1	Zvýšit počet pracovních asistentů pro usnadnění zaměstnávání
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu o 1 úvazek.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	402 000 Kč/rok SMO, MSK, MPSV, nadace a dary, vlastní zdroje
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků o 1 pracovního asistenta
Realizátoři	NNO

Cíl 4	Podporovat vzdělávání zaměstnanců sociálních služeb v odborných a na důkazech založených metodách práce (evidence based)
Popis cíle	V praxi se stále častěji setkáváme s klienty, kteří kladou na pracovníky vyšší a vyšší požadavky na jejich odbornost. S ohledem na zákonnou povinnost školení v rozsahu 24 hodin je složité zajistit pracovníkům hlubší vzdělání, které jim poskytne odborný vhled do problematiky. Tento cíl směřuje ke zvýšení odbornosti pracovníků.

Opatření 4.1	Zvýšit počet odborných a vyvzdělaných pracovníků v sociálních službách
Aktivita 4.1.1	Podporovat edukaci zaměstnanců v krátkodobých (roční), střednědobých a dlouhodobých (4–5leté výcviky) kurzech/výcvicích založených na důkazech s cílem zvýšit kvalitu péče o klienty
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Analyzovat potřeby pracovníků v přímé péči. • Vyhledávat vhodné krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé kurzy/výcviky pro zvýšení kvalifikace zaměstnanců. • Zajistit financování aktivity.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Realizováno v rámci běžné činnosti NNO
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet uskutečněných kurzů/výcviků
Realizátoři	NNO

Cíl 5	Podporovat rozvoj aktivit v oblasti sdílené péče, neformální a komunitní péče, získání a udržení samostatného nebo sdíleného bydlení
Popis cíle	V rámci nejrůznějších cílových skupin (různé typy a kombinace zdravotního omezení) se opakovaně setkáváme s potřebou samostatného (nebo sdíleného) bydlení a/nebo s potřebou zajištění odpovídající péče, která je (v případě, že není sdílená s jinými uživateli) finančně nedostupná. Současně vnímáme potřeby a obavy dlouhodobě pečujících, jejichž věk a zdravotní omezení ohrožují péči o závislou osobu. V neposlední řadě registrujeme výrazný rozvoj komunitních aktivit v oblasti neformální péče, spolupráce a podpory pečujících. Smyslem opatření a aktivit směřujících k realizaci cíle je podpořit naplnění výše uvedených potřeb a vytvořit fungující modely bydlení a péče.

Opatření 5.1	Spolupracovat na naplnění cíle s poskytovateli sociálních služeb, se zástupci komunitních aktivit, pečujícími a budoucími uživateli
Aktivita 5.1.1	Pravidelné setkávání realizátorů
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Navázat spolupráci s vybranými zástupci poskytovatelů sociálních služeb, komunitních aktivit, neformálně pečujících a budoucích uživatelů (aktivně zapojit uživatele). • Vytipovat vhodné uživatele pro pilotní realizaci, zmapovat potřeby. • Realizovat pravidelná setkávání a nastavit modely spolupráce (min. čtvrtletně, jinak dle potřeby). • Spolupracovat a dále podporovat „zabydlené“ uživatele.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Realizováno v rámci běžné činnosti SMO, NNO a ve spolupráci s veřejností
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet setkání: 4/rok
Realizátoři	NNO, SMO, veřejnost

Opatření 5.2	Rozvíjet spolupráci s vlastníky bytového fondu a získávat potřebnou infrastrukturu pro samostatné a sdílené bydlení
Aktivita 5.2.1	Navázání spolupráce s vlastníky bytového fondu
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Oslovit vlastníky bytového fondu. • Navázat spolupráci. • Vytipovat a získat vhodné byty k dosažení cíle. • Udržovat partnerství a spolupráci.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Realizováno v rámci běžné činnosti SMO a NNO
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet bytů pro bydlení a sdílené bydlení: 10
Realizátoři	NNO, SMO

Opatření 5.3	Personálně zajistit koordinaci rozvojové aktivity sdílené péče, bydlení a sdíleného bydlení
Aktivita 5.3.1	Personální zajištění koordinace aktivity
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvořit pracovní pozici koordinátora aktivit sdílené péče, bydlení a sdíleného bydlení. • Realizovat jednání se zainteresovanými stranami včetně veřejné správy s cílem zajistit financování pracovní pozice.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	1 320 000 Kč/rok MSK, SMO, projektové výzvy
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: Počet navýšených úvazků: 2
Realizátoři	NNO, SMO

Seznam členů pracovní skupiny Občané s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením

Čtyřlístek – centrum pro osoby se zdravotním postižením Ostrava, příspěvková organizace
ABC o.p.s.
AlFi, z.s.
ANULIKA z. s.
Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, z. s. Klub Stonožka Ostrava
Centrum pro rodinu a sociální péči z.s.
Centrum pro zdravotně postižené Moravskoslezského kraje o.p.s.
Čestný člen
Dětské centrum Domeček, příspěvková organizace
JINAK, z. ú.
Městská nemocnice Ostrava, příspěvková organizace
MIKASA z.s.
Podané ruce – osobní asistence
Prádelna PRAPOS s.r.o.
PRAPOS, z.s.
Rodiče – uživatelé
Slezská diakonie
Základní škola, Ostrava-Zábřeh, Kpt. Vajdy 1a, příspěvková organizace – Speciálně pedagogické centrum
Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v České republice, o.s. Okresní organizace SPMP ČR Ostrava
Statutární město Ostrava – magistrát, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví
Středisko pracovní rehabilitace – denní stacionář, o.p.s.
Základní škola speciální, Ostrava-Slezská Ostrava, příspěvková organizace
ŽEBŘÍK obecně prospěšná společnost

DĚTI A RODINA

Popis cílové skupiny a jejích potřeb

Cílová skupina Děti a rodina je velmi rozsáhlá a různorodá.

Patří do ní rodiny s dětmi, děti žijící mimo rodinu a mladí dospělí s přesahem do dalších oblastí podpory.

Aktivity pracovní skupiny se nezaměřují pouze na rodiny s dětmi ohrožené sociálním vyloučením a sociálně vyloučené, ale významná část činnosti se týká i podpory rodin v obtížné životní situaci a také oblasti prevence. Jako zcela nezbytné se jeví propojování aktivit pro cílovou skupinu s aktivitami vymezenými v dalších strategických dokumentech SMO (např. Strategie vzdělávání města Ostravy 2030, Koncepce rodinné politiky statutárního města Ostravy na období 2019–2022).

Z hlediska vymezení potřeb rodin s dětmi považujeme za podstatné:

- zvýšit kvalitu a dostupnost sociálních služeb a aktivit pro rodiny s dětmi nacházející se v krizových situacích,
- zajistit podpůrné vzdělávání dětem ze znevýhodněných rodin,
- podporovat rozvoj dobrovolnictví pro cílovou skupinu,
- přispívat k realizaci preventivních opatření pro podporu rodin,
- zajistit udržitelnost poskytování služeb zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

Pro cílovou skupinu Děti a rodina bylo na území města Ostravy v roce 2021 k dispozici 17 sociálních služeb a 15 souvisejících aktivit. Na realizaci souvisejících aktivit pro děti a rodinu se podílejí také dobrovolnické organizace. Finančně nejnáročnějšími poskytovanými službami jsou odborné sociální poradenství a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, které jsou financovány především prostřednictvím kraje ze státního rozpočtu a rozpočtu města. Město se na sociálních službách cílové skupiny Děti a rodina podílelo částkou v celkové výši 7 088 tis. Kč a na souvisejících aktivitách v celkové výši 8 068 tis. Kč. Nejvyhledávanější službou z pohledu klientů je odborné sociální poradenství, kterého v roce 2021 využilo 2 373 klientů. Detailní rozbor sociálních služeb a souvisejících aktivit cílové skupiny Děti a rodina v roce 2021 včetně financování a struktury klientů je znázorněn v následujících tabulkách.

Tabulka 15: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou děti a rodina za rok 2021 (v tis. Kč)

Přehled poskytovaných sociálních služeb v roce 2021	Počet služeb	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od uživatelů	Ostatní zdroje	Klienti	
		SMO	ÚMOB	NNO						Počet*	Kapacita**
Odborné sociální poradenství	9	0	2	7	17 640	3 466	12 603	0	1 613	2 373	20
Krizová pomoc	2	0	0	2	5 348	1 185	3 390	0	760	537	12
Intervenční centra	1	0	0	1	2 078	176	1 835	0	67	170	2
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	5	0	0	5	17 545	2 261	14 337	0	1 175	449	27
Celkem	17	0	2	15	42 611	7 088	32 165	0	3 615	3 529	61

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

* **Počet** – celkový počet evidovaných jedinečných klientů v daném roce.

****Kapacita** – maximální okamžitá kapacita – nejvyšší počet klientů, kteří mohou službu využít současně v jednom okamžiku, u pobytové služby se jedná o počet lůžek.

Tabulka 16: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou děti a rodina za rok 2021 (v tis. Kč)

Přehled poskytovaných souvisejících aktivit v roce 2021	Počet aktivit	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od účastníků	Ostatní zdroje
		SMO	ÚMOB	NNO					
Prevence zdraví	5	0	0	5	1 084	205	0	473	426
Dobrovolnictví	5	0	0	5	3 170	1 180	0	0	1 990
Sociálně preventivní aktivity	5	0	0	5	12 835	6 683	1 200	100	4 837
Celkem	15	0	0	15	17 089	8 068	1 200	573	7 253

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

Přehled rozvojových cílů, opatření a aktivit:

Cíl 1	Zvýšit kvalitu a dostupnost sociálních služeb a souvisejících aktivit pro rodiny s dětmi nacházející se v krizové situaci
Opatření 1.1	Podporovat a rozvíjet sociální služby a související aktivity pro rodiny s dětmi v krizových situacích
Aktivita 1.1.1	Navýšit kapacitu krizové pomoci a podpory dětem
Aktivita 1.1.2	Navýšit kapacitu sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi se zaměřením na dluhovou problematiku
Aktivita 1.1.3	Navýšit kapacitu aktivit pro terapeutickou práci s ohroženými rodinami
Cíl 2	Zajistit podpůrné vzdělávání dětem ze znevýhodněných rodin
Opatření 2.1	Zajistit rozvoj doučování pro děti ze znevýhodněných rodin
Aktivita 2.1.1	Podporovat neformální lektory pro zvýšení potenciálu dětí ze znevýhodněných rodin
Cíl 3	Podporovat rozvoj dobrovolnictví pro cílovou skupinu
Opatření 3.1	Zajistit rozvoj dobrovolnictví pro cílovou skupinu
Aktivita 3.1.1	Zvyšovat dostupnost dobrovolnických aktivit nejen v rodinách

Cíl 1 Zvýšit kvalitu a dostupnost sociálních služeb a souvisejících aktivit pro rodiny s dětmi nacházející se v krizové situaci			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
R1a	Krizová pomoc – počet odmítnutých zájemců	106	snížení
R1b	Krizová pomoc – úvazky v přímé péči	6,5	8,5
R1c	Odborné sociální poradenství (dluhová problematika) – úvazky v přímé péči	-	1
R1d	Aktivita – terapeutická práce – úvazky v přímé péči	-	3
<p><i>Popis ukazatelů:</i> Posílení dostupnosti okamžité podpory dětí a jejich blízkých v obtížné situaci tak, aby byly tyto služby dostupné. Vznikem či rozšířením kapacity těchto služeb dojde ke snížení čekacích lhůt v oblastech – krizové pomoci, dluhové problematice a terapeutické práci. Ukazatel R1a/b dokumentuje počty odmítnutých zájemců o službu z kapacitních důvodů (nedostatečnou kapacitu), případně rozšíření poskytované sociální služby do okrajových a nepokrytých částí Ostravy a plánované navýšení stávajících kapacit s ohledem na technické a personální možnosti poskytovatelů a rozpočtu města. R1c/d jsou ukazatelem rozšíření úvazků.</p>			
č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
R1e	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		-
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		3 900
<p><i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů ze zdrojů EU na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok.</p>			

Cíl 2 Zajistit podpůrné vzdělávání dětem ze znevýhodněných rodin			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
R2a	Lektoři doučování pro děti ze znevýhodněných rodin – úvazky	1,5	2,8
<p><i>Popis ukazatele:</i> Cílem je poskytování individuální podpory v rámci výuky a přípravy na výuku žákům ze znevýhodněných rodin prostřednictvím lektorů zaměstnaných na DPP nebo DPČ. Aktivita by měla být realizována v souladu s cíli Strategie vzdělávání města Ostravy 2030.</p>			
č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
R2b	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		429
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		858
<p><i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.</p>			

Cíl 3 Podporovat rozvoj dobrovolnictví pro cílovou skupinu			
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
R3a	Koordinátor dobrovolníků	0,9	1,9
<p><i>Popis ukazatele:</i> Cílem je rozvoj dobrovolnictví, které pomáhá řešit nejen nepříznivou sociální situaci v rodinách, ale také v nemocnicích a všude, kde je jejich podpora žádoucí. Navýšením úvazku koordinátora se rozšíří možnost získávání nových dobrovolníků.</p>			
č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
R3b	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		201
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		403
<p><i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.</p>			

Cíl 1	Zvýšit kvalitu a dostupnost sociálních služeb a souvisejících aktivit pro rodiny s dětmi nacházející se v krizové situaci
Popis cíle	Posílení dostupnosti okamžité podpory dětí a jejich blízkých v krizové situaci tak, aby byla tato služba poskytována dětem a rodinám bezodkladně. Čekací doby psychologů a psychiatrů jsou řádově v rozmezí od 3 do 6 měsíců. Dlouhodobě rostou i počty dětí, které tuto podporu vyžadují. Rozšířením stávající kapacity krizové pomoci pro děti bude tato potřeba saturována.

Opatření 1.1	Podporovat a rozvíjet sociální služby a související aktivity pro rodiny s dětmi v krizových situacích
Aktivita 1.1.1	Navýšit kapacitu krizové pomoci a podpory dětem
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Navýšit kapacitu krizové pomoci o 2 úvazky sociálních pracovníků, terapeutů či psychologů (dle platného zákona o sociálních službách). • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování navýšené kapacity.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	1 320 000 Kč/rok EU, SMO, MSK, MPSV, dary, dotace
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků v síti o 2 pracovníky v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.2	Navýšit kapacitu sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi se zaměřením na dluhovou problematiku
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou součástí KPSV+ a jsou zařazeny v optimální síti v počtu 1 úv. • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování navýšené kapacity.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	660 000 Kč/rok EU, SMO, MSK, MPSV, dary, dotace
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků o 1 pracovníka v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.3	Navýšit kapacitu aktivit pro terapeutickou práci s ohroženými rodinami
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Navýšit kapacitu aktivit pro práci s ohroženými rodinami o 3 úvazky sociálních pracovníků, terapeutů či psychologů (dle platného zákona o sociálních službách). • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování navýšené kapacity.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	1 980 000 Kč/rok EU, SMO, MSK, MPSV, dary, dotace

Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků o 3 pracovníky v přímé péči
Realizátoři	NNO

Cíl 2	Zajistit podpurné vzdělávání dětem ze znevýhodněných rodin
Popis cíle	<p>Poskytování individuální podpory v rámci výuky a přípravy na výuku pro sociálně znevýhodněné žáky, kterými se rozumí zejména takoví žáci splňující některý z bodů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • žijící v prostředí, kde nejsou dlouhodobě dostatečně podporováni k přípravě na vzdělávání (například z důvodu nedostatečného materiálního zázemí, nevyhovujících bytových podmínek, časové náročnosti dopravy do školy, nezájmu ze strany zákonných zástupců, konfliktů v rodině), • žijící v prostředí sociálně vyloučených lokalit nebo lokalit sociálním vyloučením ohrožených, • kteří jsou znevýhodněni z důvodu příslušnosti k etnické nebo národnostní skupině či specifickému sociálnímu prostředí, zejména je-li znevýhodnění spojeno s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka, z důvodu používání odlišného jazyka nebo specifické formy vyučovacího jazyka v domácím prostředí žáka.

Opatření 2.1	Zajistit rozvoj doučování pro děti ze znevýhodněných rodin
Aktivita 2.1.1	Podporovat neformální lektory pro zvýšení potenciálu dětí ze znevýhodněných rodin
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Navýšit o 1,3 úvazku neformální lektory formou dohod o provedení práce a dohod o pracovní činnosti • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování navýšené kapacity.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	858 000 Kč/rok SMO, MV, MŠMT, dary, nadace
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků o 1,3 neformálního lektora formou DPP a DPČ
Realizátoři	NNO

Cíl 3	Podporovat rozvoj dobrovolnictví pro cílovou skupinu
Popis cíle	Rozvoj dobrovolnictví je obzvláště v dnešní době velmi důležitý. Dobrovolnické organizace pomáhají řešit nejen nepříznivou sociální situaci nejen v rodinách, ale také v nemocnicích a všude, kde je jejich podpora žádoucí.

Opatření 3.1	Zajistit rozvoj dobrovolnictví pro cílovou skupinu
Aktivita 3.1.1	Zvyšovat dostupnost dobrovolnických aktivit nejen v rodinách
Termín realizace	2023–2026

Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Navýšený počet úvazků o 1 úvazek koordinátora dobrovolníků. • Aktivně vyhledávat dobrovolníky. • Pořádat osvětové a prezentační akce pro získání nových dobrovolníků. • Koordinační činnost dobrovolníků. • Realizovat společné setkávání s dobrovolníky.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	403 000 Kč/rok SMO, MVČR, MSK, dary, nadace
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků o 1 koordinátora dobrovolníků
Realizátoři	NNO

Seznam členů pracovní skupiny Děti a rodina

ADRA, o.p.s.
 BVÚ-Centrum pro volný čas z. s.
 Centrum pro rodinu a sociální péči z.s.
 Centrum psychologické pomoci, příspěvková organizace
 Centrum sociálních služeb Ostrava, o.p.s.
 Centrum sociálních služeb Poruba, příspěvková organizace
 Dětské centrum Domeček, příspěvková organizace
 Diakonie ČCE – středisko v Ostravě
 Diecézní charita ostravsko-opavská
 Fakultní nemocnice Ostrava, tým duševního zdraví pro děti a adolescenty ve FN Ostrava
 HoSt – Home-Start Česká republika, z.ú.
 Charita Ostrava
 Klub celiakie pro Ostravu a Moravskoslezský kraj, z.s.
 Krajský úřad Moravskoslezského kraje – lokální síťaři
 Krizové centrum Ostrava, z.s.
 Městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz
 Mobilní hospic Ondrášek, o.p.s.
 Obecně prospěšná společnost DLAŇ ŽIVOTU
 Rodinné a komunitní centrum Chaloupka z.s.
 S.T.O.P., z.s.
 Spolu pro rodinu, z.s.
 Slezská diakonie
 Služby Dobrého Pastýře
 SPOLEČNĚ-JEKHETANE, o.p.s.
 Statutární město Ostrava – magistrát, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví
 Vzájemné soužití o.p.s.

OBČANÉ OHROŽENÍ SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM A SOCIÁLNĚ VYLOUČENÍ

Popis cílové skupiny a jejích potřeb

Cílovou skupinou našich aktivit jsou lidé, ale i rodiny nebo společenství lidí, pro které je těžké zapojit se do života společnosti. Mezi společnostmi a nimi rostou překážky, které obtížně překonávají nebo překonat nedokáží. Mají ztížený přístup k bydlení, vzdělávání, zdravotním službám i službám zajišťujícím ochranu a uspokojení základních životních potřeb. Sociální vyloučení znamená život v chudobě bez dostatečných příjmů, přiměřeného bydlení, často v izolaci či skupině obdobně strádajících lidí. Sociální vyloučení vede člověka k dlouhodobému pocitu, že nemá ve společnosti své místo, a tento pocit je zdrojem nejistoty, nespokojenosti a nepohody.

Extrémní formou sociálního vyloučení je život na ulici. Lidé žijící „bez střechy“ patří k nejohroženějším skupinám obyvatel, obtížně se jim udržuje životospráva a naplňují základní životní potřeby. Výzkumy ukazují, že lidé bez domova se dožívají v průměru o desítky let méně než celková populace. Postrádají to nejzákladnější – teplo, sucho, jídlo i tekutiny, hygienu, léky, blízké vztahy, pocit bezpečí, sounáležitosti, zázemí. Tíží je vyšší výskyt infekčních nemocí a neléčených chronických onemocnění, úrazů, dlouhodobý stres, vyšší míra závislostí a duálních diagnóz, násilí.

Důsledky sociálního vyloučení mohou vést k rozevření pomyslných nůžek ve společnosti mezi lidmi vyloučenými a většinovou společností, až k jejich úplnému odcizení, nárůstu nepochopení a poklesu solidarity.

V opatřeních šestého komunitního plánu sociálních služeb a souvisejících aktivit se proto pracovní skupina zaměří na oblasti nezbytné pro zmírnění dopadů sociálního vyloučení:

- vytváření podmínek pro zvýšení dostupnosti vhodného bydlení včetně doprovodných sociálních programů a pobytových služeb,
- zajištění aktivit pro zlepšení sociální situace lidí ohrožených sociálním vyloučením,
- rozšíření nabídky sociálních služeb s doprovodnou zdravotní péčí pro osoby bez přístřeší.

Vytyčené cíle korespondují s výsledky analýzy potřeb občanů města Ostravy v kontextu sociálních služeb. Zároveň vycházejí z dlouhodobé praxe odborníků, kteří se podpoře lidí z cílové skupiny věnují. Vyloučení z bydlení je dle podkladové analýzy pro tvorbu komunitního plánu jedním z palčivých témat napříč cílovými skupinami sociálních služeb v Ostravě, stejně jako antidiskriminace a stigmatizace, komplexita potřeb uživatelů služeb, posílení provázanosti sociálních a zdravotních služeb, oddlužení, začlenění a osamělost nebo pocit bezpečí ve veřejném prostoru. Významnými faktory ovlivňujícími zacílení opatření šestého komunitního plánu jsou i stárnutí populace a kumulace zdravotních problémů cílové skupiny.

Poskytované služby, zvýšení dostupnosti udržitelného bydlení i zdravotní péče jsou klíčové pro zlepšení životních podmínek lidí sociálně ohrožených, pro prevenci sociálního vyloučení nebo propadu současné úrovně jejich života. Podle typologie zákona o sociálních službách se jedná o služby sociální prevence, jejichž cílem je napomáhat občanům k překonání nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů. Sociální služby a související aktivity pro tuto cílovou skupinu zajišťují státní, příspěvkové a nestátní neziskové

organizace. Důležité místo v nabídce podpory zaujímají i jednotlivé úřady (např. úřady městských obvodů, Úřad práce ČR nebo odbor sociálních věcí zdravotnictví Magistrátu města Ostravy).

Občanům ohroženým sociálním vyloučením a sociálně vyloučeným bylo v roce 2021 na území města Ostravy určeno celkem 27 sociálních služeb a 4 související aktivity, přičemž 3 sociální služby zřizuje ÚMOB, ostatní sociální služby a související aktivity jsou provozovány NNO. V této skupině jsou finančně nejnáročnější službou pobytové služby. Z větší části jsou pokryty ze státního rozpočtu a důležitou roli ve finanční struktuře tvoří dotace EU. Město se podílí na sociálních službách částkou 9 861 tis. Kč a na souvisejících aktivitách částkou 528 tis. Kč. Z pohledu klientů jsou nejvyužívanějšími službami bezplatná nízkoprahová denní centra. Podrobný popis sociálních služeb a souvisejících aktivit poskytovaných cílové skupině včetně rozboru financování a struktury klientů je znázorněn v následujících tabulkách.

Tabulka 17: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Přehled poskytovaných sociálních služeb v roce 2021	Počet služeb	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od uživatelů	Ostatní zdroje	Klienti	
		SMO	ÚMOB	NNO						Počet*	Kapacita**
Domovy se zvláštním režimem	1	0	0	1	19 812	2 800	6 696	5 533	4 783	25	29
Azylové domy	12	0	3	9	75 060	0	1 346	12 111	61 649	743	415
Domy na půl cesty	1	0	0	1	4 555	0	0	710	3 856	25	21
Nízkoprahová denní centra	2	0	0	2	9 328	1 461	4 883	70	2 095	1 234	110
Noclehárny	3	0	0	3	12 399	1 940	7 612	1 068	1 911	702	110
Terénní programy	5	0	0	5	18 723	2 870	13 720	0	1 995	1 088	28
Sociální rehabilitace	3	0	0	3	9 271	790	3 847	165	4 169	177	18
Celkem	27	0	3	24	149 148	9 861	38 104	19 657	80 458	3 994	731

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

* **Počet** – celkový počet evidovaných jedinečných klientů v daném roce.

****Kapacita** – maximální okamžitá kapacita – nejvyšší počet klientů, kteří mohou službu využít současně v jednom okamžiku, u pobytové služby se jedná o počet lůžek.

Tabulka 18: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Přehled poskytovaných souvisejících aktivit v roce 2021	Počet aktivit	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od účastníků	Ostatní zdroje
		SMO	ÚMOB	NNO					
Sociálně preventivní aktivity	3	0	0	3	3 867	428	0	0	3 336
Prevence zdraví	1	0	0	1	3 040	100	0	0	2 946
Celkem	4	0	0	4	6 907	528	0	0	6 282

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

Přehled rozvojových cílů, opatření a aktivit:

Cíl 1	Zajistit dostupnost sociálních služeb a souvisejících aktivit pro osoby ohrožené sociálním vyloučením
Opatření 1.1	Rozšířit nabídku sociálních služeb s doprovodnou zdravotní péčí pro osoby bez přístřeší se specifickými potřebami
Aktivita 1.1.1	Zřídit službu sociální rehabilitace v pobytové i terénní formě
Aktivita 1.1.2	Navýšit kapacitu služby domova se zvláštním režimem
Aktivita 1.1.3	Zajistit dočasná lůžka pro doléčení osob bez přístřeší
Opatření 1.2	Realizovat aktivity pro zlepšení sociální situace osob ohrožených sociálním vyloučením
Aktivita 1.2.1	Navýšit kapacitu terénních programů
Aktivita 1.2.2	Navýšit kapacitu služby nízkoprahové denní centrum otevřením pobočky v městském obvodu Poruba
Aktivita 1.2.3	Navýšit kapacitu služby odborného poradenství pro cílovou skupinu uprchlíků
Aktivita 1.2.4	Zvýšit možnost využívat sociální šatník rozšířením provozní doby
Aktivita 1.2.5	Zřídit výdejní místo potravinové banky
Cíl 2	Vytvářet podmínky pro zvýšení dostupnosti vhodného bydlení a pobytových služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením
Opatření 2.1	Navýšit kapacitu sociálních služeb
Aktivita 2.1.1	Navýšit kapacitu terénních programů v doprovodném programu bydlení
Aktivita 2.1.2	Navýšit kapacitu azylového domu pro ženy a matky s dětmi

Cíl 1			
Zajistit dostupnost sociálních služeb a souvisejících aktivit pro osoby ohrožené sociálním vyloučením			
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
O1a	Nová služba sociální rehabilitace – počet lůžek	-	15-30
O1b	DZR pro sociálně vyloučené klienty – počet lůžek	29	48
O1c	Lůžka pro doléčení osob bez přístřeší – počet lůžek	-	3
O1d	Lůžka pro doléčení osob bez přístřeší – úvazky v přímé péči	-	2
O1e	Terénní programy – počet zájemců o službu	80	snížení
O1f	Terénní programy – úvazky v přímé péči	21,9	23,9
O1g	Nízkoprahová denní centra – počet odmítnutých zájemců	50	snížení
O1h	Nízkoprahová denní centra – úvazky v přímé péči	7,8	12,8
O1i	Nízkoprahová denní centra – kapacita	110	125
O1j	Odborné sociální poradenství pro uprchlíky – úvazky v přímé péči	-	1
O1k	Rozšíření provozní doby sociálního šatníku – provozní doba v hodinách týdně	15	19
O1l	Zřízení výdejního místa potravinové banky – úvazky	-	1
<i>Popis ukazatelů:</i>			
Ukazatele dokumentují počty výstupů v podobě nových kapacit a odmítnutých zájemců o službu z kapacitních důvodů (nedostatečnou kapacitu), dále plánované navýšení stávajících kapacit s ohledem na technické a personální možnosti poskytovatelů a rozpočtu města. Cíl zahrnuje činnosti směřující ke zmírnění či zabránění sociálního vyloučení osob žijících v Ostravě. Činnosti se díky rozšíření kapacit a inovacím stanou potřebným lidem dostupnější.			
č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
O1m	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		1 798
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		12 217
<i>Popis ukazatele:</i>			
Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování, včetně EU.			

Cíl 2			
Vytvářet podmínky pro zvýšení dostupnosti vhodného bydlení a pobytových služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením			
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
O2a	Terénní programy v doprovodném programu bydlení – navýšení kapacity – úvazky v přímé péči	6,1	8,6
O2b	Azylové domy – počet odmítnutých zájemců	46	snížení
O2c	Azylové domy – počet lůžek	62	65

Popis ukazatelů:
 Ukazatele dokumentují počty výstupů v podobě nových kapacit a odmítnutých zájemců o službu z kapacitních důvodů (nedostatečnou kapacitu); dále plánované navýšení stávajících kapacit s ohledem na technické a personální možnosti poskytovatelů a rozpočtu města. Cíl vede k zajištění dlouhodobé udržitelnosti bydlení lidí ohrožených sociálním vyloučením a k rozšíření kapacit krátkodobého ubytování pro lidi v bytové nouzi, a tím i k předcházení či prohlubování sociálního vyloučení.

č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
O2d	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		375
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		1 800

Popis ukazatele:
 Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování.

Cíl 1	Zajistit dostupnost sociálních služeb a souvisejících aktivit pro osoby ohrožené sociálním vyloučením
Popis cíle	Cíl zahrnuje činnosti směřující ke zmírnění či zabránění sociálního vyloučení osob žijících v Ostravě. Činnosti se díky rozšíření kapacit a inovacím stanou potřebným lidem dostupnější. Cíl bude naplňován širokým spektrem sociálních služeb v ambulantní, terénní i pobytové formě a souvisejícími aktivitami ve formě adresné hmotné pomoci a podpory.

Opatření 1.1	Rozšířit nabídku sociálních služeb s doprovodnou zdravotní péčí pro osoby bez přístřeší se specifickými potřebami
Aktivita 1.1.1	Zřídít službu sociální rehabilitace v pobytové i terénní formě
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zpracovat projektovou dokumentaci včetně vyčíslení investičních a provozních nákladů po rekonstrukci či výstavbě. • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Rekonstruovat či vystavět předmětný objekt. • Navýšit kapacity až o 30 lůžek • Zajistit financování budoucího provozu.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2024: 800 000 Kč 2025–2026: 8 044 000 Kč MSK, SMO, příjmy uživatelů, dary, nadace aj.
Investiční náklady a finanční zdroje	2023: 25 800 000 Kč MSK, SMO, EU, dary, nadace aj.
Výstup	2025: Počet nově vytvořených lůžek: 15–30/období
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.2	Navýšit kapacitu služby domova se zvláštním režimem
Termín realizace	2024–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit nemovitost pro rekonstrukci/výstavbu. • Zpracovat projektovou dokumentaci včetně vyčíslení investičních a provozních nákladů po rekonstrukci či výstavbě. • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Rekonstruovat či vystavět předmětný objekt. • Navýšit kapacitu až o 19 lůžek. • Zajistit financování budoucího provozu.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Realizováno v rámci běžné činnosti NNO
Investiční náklady a finanční zdroje	45 500 000 Kč IROP, MSK, SMO, NNO
Výstup	Počet nově vytvořených lůžek: 19/období
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.3	Zajistit dočasná lůžka pro doléčení osob bez přístřeší
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Lůžka pro doléčení osob bez přístřeší jsou součástí KPSV+ v počtu 3 a zajištěno celkovým úvazkem 2,4. • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy.

	<ul style="list-style-type: none"> Zajistit financování budoucího provozu.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	1 910 000 Kč/rok EU
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: Navýšený počet doléčovacích lůžek o 3 2023: Navýšený počet pracovníků zajišťující aktivitu o 2,4 úvazku
Realizátoři	NNO

Opatření 1.2	Realizovat aktivity pro zlepšení sociální situace osob ohrožených sociálním vyloučením
Aktivita 1.2.1	Navýšit kapacitu terénních programů
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> Terénní programy jsou součástí KPSV+ a zařazeny v optimální síti v počtu 1 úv. Terénní programy budou zařazeny do základní sítě v počtu 1 úv. Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. Zajistit financování budoucího provozu.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	1 320 000 Kč/rok EU, SMO, MSK, nadace a dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: Navýšený počet úvazků v síti o 2 pracovníky v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.2.2	Navýšit kapacitu služby nízkoprahového denního centra otevřením pobočky v městském obvodu Poruba
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. Zajistit financování budoucího provozu. Navýšit kapacitu služby nízkoprahové denní centrum o 5 pracovníků v přímé péči a 15 míst.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	3 300 000 Kč/rok ÚMOB, MSK, nadace, dary aj.
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: Navýšený počet úvazků v síti o 5 pracovníků v přímé péči 2023: Otevřené zařízení s kapacitou 15 osob
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.2.3	Navýšit kapacitu služby odborného poradenství pro cílovou skupinu uprchlíků
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> Odborné sociální poradenství je součástí KPSV+ a zařazeno v optimální síti v počtu 5 úv. (právní, finanční a sociální poradenství). Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. Zajistit financování budoucího provozu.

	<ul style="list-style-type: none"> • Poskytovat službu uprchlíkům žijícím v Ostravě.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	660 000 Kč/rok EU
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: Navýšený počet úvazků v síti o 1 pracovníka v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.2.4	Zvýšit možnost využívat sociální šatník rozšířením provozní doby
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování rozšířené provozní doby zařízení. • Navýšit provozní dobu sociálního šatníku o 4 hodiny týdně a zajistit personální zabezpečení.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	145 000 Kč/rok SMO, MSK, nadace, dary aj.
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: Navýšení provozní doby o 4 hodiny týdně
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.2.5	Zřídít výdejní místo potravinové banky
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování nového výdejního místa. • Navýšit kapacitu aktivity o 1 pracovníka
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	660 000 Kč/rok SMO, MSK, nadace, dary aj.
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: Zřízení výdejního místa o 1 2023: Navýšená kapacita aktivity o 1 pracovníka
Realizátoři	NNO

Cíl 2	Vytvářet podmínky pro zvýšení dostupnosti vhodného bydlení a pobytových služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením
Popis cíle	Cíl vede k zajištění dlouhodobé udržitelnosti bydlení lidí ohrožených sociálním vyloučením a k rozšíření kapacit krátkodobého ubytování pro lidi v bytové nouzi, a tím i k předcházení či prohlubování sociálního vyloučení.

Opatření 2.1	Navýšit kapacitu sociálních služeb
Aktivita 2.1.1	Navýšit kapacitu terénních programů v doprovodném programu bydlení
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu terénních programů o 2,5 pracovníka v přímé péči

Neinvestiční náklady a finanční zdroje	1 650 000 Kč/rok SMO, MSK, nadace, dary aj.
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: Navýšený počet úvazků v síti o 2,5 pracovníka v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 2.1.2	Navýšit kapacitu azylového domu pro ženy a matky s dětmi
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování provozu. • Navýšit kapacitu zařízení o 3 lůžka.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	150 000 Kč/rok Příjmy od uživatelů, SMO, MSK, nadace, dary aj.
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: Navýšení lůžkové kapacity služby azylové domy o 3 lůžka
Realizátoři	NNO

Seznam členů pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení

Armáda spásy v České republice, z.s.
Centrum sociálních služeb Ostrava, o.p.s.
Centrum sociálních služeb Poruba, příspěvková organizace
Centrum pro integraci cizinců, o.p.s.
Diakonie ČCE – středisko v Ostravě
Diecézní charita ostravsko-opavská
Charita Ostrava
Městská nemocnice Ostrava, příspěvková organizace
Městský obvod Poruba
Městský obvod Mariánské Hory a Hulváky
Městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz
Městský obvod Ostrava-Jih
Městský obvod Slezská Ostrava
Městský obvod Vítkovice
Nová šance, z.s.
Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.
Potravinová banka v Ostravě, z.s.
Renarkon, o. p. s.
Sdružení sociálních asistentů, z.s.
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra
Spolu pro rodinu, z.s.
Statutární město Ostrava – magistrát, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví

ROMSKÉ ETNIKUM

Popis cílové skupiny a jejích potřeb

Cílovou skupinu pracovní skupiny Romské etnikum představují obyvatelé sociálně vyloučených a rizikových lokalit ve městě Ostrava a další, kterým hrozí sociální vyloučení zejména z důvodu příslušnosti k romskému etniku. Většinu obyvatel sociálně vyloučených a rizikových lokalit tvoří příslušníci romského etnika. Za Roma považujeme takového jedince, který se za Roma sám považuje, aniž by se nutně k této příslušnosti hlásil za všech okolností (např. při sčítání lidu), anebo je za Roma považován významnou částí svého okolí na základě skutečných či domnělých indikátorů (antropologických, kulturních nebo sociálních). Na základě odborných studií žije v Ostravě v sociálně vyloučených a rizikových lokalitách asi 6,5 tisíce osob, z toho je 80–90 % Romů. Dle kvalifikovaných odhadů pracovníků věnujících se této problematice se však na území města Ostravy nachází asi 20 tisíc Romů. Z toho počtu pouze ¼ žije v sociálně vyloučených nebo rizikových (ubytovných) lokalitách, avšak celá skupina Romů se může potýkat s problémy, které se snaží pracovní skupina řešit (např. diskriminace, ztížený přístup na trh s bydlením).

Romem je ten, kdo se hlásí k romství. Romem je občan České republiky, který se deklarativně přihlásí k romské národnosti. V tomto případě je teoreticky nepodstatné, k jaké skupině občan přísluší. Jde o individuální národnostní cítění jednotlivce a o projev jeho svobodné vůle.

Romem je ten, kdo žije jako Rom. Občané České republiky, kteří náležejí k romské etnické skupině, většinou nemají potřebu deklarovat své romství přihlášením se k romské národnosti při sčítání lidu, přesto však udržují romskou kulturu a z generace na generaci si předávají národní tradice a mateřský jazyk. Způsob života lidí udržujících v romských komunitách tradiční kulturu je označován romským slovem romipen. Za určitých okolností to mohou být také osoby neromského původu, které se do romského prostředí začlenily a trvale v něm žijí.

Romem je ten, kdo vypadá jako Rom. Charakteristické antropologické rysy lidí příslušejících k romské etnické skupině a jdoucí ruku v ruce se zažitými předsudky většiny majoritní společnosti vůči této minoritě působí jako společenské stigma, a to naprosto nezávisle na jejich vůli, způsobu života, výši dosaženého vzdělání apod.

Sociálně vyloučené nebo rizikové lokality, často nebo výhradně obývané příslušníky romského etnika, obývají rodiny nebo jednotlivci s nejnižšími příjmy, závislí na sociálních dávkách, většinou dlouhodobě nezaměstnaní, se ztíženým přístupem k institucionální pomoci, nezřídka odříznuti od společnosti a společenského života, často v předraženém bydlení a s malou nadějí na přestěhování se mimo tuto lokalitu i z důvodu stereotypů a předsudků majoritní společnosti. Čelí problémům, které sami neumějí efektivně řešit: zadluženosti, předraženému bydlení, nezaměstnanosti, nedostatečnému vzdělání, problémům s dětmi ve školách, nedostatku právního povědomí, schopnosti samostatně řešit své potřeby a problémy. Život v těchto lokalitách může být pro obyvatele frustrující. Někteří nerozumějí společenskému prostředí a normám, žijí v pocitu ohrožení ze změn. V rámci takovýchto společenství vzniká svět pravidel hodnot, které jsou vzdáleny těm většinovým. Lidé z těchto lokalit

postupně přijímají pozici nejhůře postavených lidí ve společnosti. Mají jen velmi omezené možnosti na zlepšení. Ti, kteří chtějí opustit sociální dno, mají hodně omezené šance.

Ne všichni Romové však žijí v sociálně vyloučených lokalitách. Mnoho z nich je integrováno do společnosti. Přestože jsou vzdělaní, úspěšní v zaměstnání, jejich příjmy jsou dostatečné a nemají dluhy, čelí řada z nich jen na základě toho, že jsou Romové, předsudkům, nesnášenlivosti a diskriminaci ze strany části většinové společnosti, stejně jako Romové žijící v podmínkách sociálního vyloučení. Ti, kteří žijí v sociálně vyloučených nebo rizikových lokalitách, jsou marginalizováni a vytěsňováni na okraj společnosti. Většina cílů a opatření směřuje k této druhé skupině.

Pro cílovou skupinu romské etnikum je na území města Ostravy k dispozici celkem 18 sociálních služeb a 1 související aktivita dobrovolnické organizace. Všechny služby a aktivity jsou klientům poskytovány bezplatně, na jejich financování má největší podíl kraj prostřednictvím státního rozpočtu, a to v celkové výši 43 876 tis. Kč. SMO se podílí na sociálních službách částkou 7 255 tis. Kč. Největší počet klientů (1 143) využívalo terénní programy. Detailní popis sociálních služeb a souvisejících aktivit poskytovaných cílové skupině romské etnikum v roce 2021 včetně rozboru financování a počtu klientů je znázorněn v následujících tabulkách.

Tabulka 19: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou romské etnikum za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Přehled poskytovaných sociálních služeb v roce 2021	Počet služeb	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od uživatelů	Ostatní zdroje	Klienti	
		SMO	ÚMOB	NNO						Počet*	Kapacita**
Odborné sociální poradenství	2	0	0	2	3 693	700	2 937	0	168	1 060	6
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	8	0	0	8	24 677	3 490	19 569	0	1 510	1 003	289
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	4	0	0	4	13 415	1 345	11 326	0	682	247	59
Terénní programy	4	0	0	4	12 037	1 720	10 044	0	273	1 143	20
Celkem	18	0	0	18	53 822	7 255	43 876	0	2 633	3 453	374

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

* **Počet** – celkový počet evidovaných jedinečných klientů v daném roce.

** **Kapacita** – maximální okamžitá kapacita – nejvyšší počet klientů, kteří mohou službu využít současně v jednom okamžiku, u pobytové služby se jedná o počet lůžek.

Tabulka 20: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou romské etnikum za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Přehled poskytovaných souvisejících aktivit v roce 2021	Počet aktivit	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od účastníků	Ostatní zdroje
		SMO	ÚMOB	NNO					
Dobrovolnictví	1	0	0	1	40	39	0	0	1
Celkem	1	0	0	1	40	39	0	0	1

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

Přehled rozvojových cílů, opatření a aktivit:

Cíl 1	Zvýšit dostupnost sociálních služeb pro cílovou skupinu
Opatření 1.1	Navýšit kapacitu služeb v přirozeném prostředí obyvatel sociálně vyloučených lokalit
Aktivita 1.1.1	Transformovat NZDM v lokalitě Jílová na terénní formu
Aktivita 1.1.2	Navýšit kapacitu terénní formy NZDM v lokalitě Kunčičky
Aktivita 1.1.3	Navýšit kapacitu sociální rehabilitace
Aktivita 1.1.4	Navýšit kapacitu sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi v MO O.-Jih
Aktivita 1.1.5	Navýšit kapacitu dluhového poradenství a možností podávání insolvenčních návrhů pro klienty zvláště ze SVL

Cíl 2	Zvýšit informovanost zdravotnického personálu o specifických potřebách cílové skupiny
Opatření 2.1	Realizovat aktivity pro zvýšení informovanosti
Aktivita 2.1.1	Rozvíjet spolupráci aktérů k zabezpečení dostupnosti zdravotních služeb v SVL

Cíl 3	Realizovat aktivity vedoucí ke snížení míry předčasného ukončení školní docházky v primárním vzdělávání
Opatření 3.1	Podporovat děti z cílové skupiny již od předškolní výchovy a v rámci neformálního vzdělávání
Aktivita 3.1.1	Vytvářet podmínky pro úspěšné zahájení školní docházky
Aktivita 3.1.2	Realizovat neformální vzdělávání ve spolupráci se základními a středními školami
Aktivita 3.1.3	Podporovat přechod mezi stupni vzdělávání a setrvání v systému vzdělávání

Cíl 4	Podporovat komplexní přístup k řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách
Opatření 4.1	Aktivizovat a zplnomocňovat obyvatele sociálně vyloučených lokalit k řešení jejich problémů
Aktivita 4.1.1	Podporovat komunitní práci v SVL

Cíl 1 Zvýšit dostupnost sociálních služeb pro cílovou skupinu			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
E1a	NZDM – úvazky v přímé péči	30,5	33,5
E1b	Sociální rehabilitace – úvazky v přímé péči	4,3	5,3
E1c	SAS – úvazky v přímé péči	16,8	17,8
E1d	Dluhové poradenství v SVL – úvazky	7,9	10,4
<p><i>Popis ukazatelů:</i> Ukazatele dokumentují plánované navýšení stávajících kapacit s ohledem na technické a personální možnosti poskytovatelů. Cílem je podpora zaměřená na rozšíření NZDM o terénní formu poskytování služby, rozvoj sociální rehabilitace do nepokrytých částí Ostravy a dluhového poradenství pro klienty zvláště ze sociálně vyloučených lokalit, čímž dojde ke snížení prohlubování problémů obyvatel. Pozn.: NZDM – nízkoprahová zařízení pro děti a mládež; SAS – sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi; SVL – sociálně vyloučená lokalita.</p>			
č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
E1e	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		-
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		4 742
<p><i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů ze zdrojů EU na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok.</p>			

Cíl 2 Zvýšit informovanost zdravotnického personálu o specifických potřebách cílové skupiny			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
E2a	Počet setkání, akcí, stáží studentů	-	7
<p><i>Popis ukazatele:</i> Cílem aktivity je rozvíjet spolupráci aktérů k zabezpečení dostupnosti zdravotních služeb v sociálně vyloučených lokalitách. Pravidelná setkávání, realizace osvětových akcí, případně stáží pro studenty zdravotnických oborů a zdravotnický personál jsou možností pro zlepšení situace.</p>			
č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
E2b	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		-
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		-
<p><i>Popis ukazatele:</i> Náklady na realizaci cíle jsou zahrnuty v osobních nákladech jednotlivých aktérů. Nevyžadují dodatečné finanční prostředky.</p>			

Cíl 3			
Realizovat aktivity vedoucí ke snížení míry předčasného ukončení školní docházky v primárním vzdělávání			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
E3a	Aktivity pro děti a rodiče – počty nově zapojených dětí a rodičů	213	313
E3b	Podpora přechodu mezi vzdělávacími stupni – počty nově individuálně podpořených dětí	96	156
<i>Popis ukazatele:</i> Cílem opatření je vytvářet podmínky pro úspěšné posilování vztahu ke vzdělání a eliminovat negativní dopady příčin, kterými jsou především – málo podnětné rodinné prostředí, nedostatečné rodičovské kompetence, nízká úroveň vzdělání rodičů, nízká míra podpory rodiny ke vzdělávání, odlišná sociální zkušenost ve vztahu ke vzdělávání a nedostatek pozitivních vzorů v komunitě. Při naplňování cíle je vhodné spolupracovat s aktéry realizujícími aktivity ze Strategie vzdělávání města Ostravy 2030.			
č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
E3c	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		-
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		5 630
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů ze zdrojů EU, MŠMT, MPSV, Úřad vlády ČR, OSF, Norské fondy, OSF na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok.			

Cíl 4			
Podporovat komplexní přístup k řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách			
č.	název ukazatele	současný stav	cílový stav
E4a	Podpora komunitní práce v SVL – úvazky v přímé péči	3,2	6,2
<i>Popis ukazatele:</i> Cílem komunitní práce je nutné podporovat, zplnomocňovat a aktivizovat obyvatele SVL k vlastnímu rozvoji a rozvoji lokality. Pro řešení problémů SVL je potřebná participace dotčených aktérů, hledání společných témat a pomoc při jejich řešení. Podpora komunitní práce v SVL je zcela zásadní pro rozvoj a změnu. Záměrem je rozšíření počtu úvazky realizátorů komunitní práce, počtu aktivně zapojených obyvatel a počtu lokalit, kde je komunitní práce realizována.			
č.	název ukazatele		cílový stav rozvoje
E4b	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		-
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		5 225
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování, včetně EU.			

Cíl 1	Zvýšit dostupnost sociálních služeb pro cílovou skupinu
Popis cíle	V souvislosti s nárůstem a prohlubováním problémů obyvatel SVL se jeví jako potřebné navýšení kapacit sociálních služeb poskytovaných v přirozeném prostředí a těch, které odborně řeší jejich nepříznivou sociální situaci. Vzhledem k nemožnosti získat vhodné prostory pro některé druhy sociálních služeb, vyplynula potřeba transformace do terénní formy a navýšení jejich kapacity v souvislosti s velikostí cílové skupiny. Vzrůstající obtíže v oblasti získání a udržení bydlení je potřeba řešit navýšením kapacity sociálních služeb zaměřených na podporu udržení stabilního bydlení. Velké problémy se v poslední době objevují v městském obvodu Ostrava-Jih, který je nejlidnatějším městským obvodem Ostravy. Hustota sídlištní zástavby a anonymita v ní, vysoký počet ubytovacích zařízení pro rodiny s dětmi a nárůst obyvatel romského etnika, vyvolává potřebu posílení kapacit služeb pracujících s rodinami s dětmi. Dluhy představují jeden z hlavních problémů cílové skupiny a vzhledem k legislativním změnám, které snížily práh pro řešení dluhové situace, je potřeba dočasně posílit možnost řešit dluhovou situaci pomocí oddlužení.

Opatření 1.1	Navýšit kapacitu služeb v přirozeném prostředí obyvatel sociálně vyloučených lokalit
Aktivita 1.1.1	Transformovat NZDM v lokalitě Jílová na terénní formu
Termín realizace	2023
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež je součástí KPSV+ a je zařazeno v optimální síti v počtu 2 úv. v přímé péči. Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. Zajistit financování budoucího provozu.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	1 320 000 Kč/rok EU
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšení kapacity služby o 2 pracovníky v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.2	Navýšit kapacitu terénní formy NZDM v lokalitě Kunčičky
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež je součástí KPSV+ a je zařazeno v optimální síti v počtu 1 pracovníka v přímé péči. Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. Zajistit financování budoucího provozu.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	660 000 Kč/rok EU
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšení kapacity služby o 1 pracovníka v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.3	Navýšit kapacitu sociální rehabilitace
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu. • Navýšit kapacitu služby o 1 pracovníka v přímé péči.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	660 000 Kč/rok ÚMOB, MSK, nadace, dary aj.
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšení kapacity služby o 1 pracovníka v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.4	Navýšit kapacitu sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi v MO O-Jih
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Sociálně aktivizační služby jsou součástí KPSV+ a jsou zařazeny v optimální síti v počtu 1 pracovníka v přímé péči. • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	660 000 Kč/rok KPSV+
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšení kapacity služby o 1 pracovníka v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.5	Navýšit kapacitu dluhového poradenství a možností podávání insolvenčních návrhů pro klienty zvláště ze SVL
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Odborné sociální poradenství je součástí KPSV+ a je zařazeno v optimální síti v počtu 2,5 pracovníka v přímé péči. • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování budoucího provozu.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	1 442 000 Kč/rok EU
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšení kapacity služby o 2,5 pracovníka v přímé péči
Realizátoři	NNO

Cíl 2	Zvýšit informovanost zdravotnického personálu o specifických potřebách cílové skupiny
Popis cíle	Rozvoj spolupráce mezi sociálními službami a souvisejícími aktivitami a zdravotnictvím je nezbytný pro zajištění dostupnosti zdravotních služeb v SVL. Pravidelná setkávání, realizace osvětových akcí, případně stáží pro studenty zdravotnických oborů a zdravotnický personál jsou možnostmi pro zlepšení situace.

Opatření 2.1	Realizovat aktivity pro zvýšení informovanosti
Aktivita 1.1.1	Rozvíjet spolupráci aktérů k zabezpečení dostupnosti zdravotních služeb v SVL
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Realizovat setkání se zdravotníky. • Realizovat osvětové akce. • Realizovat praxe, stáže studentů zdravotnických škol.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Realizováno v rámci běžné činnosti NNO
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet setkání se zdravotníky: 1/rok Počet realizovaných osvětových akcí: 1/rok Počet realizovaných praxí, stáží studentů zdravotnických škol: 5/rok
Realizátoři	NNO

Cíl 3	Realizovat aktivity vedoucí ke snížení míry předčasného ukončení školní docházky v primárním vzdělávání
Popis cíle	Málo podnětné rodinné prostředí, nedostatečné rodičovské kompetence, nízká úroveň vzdělání rodičů a nízká míra podpory rodiny ke vzdělávání, odlišná sociální zkušenost ve vztahu ke vzdělávání a nedostatek pozitivních vzorů v komunitě často vedou k opakování ročníku, k předčasnému odchodu ze vzdělávacího systému. Problematika se podstatně prohloubila v důsledku opatření s pandemií koronaviru. Cílem opatření je vytvářet podmínky pro úspěšné posilování vztahu ke vzdělání a eliminovat negativní dopady výše zmíněných příčin.

Opatření 3.1	Podporovat děti z cílové skupiny již od předškolní výchovy a v rámci neformálního vzdělávání
Aktivita 3.1.1	Vytvářet podmínky pro úspěšné zahájení školní docházky
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Realizovat aktivity pro zapojení dětí. • Realizovat aktivity zaměřené na rozvoj spolupráce s rodiči. • Realizovat aktivity pro získání externích spolupracovníků (praktikantů, dobrovolníků). • Rozvíjet spolupráci s mateřskými školami.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Externí zdroje MŠMT, MPSV, nadace a dary, EU
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet zapojených dětí: 65/rok Počet aktivit zaměřených na spolupráci rodičů: 35/rok Počet realizovaných aktivit neformálního vzdělávání: 20/rok
Realizátoři	NNO

Aktivita 3.1.2	Realizovat neformální vzdělávání ve spolupráci se základními a středními školami
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Spolupracovat se zástupci základních a středních škol. • Zajistit zprostředkování kontaktu s podnětným prostředím – další podpora volnočasových aktivit (volnočasové kluby, kroužky, tábory, soutěže a závody, zajištění kapacit pro víkendové aktivity). • Vytvářet podmínky pro školní přípravu mimo prostředí školy (ambulantní i terénní aktivity). • Posilovat spolupráci OSPOD, NNO a dalších aktérů v oblasti vzdělávání a efektivní výměnu informací.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Externí zdroje MŠMT, MPSV, nadace a dary, Úřad vlády ČR, EU
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet realizovaných jednání se zástupci škol: 10/rok Počet realizovaných aktivit neformálního vzdělávání: 20/rok Počet dětí zapojených ve volnočasových klubech: 130/rok
Realizátoři	NNO

Aktivita 3.1.3	Podporovat přechod mezi stupni vzdělávání a setrvání v systému vzdělávání
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Realizovat besedy pro cílovou skupinu spojené s volnočasovými aktivitami. • Realizovat aktivity a projekty pro posilování rodičovské odpovědnosti za vzdělávání dětí. • Rozvoj aktivit pro podporu setrvání v systému vzdělávání včetně stipendií. • Připravovat děti z cílové skupiny na přijímací řízení dalšího vzdělávacího stupně.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Externí zdroje MŠMT, MPSV, OSF, EU, nadace a dary, Norské fondy
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet realizovaných besed, programů a akcí: 18/rok Počet individuálně podpořených dětí: 60/rok Počet poskytnutých stipendií: 13/rok
Realizátoři	NNO

Cíl 4	Podporovat komplexní přístup k řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách
Popis cíle	Vzhledem ke komplexnosti a hloubce problémů, které SVL tíží, je nutné podporovat, zplnomocňovat a aktivizovat její obyvatele k vlastnímu rozvoji a rozvoji lokality. Pro řešení problémů SVL je potřebná participace dotčených aktérů, hledání společných témat a pomoc při jejich řešení. Podpora komunitní práce v SVL je zcela zásadní pro rozvoj a změnu.

Opatření 4.1	Aktivizovat a zplnomocňovat obyvatele sociálně vyloučených lokalit k řešení jejich problémů
Aktivita 4.1.1	Podporovat komunitní práci v SVL
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Komunitní práce je součástí KPSV+ v počtu 3 úv. • Realizovat a rozvíjet komunitní práci. • Propagovat metodu komunitní práce. • Navýšit kapacitu aktivity o 3 pracovníky v přímé práci s klienty.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2023: 4 500 000 Kč 2024: 4 800 000 Kč 2025–2026: 5 800 000 Kč/rok EU
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet lokalit, ve kterých je komunitní práce realizována: 11/rok Počet aktivně zapojených obyvatel: 52/rok Počet navýšených úvazků o 3 pracovníky v přímé práci
Realizátoři	NNO

Seznam členů pracovní skupiny Romské etnikum

ARKA CZ, z.s.

Armáda spásy České republiky, z.s.

Centrom z.s.

Centrum sociálních služeb Ostrava, o.p.s.

Diecézní charita ostravsko-opavská

Městská policie Ostrava

Městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz

Městský obvod Slezská Ostrava

Městský obvod Vítkovice

Modrý kříž v České republice

Policie ČR

Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, z. s.

Slezská diakonie

S.T.O.P., z.s.

Salesiánské středisko volného času Don Bosco

SPOLEČNĚ-JEKHETANE, o.p.s.

Statutární město Ostrava – magistrát, Odbor sociálních věcí a zdravotnictví

Vzájemné soužití o.p.s.

PROTIDROGOVÁ PREVENCE

Popis cílové skupiny a jejích potřeb

Skupina osob, pro kterou jsou určeny služby protidrogové prevence, je velice široká a často přesahuje do cílových skupin služeb jiného zaměření, jako jsou:

- osoby v bytové nouzi či zcela bez přístřeší
- zadlužené osoby,
- děti a mládež, senioři,
- oběti a pachatelé trestných činů,
- lidé s duševním onemocněním,
- lidé ohrožení sociálním vyloučením,
- osoby v ústavní péči i po výstupu.

V souhrnu lze říci, že do cílové skupiny patří každá osoba, která se v životě setkala s obtížnou životní situací v souvislosti s užíváním legálních i nelegálních drog, hraním a sázením nebo s jinou závislostí látkového či nelátkového typu, jde tedy o osoby, které:

- jsou aktivními uživateli legálních i nelegálních drog, aktivními hráči hazardních her či sázkaři, nebo jsou jinak aktivní v činnosti, kterou nedokáží ovládat a negativním způsobem (vědomě či zpětnou vazbou okolí) jim ovlivňuje životní situaci,
- jsou rodinnými příslušníky, partnery a jinými osobami blízkými aktivních uživatelů, kteří potřebují podporu ve své životní situaci jak ve vztahu k aktivně užívající osobě, tak čistě v rámci svých obtíží z toho plynoucích,
- jsou zvláště ohrožené možnými negativními dopady závislosti, ale ještě aktivními či ohroženými uživateli nejsou, jsou však v rámci preventivních aktivit cílovou skupinou pro osvětu a edukaci v rámci protidrogové prevence,
- jsou pracovníky ve zdravotnictví, školství, sociálních službách, policie a pořádkových službách, či služeb, kde je zvýšená pravděpodobnost, že se setkají s lidmi užívajícími či ohroženými užíváním drog či jinou závislostí.

U všech vymezení lze říci, že jde do jisté míry o osoby, u kterých nevymezujeme věk, protože v každé skupině může být dítě, dospělý i senior. Vzhledem k tomu, že je naše cílová skupina ohrožena mnoha vnějšími faktory, je aktuálně akcentováno několik trendů v rámci protidrogové politiky v oblasti sociálních služeb:

- snižování rizik a negativních dopadů zacílené na aktivní uživatele a jejich sociální okolí, především na osoby ve velmi rozvinuté fázi užívání, rozvíjení konceptů rychlé intervence sociální práce bez podmínky abstinence,
- koncepce sociálního bydlení a dostupného bydlení pro osoby s větším spektrem obtíží, včetně užívání drog, kromě samotného bydlení je podstatný koncept sociální a terapeutické podpory při samostatném bydlení u zotavujících se osob,

- větší důraz na strategie a plánování pomoci pro uživatele legálních drog a hráče hazardních her,
- zaměření se na síť služeb pro děti a mládež, které jsou přímo ohrožené užíváním drog, nebo již aktivně užívají včetně většího důrazu na zapojení sociálního prostředí dětí (rodina, podpůrná neformální síť),
- koncepce mobilních služeb pro seniory ohrožené závislostí včetně edukační podpory služeb péče,
- rozvíjení služeb, které pracují s širší veřejností, zacílené mimo skupinu uživatelů sociálních služeb, rozvíjení Harm Reduction služeb pracujících v oblasti nočního života a zábavy,
- rozvíjení služeb terapeutického charakteru, ambulantních služeb a služeb následné péče s využitím participativních přístupů v sociální práci, tzn. více pracovat s tzv. peer pracovníky/lektory,
- síťování sociálních a zdravotnických služeb v oblasti protidrogové prevence s důrazem na spolupráci, nikoliv jenom zprostředkování služeb navzájem,
- rozvíjení strategií napomáhajících destigmatizaci uživatelů látek a osob se závislostním chováním, kompetentnější přístup pracovníků v hájení práv klientů a posilování jejich emancipace,
- podpora svépomocných aktivit a aktivit zaměřených na přirozené zdroje osob ve všech fázích zotavení,
- podpora rodinných příslušníků a osob blízkých pro stabilizaci podpůrného prostředí klientů služeb,
- propagace protidrogové prevence na území města Ostravy, konkrétních aktivit a pracovníků, vše prostřednictvím jazyka, který bude srozumitelný široké veřejnosti, motivující pro odbornou veřejnost a užitečný cílové skupině,
- intenzivnější využívání výzkumů a studií při koncepci nových i stávajících služeb,
- efektivnější strategie při předávání informací a edukaci pracovníků z jiných oblastí v tématech protidrogové prevence.

V rámci protidrogové prevence bylo klientům v roce 2021 poskytováno celkem 11 sociálních služeb a 4 související aktivity. Převážná část služeb, kromě služby následné péče a terapeutické komunity, je klientům poskytována bezplatně a uživatelé se na jejich provozu finančně nepodílejí. SMO se podílí na provozu sociálních služeb částkou 6 822 tis. Kč a v rámci souvisejících aktivit částkou 1 124 tis. Kč. Přehled financování sociálních služeb a souvisejících aktivit je znázorněn v následujících tabulkách.

Tabulka 21: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou protidrogové prevence za rok 2021 (v tis. Kč)

Přehled poskytovaných sociálních služeb v roce 2021	Počet služeb	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od uživatelů	Ostatní zdroje	Klienti	
		SMO	ÚMOb	NNO						Počet*	Kapacita**
Odborné sociální poradenství	3	0	0	3	6 517	1 714	3 764	0	1 358	1 696	13
Kontaktní centra	1	0	0	1	3 257	809	690	0	1 758	318	20
Služby následné péče	3	0	0	3	5 157	874	2 469	390	1 508	108	18
Terapeutické komunity	2	0	0	2	19 489	1 800	11 985	931	4 728	29	27
Terénní programy	2	0	0	2	8 112	1 625	3 942	0	3 216	728	12
Celkem	11	0	0	11	42 532	6 822	22 850	1 321	12 568	2 879	90

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

* **Počet** – celkový počet evidovaných jedinečných klientů v daném roce.

** **Kapacita** – maximální okamžitá kapacita – nejvyšší počet klientů, kteří mohou službu využít současně v jednom okamžiku, u pobytové služby se jedná o počet lůžek.

Tabulka 22: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou protidrogové prevence za rok 2021 (v tis. Kč)

Přehled poskytovaných souvisejících aktivit v roce 2021	Počet aktivit	Zřizovatel			Reálné náklady 2021	Dotace z rozpočtu SMO	Státní dotace MPSV	Příjmy od účastníků	Ostatní zdroje
		SMO	ÚMOb	NNO					
Prevence zdraví	4	0	0	4	4 256	1 124	0	0	3 144
Celkem	4	0	0	4	4 256	1 124	0	0	3 144

Zdroj dat: SMO, magistrát, odbor sociálních věcí a zdravotnictví; oddělení sociálních služeb, stav k 1. 1. 2022

Přehled rozvojových cílů, opatření a aktivit:

Cíl 1	Podporovat služby a aktivity pro osoby ohrožené užíváním drog a závislostním chováním se specifickými potřebami
Opatření 1.1	Podporovat rozvoj sítě služeb a aktivit pro uživatele drog a osoby ohrožené závislostním chováním
Aktivita 1.1.1	Navýšit kapacitu služeb odborného sociálního poradenství
Aktivita 1.1.2	Rozvíjet mobilitu a dostupnost služeb Harm Reduction v Ostravě – mobilní výměnné okno ve večerních hodinách
Opatření 1.2	Podporovat rozvoj sítě služeb a aktivit pro děti, mladé dospělé a rodinu
Aktivita 1.2.1	Rozvíjet služby a aktivity předcházející a navazující na Terapeutickou komunitu pro děti a mládež
Aktivita 1.2.2	Rozšířit služby následné péče o tréninkový byt pro rodiče s dětmi
Aktivita 1.2.3	Zajistit vznik Komunitního centra pro rodiny ohrožené závislostí
Opatření 1.3	Podporovat vznik a rozvoj aktivit se sníženým prahem pro zvláště zranitelné a ohrožené osoby v závislostním chování
Aktivita 1.3.1	Podporovat zřízení podpůrného programu se sníženým prahem pro zvláště zranitelné osoby
Cíl 2	Podporovat inovativní přístupy k pomoci a podpoře osob a rodin ohrožených závislostí a užíváním drog či alkoholu
Opatření 2.1	Podporovat rozvoj aktivit recovery koučů a jejich přínosu nejen v adiktologických službách včetně vzniku Recovery house
Aktivita 2.1.1	Realizovat aktivity Recovery house
Opatření 2.2	Podporovat rozvoj Harm Reduction služeb v ostravském prostředí nočního života a zábavy
Aktivita 2.2.1	Podporovat rozvoj Harm Reduction programů pro širokou veřejnost
Cíl 3	Zvýšit kvalitu protidrogové politiky města edukací odborné veřejnosti v souladu s principy „evidence based“ a s ohledem na kontext prostředí v Ostravě
Opatření 3.1	Edukovat pracovníky sociálních služeb v nových přístupech při práci s lidmi se závislostním chováním
Aktivita 3.1.1	Realizovat vzdělávací aktivity pro zaměstnance v sociálních službách
Opatření 3.2	Vytvářet podmínky pro užší spolupráci odborníků
Aktivita 3.2.1	Realizovat semináře, kulaté stoly, analýzy a výzkumy

Cíl 1	Podporovat služby a aktivity pro osoby ohrožené užíváním drog a závislostním chováním se specifickými potřebami		
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
G1a	Odborné sociální poradenství – úvazky v přímé péči	7,9	11,6
G1b	Terénní programy – úvazky v přímé péči	11,6	12,6
G1c	Setkání aktérů v adiktologii (zajištění detoxu klientů mladších 18 let) – počet akcí	-	2
G1d	Služby následné péče – úvazky v přímé péči	5,0	6,4
G1e	Vznik komunitního centra pro rodiny ohrožené závislostí – úvazky v přímé péči	-	6,0
G1f	Zřízení podpůrného programu se sníženým prahem – úvazky v přímé péči	-	8,0
<i>Popis ukazatelů:</i> Ukazatele dokumentují počty výstupů v podobě nových kapacit, dále plánované navýšení stávajících kapacit s ohledem na technické a personální možnosti poskytovatelů a rozpočtu města. Cílem je podpora zaměřená na rozvoj a realizaci služeb a aktivit, které akcentují obzvláště zranitelné osoby či skupiny, které zároveň mají specifické potřeby při pomoci a podpoře. Do tohoto spektra spadá rodina jako systém a stejně tak jednotliví členové, osoby s větším množstvím negativních dopadů závislosti a ve všech fázích užívání drog či závislosti obecně.			
č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
G1g	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		340
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		13 015
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování včetně úhrad klientů a zdrojů EU.			

Cíl 2	Podporovat inovativní přístupy k pomoci a podpoře osob a rodin ohrožených závislostí a užíváním drog či alkoholu		
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
G2a	Navýšení úvazků Recovery koučů	1,0	2,0
G2b	Harm reduction programy – navýšení počtu spolupracujících klubů a festivalů	7	15
<i>Popis ukazatelů:</i> Cílem je rozvoj kapacit Recovery koučů a vznik Recovery House, v rámci, kterého se rozšíří spektrum služeb realizovaných osobami se zkušeností pro klienty jiných služeb, osoby ohrožené závislostí, odbornou i širokou veřejnost. Dále rozvíjet preventivní aktivity v prostředí nočního života a zábavy. Posílením kapacit pracovníků v terénu dojde k navýšení počtu spolupracujících			

klubů a festivalů na území města Ostrava.			
č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
G2c	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		100
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		1 342
<i>Popis ukazatele:</i> Vyčíslení nákladů statutárního města Ostrava na realizaci cíle v přepočtu na jeden rok a celkových nákladů za rok po započtení všech zdrojů financování, včetně EU.			

Cíl 3	Podporovat inovativní přístupy k pomoci a podpoře osob a rodin ohrožených závislostí a užíváním drog či alkoholu		
č.	<i>název ukazatele</i>	<i>současný stav</i>	<i>cílový stav</i>
G3a	Počet vzdělávacích aktivit pro členy pracovních skupin	1	3
G3b	Akce zaměřená na zvýšení kvality a rozvoj poskytovaných služeb a aktivit	-	1
<i>Popis ukazatelů:</i> Cílem je edukovat a informovat adekvátní formou účastníky zapojené v komunitním plánování. Tématem vzdělávání by měly být přístupy, které jsou realizovány nebo by bylo vhodné je realizovat v prostředí ostravských služeb a aktivit. Nástroji k naplňování cíle jsou semináře, setkání formou kulatých stolů, analýzy, výzkumy a vzdělávací akce.			
č.	<i>název ukazatele</i>		<i>cílový stav rozvoje</i>
G3c	Neinvestiční náklady za rok v tis. Kč (podíl SMO)		-
	Neinvestiční náklady celkem za rok v tis. Kč		-
<i>Popis ukazatele:</i> Finanční prostředky na realizaci aktivit jsou součástí rozpočtu určeného na oblast protidrogové politiky statutárního města Ostrava.			

Cíl 1	Podporovat služby a aktivity pro osoby ohrožené užíváním drog a závislostním chováním se specifickými potřebami
Popis cíle	<p>Podpora rozvoje stávajících a nových služeb pro osoby ohrožené užíváním drog a závislostním chováním. Podpora je zaměřená na rozvoj a realizaci služeb a aktivit, které akcentují obzvláště zranitelné osoby či skupiny, které zároveň mají specifické potřeby při pomoci a podpoře. Do tohoto spektra spadá rodina jako systém a stejně tak jednotliví členové, osoby s větším množstvím negativních dopadů závislosti a ve všech fázích užívání drog či závislosti obecně.</p> <p>U stávajících služeb navýšit kapacity v oblasti nízkoprahových služeb, především odborné sociální poradenství, které umí rychle reagovat na měnící se potřeby klientů a jejich rodin, současně jsou dostatečně flexibilní pro rychlou, byť ne přímo akutní krizovou pomoc.</p> <p>Podpořit vznik komunitního centra pro rodiny s dětmi, které propadávají sítem standardních nízkoprahových služeb. Hlavní formou práce bude komplexní přístup komunitního-terapeutického-zážitkového typu s celým rodinným systémem.</p>

Opatření 1.1	Podporovat rozvoj sítě služeb a aktivit pro uživatele drog a osoby ohrožené závislostním chováním
Aktivita 1.1.1	Navýšit kapacitu služeb odborného sociálního poradenství
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Odborné sociální poradenství je součástí KPSV+ a je zařazeno v optimální síti v počtu 3,0 úv. • Odborné sociální poradenství bude zařazeno do základní síti v počtu 0,7 úv. • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování navýšené kapacity.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	2023: 1 320 000 Kč 2024–2026: 2 442 000 Kč EU, SMO, MSK
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků v síti o 2 pracovníky v přímé péči 2024: navýšený počet úvazků v síti o 1,7 pracovníka v přímé péči
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.1.2	Rozvíjet mobilitu a dostupnost služeb Harm Reduction v Ostravě – mobilní výměnné okno ve večerních hodinách
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Terénní programy jsou součástí KPSV+ a je zařazeno v optimální síti v počtu 1 úv. • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování navýšené kapacity. • Upravit parametry služby: kapacita, metody práce, cílová skupina, provozní doba.
Neinvestiční náklady	660 000 Kč/rok

a finanční zdroje	EU, SMO, MSK
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků v síti o 1 pracovníka v přímé péči
Realizátoři	NNO

Opatření 1.2	Podporovat rozvoj sítě služeb a aktivit pro děti, mladé dospělé a rodinu
Aktivita 1.2.1	Rozvíjet služby a aktivity předcházející a navazující na Terapeutickou komunitu pro děti a mládež
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjet spolupráci se zdravotnickými zařízeními pro zajištění detoxu klientů mladších 18 let. • Uspořádat alespoň 2x ročně setkání, které bude propojovat hlavní aktéry v adiktologické péči o děti z řad sociálních, zdravotních a školských služeb.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	30 000 Kč/rok SMO, MSK, granty
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet uskutečněných setkání: 2/rok
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.2.2	Rozšířit služby následné péče
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Navýšení personální kapacity služeb následné péče o 1,4 úv. • Navýšení kapacity služby o 1 byt (1 klient + max. 2 děti). • Rozvoj spolupráce se službami pro rodiče s dětmi (terapeutické komunity, psychiatrické nemocnice, azylové domy apod.). • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování navýšené kapacity.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	924 000 Kč/rok EU, SMO, MSK, nadace, dary, příjmy od uživatelů
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků v síti o 1,4 pracovníka v přímé péči 2024: navýšení pobytové kapacity o 1 tréninkový byt pro rodiče s dětmi (1 klient + max. 2 děti)
Realizátoři	NNO

Aktivita 1.2.3	Zajistit vznik Komunitního centra pro rodiny ohrožené závislostí
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Sociálně aktivizační služba je součástí KPSV+ a je zařazeno v optimální síti v počtu 6 pracovníků v přímé péči. • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování vzniku nové kapacity. • Realizace sociální služby a rozvíjení spolupráce se všemi podstatnými aktéry pro cílovou skupinu.
Neinvestiční náklady	3 960 000 Kč/rok

a finanční zdroje	EU, SMO, MSK, nadace a dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků v síti o 6 pracovníků v přímé péči Zřízené komunitní centrum
Realizátoři	NNO

Opatření 1.3	Podporovat vznik a rozvoj aktivit se sníženým prahem pro zvláště zranitelné a ohrožené osoby se závislostním chováním
Aktivita 1.3.1	Podporovat zřízení podpůrného programu se sníženým prahem pro zvláště zranitelné osoby
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivita je součástí KPSV+ a je zařazena v optimální síti v počtu 8 úvazků pracovníků v přímé péči. • Zajistit jednání se zainteresovanými subjekty včetně veřejné správy. • Zajistit financování vzniku nové kapacity. • Realizace aktivity s provozem 7 dnů v týdnu (včetně přípravné fáze). • Pilotáž zařízení a mapování potřeb cílové skupiny, funkční koncept s dopady: zachycení osob mimo síť služeb, snížení rizik a nákladů samosprávy, zvýšení kvality v oblasti veřejného zdraví. • Evaluace projektu formou studie dopadů.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	5 280 000 Kč/rok EU, SMO, MSK, nadace a dary
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků v síti o 8 pracovníků v přímé péči Realizace aktivity Podpůrný program se sníženým prahem pro zvláště zranitelné osoby
Realizátoři	NNO

Cíl 2	Podporovat inovativní přístupy k pomoci a podpoře osob a rodin ohrožených závislostí a užíváním drog či alkoholu
Popis cíle	<p>Podporovat rozvoj kapacit recovery koučů, jejichž přínos je jednoznačný jak v současných službách, tak v prostoru po opuštění odborné služby. Dalším cílem je vznik Recovery House, v rámci, kterého vznikne široké spektrum služeb realizovaných osobami se zkušeností pro klienty jiných služeb, osoby ohrožené závislostí, odbornou i širokou veřejnost.</p> <p>Rozvíjet preventivní aktivity v prostředí nočního života a zábavy, které pozitivně dopadají na nejširší skupinu lidí, kteří jsou v kontaktu s užíváním drog a alkoholu. Posílením kapacit pracovníků v terénu dojde k navýšení počtu spolupracujících klubů a festivalů na území města Ostrava, rozšíří se Harm Reduction terén mimo organizované noční prostředí – např. ulice před klubovými akcemi, prostor mimo spektrum klubů a festivalů.</p>

Opatření 2.1	Podporovat rozvoj aktivit recovery koučů a jejich přínosu nejen v adiktologických službách včetně vzniku Recovery house
Aktivita 2.1.1	Realizovat aktivity Recovery house
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Recovery kouči jsou součástí KPSV+ v počtu 1 úvazku. • Rozšířit kapacit koučů pro aktivity o 4 členy na DPP a 3 dobrovolníky. • Vznik aktivity Recovery house.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	1 142 400 Kč/rok EU, SMO, MSK, RVKPP
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	2023: navýšený počet úvazků o 1 pracovníka v přímé péči Vznik aktivity Recovery House
Realizátoři	NNO

Opatření 2.2	Podporovat rozvoj Harm reduction služeb v ostravském prostředí nočního života a zábavy
Aktivita 2.2.1	Podporovat rozvoj Harm reduction programů pro širokou veřejnost
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Oslovení a navýšení spolupracujících klubů a festivalů. • Stabilizace a rozvoj kapacit týmu pracovníků. • Rozvoj dodatečných aktivit – monitoring neorganizovaných forem nočního života a zábavy: především ul. Stodolní (aktivity mimo prostor klubu).
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	200 000 Kč/rok SMO, RVKPP
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet nově spolupracujících klubů: 3 Počet nově spolupracujících festivalů: 4–6 Počet členů pracovního týmu: 5–8
Realizátoři	NNO

Cíl 3	Zvýšit kvalitu protidrogové politiky města edukací odborné veřejnosti v souladu s principy „evidence based“ a s ohledem na kontext prostředí v Ostravě
Popis cíle	Cílem je edukovat a informovat adekvátní formou účastníky zapojené v komunitním plánování. Tématem vzdělávání by měly být přístupy, které jsou realizovány nebo by bylo vhodné je realizovat v prostředí ostravských služeb a aktivit. Nástroji k naplňování cíle jsou semináře, setkání formou kulatých stolů, analýzy, výzkumy a vzdělávací akce.

Opatření 3.1	Edukovat pracovníky sociálních služeb v nových přístupech při práci s lidmi se závislostním chováním
Aktivita 3.1.1	Realizovat vzdělávací aktivity pro členy PS a účastníky KP
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Dle potřeb vyplývajících z PS v rámci KP definovat témata a potřeby z různých oblastí sociálních služeb ve vztahu k závislostem. • Realizovat alespoň 2 vzdělávací aktivity ve formě akreditovaného vzdělávání každý rok.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Realizováno v rámci běžné činnosti SMO.
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet uskutečněných vzdělávacích aktivit: 2/rok
Realizátoři	SMO

Opatření 3.2	Vytvářet podmínky pro užší spolupráci odborníků
Aktivita 3.2.1	Realizovat semináře, kulaté stoly, analýzy a výzkumy
Termín realizace	2023–2026
Kroky vedoucí k realizaci	<ul style="list-style-type: none"> • Za účelem efektivního fungování sociálních služeb a aktivit definovat aktuální potřeby protidrogové politiky na území města a s ohledem na ně využívat nástroje vedoucí k jejich naplňování. • Realizovat 1 akci zaměřenou na zvýšení kvality a rozvoj poskytovaných služeb a aktivit – výzkumy a analýzy, odborné semináře, setkávání odborníků z oblasti PP formou kulatých stolů.
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Realizováno v rámci běžné činnosti SMO.
Investiční náklady a finanční zdroje	0 Kč
Výstup	Počet uskutečněných aktivit: 1/rok
Realizátoři	SMO

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

- 4. KP – 4. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2015–2018
- 5. KP – 5. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2019–2022
- 6. KP – 6. Komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2023–2026
- BOVA – Bezpečnější Ostrava
- CS – Cílová skupina
- CDZ – Centrum duševního zdraví
- ČSÚ – Český statistický úřad
- DaR – Pracovní skupina Děti a rodina
- DO – Pracovní skupina Občané s duševním onemocněním a psychosociálními obtížemi
- DPČ – Dohoda o pracovní činnosti
- DPP – Dohoda o provedení práce
- DPS – Domov pro seniory
- DZR – Domov se zvláštním režimem
- ESF – Evropský sociální fond
- EU – Evropská unie
- FNO – Fakultní nemocnice Ostrava
- HPP – Hlavní pracovní poměr
- HR – Harm Reduction
- IP – Individuální projekt
- IROP – Integrovaný regionální operační program
- IT – Informační technologie
- KP – Komunitní plánování
- KPO – Komunitní plánování Ostrava
- KÚ MSK – Krajský úřad Moravskoslezského kraje
- MMO – Magistrát města Ostravy
- MO – Městský obvod
- MP – Městská policie
- MPSV ČR – Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
- MSK – Moravskoslezský kraj
- MŠ – Mateřská škola
- MŠMT ČR – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
- MT – Manažerský tým
- MTKP – Pracovní skupina Občané s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením
- MV ČR – Ministerstvo vnitra České republiky
- MZ ČR – Ministerstvo zdravotnictví ČR
- NNO – Nestátní neziskové organizace
- NZDM – Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
- OE – Oddělení ekonomické
- OI – Odbor investiční
- OSF – Open Society Foundations
- OSP a M – Oddělení sociální práce a metodiky
- OSPOD – Oddělení sociálně právní ochrany dětí
- OSS – Oddělení sociálních služeb

OSVZ – Odbor sociálních věcí a zdravotnictví
OU – Ostravská univerzita
PK – Pracovní skupina Prevence kriminality
PNO – Psychiatrická nemocnice v Opavě
PO – Příspěvková organizace
PS – Pracovní skupina
REF – Roma Education Fund
RM – Rada města
SMO – Statutární město Ostrava
SPC – Speciální pedagogické centrum
SPRSS – Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb
STD – Sociálně terapeutické dílny
SVL – Sociálně vyloučená lokalita
ÚMOB – Úřad městského obvodu
ÚP – Úřad práce
VÚPSV – Výzkumný ústav práce a sociálních věcí
ZJ – Znakový jazyk
ZM – Zastupitelstvo města
ZRAK – Pracovní skupina Občané se zrakovým postižením
ZŠ – Základní škola

SEZNAM SCHÉMAT, GRAFŮ, OBRÁZKŮ A TABULEK

Schémata

Schéma č. 1: Organizační struktura zajištění procesu komunitního plánování v Ostravě na období 2023-2026

Grafy

Graf 1: Prognóza vývoje počtu obyvatel v Ostravě 65+

Graf 2: Prognóza vývoje počtu příjemců příspěvků na péči v Ostravě

Graf 3: Prognóza vývoje počtu obyvatel se zdravotním postižením – podle druhu postižení

Graf 4: Prognóza vývoje počtu obyvatel se zdravotním postižením – podle věku

Graf 5: Prognóza vývoje počtu dětí se zdravotním postižením

Graf 6: Prognóza vývoje počtu pacientů s demencemi

Graf 7: Prognóza vývoje počtu obyvatel s psychiatrickým onemocněním

Graf 8: Prognóza vývoje počtu obyvatel užívající drogy rizikově

Graf 9: Prognóza vývoje počtu obyvatel ohrožených příjmovou chudobou

Obrázky

Obrázek 1: Územní členění SMO na jednotlivé městské obvody

Tabulky

Tabulka 1: Počet obyvatel na území SMO v jednotlivých městských obvodech ke dni 1. 1. 2022

Tabulka 2: Síť sociálních služeb v Ostravě dle druhů služeb v roce 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Tabulka 3: Síť sociálních služeb v Ostravě dle základního rozlišení služeb v roce 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Tabulka 4: Přehled souvisejících aktivit v Ostravě dle pracovních skupin v roce 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Tabulka 5: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou senioři za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Tabulka 6: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou senioři za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Tabulka 7: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou občané s duševním onemocněním a psychosociálními obtížemi za rok 2021 (v tis. Kč)

Tabulka 8: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou občané s duševním onemocněním a psychosociálními obtížemi za rok 2021 (v tis. Kč)

Tabulka 9: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou občané se zrakovým postižením za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Tabulka 10: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou občané se zrakovým postižením za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)

Tabulka 11: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou občané se sluchovým postižením za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)

- Tabulka 12: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou občané se sluchovým postižením za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)
- Tabulka 13: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou občané s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením za rok 2021 (v tis. Kč)
- Tabulka 14: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou občané s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením za rok 2021 (v tis. Kč)
- Tabulka 15: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou děti a rodina (k 31.12.2021)
- Tabulka 16: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou děti a rodina (k 31.12.2021)
- Tabulka 17: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)
- Tabulka 18: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou občané ohrožení sociálním vyloučením a sociálně vyloučení za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)
- Tabulka 19: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou romské etnikum za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)
- Tabulka 20: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou romské etnikum za rok 2021 (uvedeno v tis. Kč)
- Tabulka 21: Popis stávající sítě sociálních služeb s převažující cílovou skupinou protidrogové prevence za rok 2021 (v tis. Kč)
- Tabulka 22: Popis stávajících souvisejících aktivit s převažující cílovou skupinou protidrogové prevence za rok 2021 (v tis. Kč)